

Проектот е финансиран
од Европската Унија

Давор Пашоски
Davor Pashoski
Davor Pashoski

Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности
*со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумскиите права
и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници*

Report për Kapitullin 1 – Vlerat themelore
*me fokus tek sundimi i së drejtës dhe lirisë së shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike
dhe siguria e gazetarëve dhe punonjësve mediatik*

Cluster 1 Report – Fundamentals
*with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights
and freedoms and the safety of journalists and media workers*

European
Federation of
Journalists

Извештај за Кластер 1 – Темелни вредности

со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување,
медиумските права и слободи и безбедноста
на новинарите и медиумските работници

Давор Пашоски

Скопје, октомври 2025

Извештај за Кластер 1 – Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници

Автор

Давор Пашоски

Издавач

Иницијатива за европска перспектива (ИЕП)

Проект

Тренинг Академија за новинари и медиумски работници - T-AJM

Лектура на македонски јазик

Маја Катарова

Превод од македонски на англиски јазик

Оливера Целеска

Превод од македонски на албански јазик

Ферикан Илјази

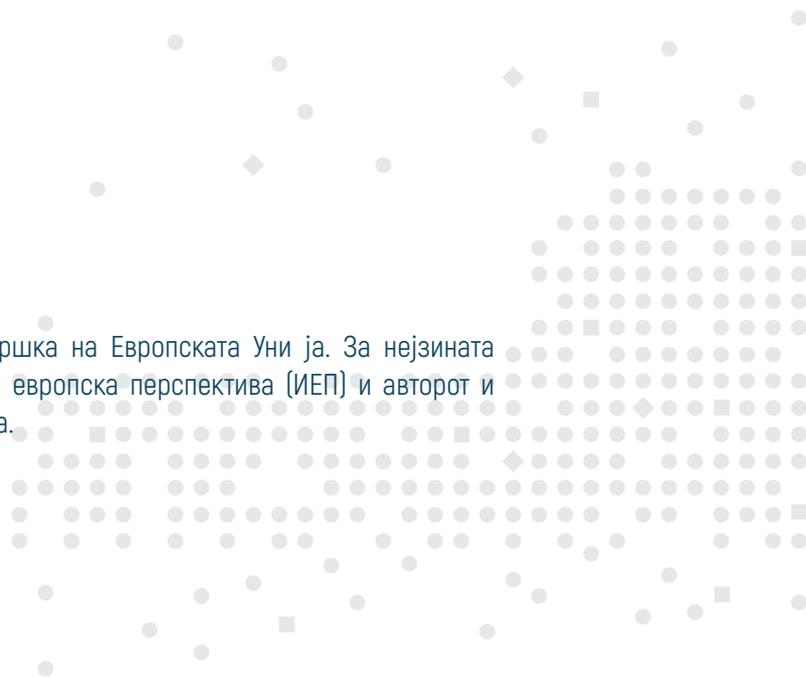
Печати

БороГрафика

Тираж: 100

Оградување од одговорност

Публикацијата е изработена со финансиска поддршка на Европската Унија. За нејзината содржина одговорни се исклучиво Иницијатива за европска перспектива (ИЕП) и авторот и нужно не ги одразува ставовите на Европската Унија.

СОДРЖИНА

Вовед	5
Контекст на проектот	6
Методолошка рамка	6
Кластер 1 – Темелни вредности	7
1. Независност и ефикасност на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ)	8
2. Финансиска и институционална независност на јавниот радиодифузен сервис	10
3. Повторно воведување на рекламирање финансирано од државата	14
4. Транспарентност на медиумската сопственост и спречување на медиумска концентрација	17
5. Безбедноста на новинарите и медиумските работници	22
6. Работните услови и правата на новинарите и медиумските работници	27
Завршни забелешки	31
Натамошни предизвици и препораки	32
Генерална оценка	33

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АВМУ - Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

ДКСК - Државна комисија за спречување корупција

ДИК - Државна изборна комисија

ЕМФА - Европскиот акт за слобода на медиумите

ЕК - Европска комисија

ЕП - Европски парламент

ЕПИ - Институт за европска политика

ЕУ - Европска унија

ЕФЈ - Европска федерација на новинари

ИЕП - Иницијатива за европска перспектива

ЗААМУ - Закон за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

ЗНМ - Здружение на новинарите на Македонија

КЗ - Кривичен законик

МИА - Медиумска информативна агенција

ММП - Мониторинг на медиумскиот плурализам

МРТ - Македонска радио-телевизија

МВР - Министерство за внатрешни работи

РЕСИС - Институт за истражување на општествениот развој

СЕММ - Совет за етика во медиумите на Македонија

ССНМ - Самостоен синдикат на новинари и медиумски работници

СЛАПП - Стратешки тужби против јавно учество (SLAPP)

Т-АЈМ - Тренинг - Академија за новинари и медиумски работници

РСМ - Република Северна Македонија

ВОВЕД

Слободата на изразување и медиумските права и понатаму се едни од клучните мерила во процесот на пристапување кон Европската Унија (ЕУ). Во таа смисла, [Извештајот на Европската комисија \(ЕК\) за 2024](#) и [Годишниот извештај за владеење на правото 2025](#) се усогласени во оценката дека, меѓу другото, потребно е зајакнување на независноста и професионалните стандарди на јавниот сервис, поголема транспарентноста на медиумската сопственост и контрола на медиумската концентрација, како и управување со ризиците од повторното воведување на државното рекламирање во комерцијалните медиуми.

Исто така, како дел од редовниот годишен мониторинг, релевантните меѓународни и национални извештаи ги нотираат актуелните состојби и предизвици во областа на слободата на изразување и медиумските права, па така, според [Индексот за слобода на медиумите за 2025 година](#) на Репортери без граници, земјата бележи пад од 6 места во споредба со минатата година (42/180), што укажува на ограничен напредок и чувствителност на медиумскиот систем на политички и економски влијанија. Извештајот на американскиот [Стејт департамент](#) констатира уставна гаранција и генерално почитување на слободата на изразување, но нотира и случаи на напади, заплашувања и притисоци врз новинари, како и други ограничувања во пракса. Од друга страна, според [Годишниот извештај за слободата на медиумите и безбедноста на новинарите за 2024 година](#), покрај одредени позитивни законски измени и намалување на бројот на напади во 2024, и понатаму онлајн-заканите, особено кон новинарите што истражуваат корупција, како и зголемениот тренд на СЛАПП тужби, остануваат сериозен проблем. Додека, пак, во [Извештајот во сенка за Поглавје 23](#) се нагласува препораката за носење анти-СЛАПП регулатива, дополнително се нотира и враќањето на државното рекламирање како мерка што може да ја загрози медиумската независност и плурализам.

Врз таа основа, извештајот има за цел да даде јасна и концизна анализа на напредокот на Северна Македонија во Кластер 1 - Темелни вредности за периодот октомври 2024 - септември 2025. Фокусот во извештајот е на владеењето на правото, слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници. Паралелно, извештајот овозможува споредба со минатогодишниот, кој се однесуваше на периодот октомври 2023 - септември 2024, со јасно означени области на напредок и евентуални назадувања, притоа давајќи конкретни препораки. На тој начин, документот служи како практична алатка за носителите на политики, институциите, експертската јавност и медиумската заедница при планирањето и следењето на реформите во таа област.

Контекст на проектот

Овој извештај е изработен во рамки на проектот „Тренинг – Академија за новинари и медиумски работници – Т-АЈМ“ (02.2023–01.2026)¹, поддржан од ЕУ и реализиран од Здружението на новинарите на Македонија (ЗНМ) и партнерските организации Иницијативата за европска перспектива (ИЕП) и Европската федерација на новинари (ЕФЈ). Проектот има за цел да придонесе кон создавање поповолна средина за слободата на изразување и слободата на медиумите, како и кон зајакнување на безбедноста и капацитетите на новинарите.

Методолошка рамка

Методологијата е усогласена со онаа од минатогодишниот извештај² поради потребата да се обезбеди континуитет и споредливост на податоците. Најпрво спроведена е деск анализа на релевантни закони, меѓународни и национални извештаи, академски трудови и анализи на граѓански организации, како и медиумски објави поврзани со владеењето на правото, слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници.

Дополнително беа реализирани структурирани анкетни прашалници во форма на писмени интервјуа со претставници на релевантни институции и тела. Истовремено, за аспектите поврзани со новинарските перцепции беа земени предвид тековни извештаи на ЗНМ и други релевантни организации. Податоците во овие извештаи и анализи се добиваат преку спроведени фокус групи, анкети и квалитативни истражувања со новинари и медиумски работници и тие се интегрирани во деск анализата направена за потребите на овој извештај и послужија како секундарен извор на наоди.

Покрај тоа, направена е споредбена анализа со претходниот извештаен период, со цел да се утврди степенот на напредок или евентуален застој и да се следи развојот на идентификуваните трендови и предизвици од минатата година.

¹ Резиме за проектот „Тренинг – Академија за новинари и медиумски работници – Т-АЈМ“ (02.2023 – 01.2026), достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2023/05/MK-NEU3_About-the-Project-on-AJM-web-outline-1.pdf.

² Извештај за Кластер 1 – Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenieto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 20.8.2025).

КЛАСТЕР 1 – ТЕМЕЛНИ ВРЕДНОСТИ

Кластер 1 ги опфаќа демократијата, човековите права и владеењето на правото, во оваа рамка слободата на изразување и медиумските слободи се клучни за транспарентно и отчетно општество, а безбедноста и достоинствените услови за работа на новинарите и медиумските работници се предуслов за медиумски плурализам и информирана јавност.

Во овој извештај, исто како и во минатогодишниот, напредокот и предизвиците во Кластерот 1 се оценуваат преку следниве сегменти:

- 1 Независност и ефикасност на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ).
- 2 Финансиска и институционална независност на јавниот радиодифузен сервис.
- 3 Повторно воведување на рекламирање финансирано од државата.
- 4 Транспарентност на медиумската сопственост и спречување на медиумска концентрација.
- 5 Безбедноста на новинарите и медиумските работници.
- 6 Работните услови и правата на новинарите и медиумските работници.

Извештајот ќе ги означат областите на напредок и евентуалните назадувања во споредба со претходниот период и ќе понуди конкретни и применливи препораки втемелени врз систематска консултација на бројни релевантни меѓународни и национални извори и документи. Во рамките на оваа анализа, како појдовна точка ќе бидат земени предвид Извештајот на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 година и Извештајот на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година, со цел да се обезбеди прецизно следење на пристапниот процес на земјата кон ЕУ со посебен фокус на слободата на медиумите и слободата на изразување.

1. Независност и ефикасност на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ)

ЕК во Извештајот за владеењето на правото за 2025 година нотира подобрување на финансиската независност на АВМУ, но истовремено укажува и на предизвиците поврзани со изборот на новите членови на Советот на регулаторот³. Дополнително, во Извештајот на ЕК за Северна Македонија за 2024 година се поздравува усогласувањето на националното законодавство со ЕУ Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги (јули 2023), но се нотираат измените од февруари 2024 година со кои повторно беше овозможено државното рекламирање во комерцијални медиуми, при што се пренесуваат критиките на АВМУ и медиумските и новинарските организации за ова законско решение⁴.

Советот на АВМУ, долг период работеше со продолжен мандат поради непостоење политички консензус⁵, по двата неуспешни конкурси во изминатите години за избор на нови членови, кон крајот на 2024 година беше распишан трет јавен конкурс⁶. Конечно, во јуни 2025 година, Собранието ги избра новите седум членови на Советот на АВМУ со потребното двотретинско мнозинство⁷. Сепак, јавната расправа и самиот процес на избор на новите членови на Советот открија слабости во спроведувањето на процедурата и простор за политичко влијание⁸, што резултираше на крајот, Собраниската комисија за избор и именувања да предложи листа на кандидати без доволно јасни и објективни критериуми за избор⁹. Тоа предизвика реакции од медиумската заедница и меѓународните партнери¹⁰, кои упатија критики за недоволна транспарентност и сомнеж за политичко влијание во постапката наместо избор заснован на стручност и професионални квалификации¹¹. Оттука, овие реакции укажуваат на потребата,

³ Извештај на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Европска комисија, 8.7.2025, достапно на: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/roa/sites/default/files/2025-07/2025_RoL_Report_Country_Chapter_on_the_rule_of_law_situation_in_North_Macedonia.pdf) (последна посета на 21.8.2025).

⁴ Извештај на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година, Европска комисија, 30.10.2024 (последна посета на 21.8.2025).

⁵ Извештај за Кластер 1 – Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenieto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 21.8.2025).

⁶ Одлука за објавување јавен конкурс за именување и на членови на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Собрание на РСМ, 21.10.2024, достапно на: [Одлука за објавување јавен конкурс за именување членови на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги](https://www.rsm.mk/odluka-za-objavuvanje-javen-konkurs-za-imenuvanje-chenovi-na-sovetot-na-agenцијата-za-audio-i-audiovizuelni-mediumskii-uslugi) (последна посета на 21.8.2025).

⁷ „Избрани 6 членови за Советот на Агенцијата за медиумски услуги - За изборот беше потребно двотретинско мнозинство“, Plusinfo.mk, 24.6.2025, достапно на: [избрани 6 членови за Советот на Агенцијата за медиумски услуги - За изборот беше потребно двотретинско мнозинство - plusinfo.mk](https://www.plusinfo.mk/izbrani-6-chenovi-za-sovetot-na-agenцијата-za-mediumskii-uslugi-za-izborot-bеше-potrebno-dvotretinsko-mnozinstvo) (последна посета на 21.8.2025).

⁸ Игор Мицевски и Снежана Трпевска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам – Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (последна посета на 21.8.2025).

⁹ Васко Маглешов, „Сложна партиска игра за новиот состав на Агенцијата за медиуми“, Призма, 30.1.2025, достапно на: [Сложна партиска игра за новиот состав на Агенцијата за медиуми - Призма](https://www.prisma.mk/slozha-partiska-igra-za-noviot-sostav-na-agenцијата-za-mediumii) (последна посета на 21.8.2025).

¹⁰ „Меѓународниот фактор апелира, членовите на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги да бидат професионалци и независни“, Алсат, 7.2.2025, достапно на: [Меѓународниот фактор апелира, членовите на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги да бидат професионалци и независни - Алсат ТВ](https://www.alsat.mk/meѓународniot-faktor-apelira-chenovite-na-sovetot-na-agenцијата-za-audio-i-audiovizuelni-mediumskii-uslugi-da-bidat-profесионалци-i-nezavisни) (последна посета на 21.8.2025).

¹¹ „ЗНМ: Политички калкулации при изборот на членови во ААВМУ се неприфатливи“, ЗНМ, 29.1.2025, достапно на: [ЗНМ: Политички калкулации при изборот на членови во ААВМУ се неприфатливи - Здружение на новинари на Македонија](https://www.znm.mk/politicheski-kalkulacii-pri-izborot-na-chenovi-vo-aabvu-se-nepрифатливи-zdrужenie-na-novinari-na-makedonija) (последна посета на 21.8.2025).

новоизбраните членови на Советот да го оправдаат нивното именување со професионален и непристрасен ангажман, со цел да се спречи каков било сомнеж во идното дејствување на регулаторот. Во таа насока, АВМУ нагласува дека институционалната независност е обезбедена и со закон и со досегашното постапување на регулаторот, а новиот состав на Советот, заедно со Стручната служба, треба да придонесе за натамошно унапредување на работењето¹².

Европската комисија, во континуитет укажуваше на потребата за избор на нов состав на Советот на АВМУ и за обезбедување финансиска независност на регулаторното тело. Изборот беше спроведен, но, како што е наведено погоре, процесот предизвика реакции од медиумската заедница и од меѓународните партнери поради недоволна транспарентност, нејасни критериуми и ризик од политичко влијание. Иако по измените на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, (ЗААМУ) од јули 2023 година¹³ беа укинати дискрециските права на владата при распределбата на средства во радиодифузниот сектор, владата продолжи да доделува средства во намален износ, што негативно се одразуваше и врз финансиската состојба на АВМУ¹⁴. Конечно, ова прашање е надминато и претставува позитивен исчекор напред, бидејќи во 2024 година, Министерството за дигитална трансформација го префрли во целост законски утврдениот буџет на медиумскиот регулатор, со што се зајакна неговата финансиска независност и оперативните капацитети¹⁵. Според Министерството, актуелниот модел на финансирање претставува најсоодветно решение за обезбедување стабилно и одржливо финансирање, без притоа да се загрозува институционалната стабилност на АВМУ и на ЈП Национална радиодифузија, како и независноста и уредувачката политика на Македонската радио-телевизија (МРТ)¹⁶.

Во извештајниот период октомври 2024 - септември 2025, како и во претходниот период, не се забележани политички пристрасни одлуки или дискриминаторско постапување на АВМУ кон медиумите на кои вршела надзор. Врз основа на спроведениот мониторинг, АВМУ има изречено повеќе јавни опомени на радиодифузери и издавачи на печатени медиуми за различни прекршувања на законските обврски, а при доделувањето дозволи и примената на подзаконските прописи постапувала на фер и неутрален начин¹⁷. Исто како и во минатогодишниот извештај, така и сега останува забелешката дека, и покрај тоа што АВМУ генерално постапува фер, транспарентно и без досега забележани политички пристрасни одлуки, сепак законските измени продолжуваат да ја ограничуваат неговата независност. Во таа насока, измените на членот 79 од ЗААМУ од февруари 2024 година, со кои се одзема надлежноста на регулаторот за обновување на дозволите врз основа на придонесот кон програмската разновидност и медиумскиот плурализам, како и одредбите со кои повторно се овозможува државно рекламирање во комерцијалните медиуми, укажуваат на потребата медиумските реформи да се

¹² Интервју со Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, 26.9.2025 година.

¹³ Закон за изменување и дополнување на ЗААМУ („Службен весник на РСМ бр. 154/23“), АВМУ, 20.7.2025, достапно на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2023/12/Zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-ZAVMU-SVRSM-br.154-2023.pdf> (последна посета на 21.8.2025).

¹⁴ [Извештај на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година](#), Европска комисија, 30.10.2024 (последна посета на 21.8.2025).

¹⁵ Извештај на Европската комисија за владеенето на правото за 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Европска комисија, 8.7.2025, достапно на: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/ruleoflaw/sites/default/files/2025-07-08-2025-RoL-Report-Country-Chapter-North-Macedonia-en.pdf) (последна посета на 21.8.2025).

¹⁶ Интервју со Мишко Талески, раководител на одделението за аудио-визуелни политики, Министерство за дигитална трансформација, 26.9.2025 година.

¹⁷ Милан Спиоровски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 21.8.2025).

спроведуваат целосно и транспарентно, во согласност со препораките на ЕУ¹⁸. Тоа особено ја нагласува континуираната важност од следење и унапредување на состојбите со цел да се обезбеди вистински независен и професионален регулаторен систем. Во таа насока, по завршувањето на локалните избори оваа есен, се очекува транспарентен процес на избор на нов директор на АВМУ, заснован на јасни критериуми и професионални квалификации¹⁹.

ПРЕПОРАКИ

- Потребно е новоизбраниот состав на Советот на АВМУ да ја оправда укажаната доверба преку професионално, независно и непристрасно дејствување, со што ќе се зајакне институционалната улога на регулаторот и ќе се минимизира ризикот од евентуално политичко влијание.
- По завршувањето на изборите, потребно е процесот на избор на нов директор на АВМУ да се спроведе транспарентно и инклузивно, врз основа на јасни критериуми за стручност, професионални квалификации и интегритет, со цел да се обезбеди независно и ефикасно функционирање на регулаторното тело.
- Медиумските реформи е неопходно да се спроведуваат целосно и транспарентно, при што е потребно да се продолжи со нивно усогласување и унапредување согласно препораките на ЕУ.

2. Финансиска и институционална независност на јавниот радиодифузен сервис

ЕК, во своите најнови извештаи за владеење на правото и за напредокот на државата, укажува на потребата од зајакнување на независноста на јавниот радиодифузен сервис. Конкретно, се нагласува дека „јавниот радиодифузен сервис се соочува со предизвици, особено во однос на институционалната автономија, и покрај подобрувањата во неговото финансирање“²⁰. Во овие извештаи е истакната и потребата од спроведување на реформската стратегија за МРТ и конечно именување нов состав на Програмскиот совет²¹.

¹⁸ Извештај за Кластер 1 – Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeeneto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 21.8.2025).

¹⁹ Одлука со која се одложува носењето одлука за објавување јавен конкурс за избор на директор и заменик-директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги до завршувањето на изборите, АВМУ, 25.8.2025, достапно на: [Одлука-со-која-се-одложува-носењето-на-одлука-за-објавување-на-јавен-конкурс.pdf](#) (последна посета на 25.8.2025).

²⁰ Извештај на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Европска комисија, 8.7.2025, достапно на: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](#) (последна посета на 22.8.2025).

²¹ [Извештај на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година](#), Европска комисија, 30.10.2024 (последна посета на 22.8.2025).

Програмскиот совет на МРТ, како клучен орган задолжен да ги следи исполнувањата на програмските обврски, начелата и стандардите утврдени со ЗААМУ, а кои особено се однесуваат на објективност и непристрасност, плурализам, како и почитување на етичките стандарди во програмската продукција, долг период функционираше во состав со истечен мандат²². По долгогодишно одложување на постапката и неколку неуспешни јавни конкурси, во јуни 2025 година, Собранието конечно постигна политички консензус и со двотретинско мнозинство избра нов состав на Програмскиот совет на МРТ²³. Овој значаен напредок отвора можност за доследно спроведување на Стратегијата за реформи на МРТ и воспоставување орган со полн законски мандат и надлежности, кој со својата работа треба да овозможи нови перспективи за професионален развој и да резултира со јавен сервис што ќе работи во интерес на целокупната јавност²⁴.

Еден од приоритетите на Програмскиот совет, во следниот период неопходно ќе биде избор на нов Надзорен одбор, имајќи предвид дека во моментот, МРТ нема вакво тело поради истечен мандат, како и изборот на нов директор, чија функција продолжува да се извршува согласно член 43 од ЗААМУ²⁵ и на заменик-директор. Постапките за именување се очекува да почнат по завршување на изборниот процес²⁶, со оглед на ограничувањата предвидени во член 8а од Изборниот законик²⁷, според кои, во текот на избори не се вршат нови именувања. Со изборот на Надзорниот одбор, директорот и заменик-директорот, ќе се овозможи целосно заокружување на институционалната поставеност на јавниот сервис.

Автономијата и независноста на јавниот медиумски сервис и понатаму се делумно гарантирани со ЗААМУ, кој содржи општа одредба за независност на МРТ од државата и други правни лица и органи, но без експлицитна гаранција дека информативните редакции се автономни при создавање на програмата. Иако членот 61 ја гарантира уредувачката независност на новинарите и уредниците, а членот 104 предвидува дека тие не се јавни службеници, сепак во пракса, во минатото, МРТ бараше одобрение од три министерства за прашања поврзани со вработување и кадровска политика, што создава можност за потенцијален притисок и го доведува во прашање нивниот уредувачки интегритет²⁸. Со оглед дека во изминатиов период не се направени суштински законски измени, состојбите идентификувани во минатогодишниот извештај за Кластер 1 остануваат непроменети, што укажува дека за целосна институционална

²² Игор Мицевски и Снежана Трпевска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам - Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (последна посета на 22.8.2025).

²³ „Собранието ја изгласа одлуката за именување членови на Програмскиот совет на МРТ“, МИА, 24.6.2026, достапно на: [Собранието ја изгласа одлуката за именување членови на Програмскиот совет на МРТ](#) (последна посета на 22.8.2025).

²⁴ Интервју со Мишко Талески, Раководител на одделение за аудио-визуелни политики, Министерство за дигитална трансформација, 26.9.2025 година.

²⁵ Согласно член 43 од Законот за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на РМ“ бр. 248/2018), постојните членови на Програмскиот совет и директорот на МРТ ја продолжуваат својата функција до избор на нови.

²⁶ Одлука на Програмскиот совет на МРТ за одложување на донесување одлука за објавување јавен конкурс за избор на членови на Надзорен одбор и избор на директор и заменик-директор до завршување на локалните избори 2025, МРТ, 10.9.2025, достапно на: [Одлука ПС на МРТ.pdf](#) (последна посета на 21.9.2025).

²⁷ Изборен законик - Пречистен текст април 2024 година, ДИК, достапно на: <https://www.sec.mk/regulativa/> (последна посета на 22.8.2025).

²⁸ Милан Спиrowsки, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 22.8.2025).

автономија на јавниот сервис и натаму се потребни дополнителни законски измени или носење на посебен закон за МРТ²⁹.

Етичкиот кодекс на МРТ, донесен во 2017 година, и натаму е непроменет и често критикуван од новинарската заедница поради мешање на принципите на новинарската етика со правила за работна дисциплина, нетранспарентниот процес на негово усвојување и фактичката неактивност на Комисијата за етика. Овие слабости ја нагласуваат потребата за измени и дополнувања на Етичкиот кодекс, со што, од една страна, би се обезбедило негово прилагодување на современите предизвици, особено во делот на дигиталното медиумско опкружување, а, од друга страна, би се зајакнала внатрешната саморегулација на јавниот сервис. Новиот Програмски совет, во соработка со менаџментот, професионалните медиумски и новинарски организации и стручната јавност би требало ова прашање да го стави високо на својата агенда³⁰, имајќи предвид дека етичките стандарди се еден од темелите на довербата на публиката во јавниот сервис³¹. Во таа смисла, треба да се има предвид дека на национално ниво веќе е почнат процес за подготовка на нов Етички кодекс за новинарите и медиумите во Северна Македонија, што претставува соодветна можност, овој моментум да се искористи и за усвојување нов, современ и транспарентно донесен Етички кодекс и за МРТ³².

Што се однесува до внатрешната структура, иако јавниот сервис има усвоено организациски акти според кои редакциите се формално одвоени од управувачките структури, во пракса не се направени промените што требаше да бидат дел од медиумските реформи, бидејќи процесот на изработка на нови медиумски закони не продолжи. Дополнително, експертските препораки за јакнење на партиципативниот модел на јавен сервис не се реализирани, а јавната достапност на информации за организациската поставеност и работењето на органите и телата на МРТ и натаму е ограничена³³.

Иако МРТ, во последните години, повторно воспостави дописничка мрежа, таа и понатаму се соочува со предизвици во смисла на одржливоста и стабилноста³⁴. Голем дел од дописниците работат со договори на определено време или се со хонорарен ангажман, што создава несигурност и влијае врз квалитетот и континуитетот на известувањето. Во релативно мала земја, со бројни и различни локални заедници, обезбедувањето траен ангажман, обука и подобра

²⁹ Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeeneto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 22.8.2025).

³⁰ Записник од Деветтата седница на Програмскиот совет на МРТ, МРТ, 10.09.2025, достапно на: [Записник од 9-та седница на ПС на МРТ.pdf](#) (последна посета на 10.9.2025).

³¹ Милан Спировски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 22.8.2025).

³² „Започна процесот за изработка на нов Етички кодекс за новинарите и медиумите во Северна Македонија“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), декември 2024, достапно на: [Започна процесот за изработка на нов Етички кодекс за новинарите и медиумите во Северна Македонија - Здружение на новинари на Македонија](#) (последна посета на 22.8.2025).

³³ Милан Спировски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 22.8.2025).

³⁴ Игор Мицевски и Снежана Трпевска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам - Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (последна посета на 22.8.2025).

опрема за дописниците е клучно за да се гарантира соодветна покриеност на регионалните теми и зајакнување на плурализмот и достапноста на јавниот сервис низ целата територија³⁵.

Автономијата на јавниот сервис, во голема мера, зависи од стабилното и независно финансирање, што беше зајакнато со измените на ЗААМУ од јули 2023 година³⁶. Иако овие измени обезбедуваат попредвидливо финансирање, нивната примена во пракса и понатаму беше нецелосна, што негативно влијаеше врз технолошкиот развој, професионализацијата и независноста на МРТ³⁷. Сепак, кон крајот на минатата година е постигнат договор со владата, односно со надлежното Министерство за дигитална трансформација за подмирување на заостанатиот долг, чија исплата почна во декември 2024, а во 2025 година, финансирањето се спроведува редовно во согласност со законската одредба³⁸. Редовната исплата и можноста за обезбедување дополнителни средства за програмски и техничко-технолошки развој, предвидени во член 105 став 7 од ЗААМУ³⁹, создаваат предуслови новата петгодишна Стратегија за развој на МРТ (2026-2030) да биде поамбициозна, со повеќегодишна финансиска проекција и план за инвестирање во програмски и технички капацитети, што директно ќе придонесе за изградба на независен, модерен и кредибилен јавен сервис во служба на граѓаните.

ПРЕПОРАКИ

- Потребно е да се направи дополнително унапредување на законската регулатива заради постигнување целосна институционална автономија на МРТ.
- Потребно е да се донесе посебно законско решение со кое ќе се гарантира политичката и финансиската независност на МРТ, како и правата на новинарите, кои не треба да се третираат како јавна администрација.
- Да се отпочне процес на ревидирање и дополнување на Етичкиот кодекс на МРТ, со цел негово усогласување со современите предизвици, особено во однос на дигиталното медиумско опкружување, како и зајакнување на механизмите за внатрешна саморегулација во рамките на јавниот сервис.

³⁵ „Слободата на медиумите во Северна Македонија: напредок на стаклени нозе“, Извештај од Мисијата за проценка на состојбата со слободата на медиумите, ЗНМ, 2023, достапно на: <https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2023/11/%D0%9C%D0%9A-Fact-Finding-PFM-Report-251023-web-final.pdf> (последна посета на 22.8.2025).

³⁶ Закон за изменување и дополнување на ЗААМУ („Службен весник на РСМ бр. 154/23“), АВМУ, 20.7.2025, достапно на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2023/12/Zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-ZAVMU-SVRSM-br.154-2023.pdf> (последна посета на 22.8.2025).

³⁷ Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenieto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 22.8.2025).

³⁸ Интервју со Мишко Талески, раководител на одделение за аудио-визуелни политики, Министерство за дигитална трансформација, 26.9.2025 година.

³⁹ Согласно член 105 став 7 од ЗААМУ за постигнување и одржување поголем степен на програмски и техничко-технолошки развој на јавниот радиодифузен сервис можат да се издвојуваат и дополнителни средства од Буџетот на Република Северна Македонија.

- Да се изготви нова петгодишна Стратегија за развој на МРТ (2026-2030), заснована врз стабилното финансирање предвидено со ЗААМУ, која ќе вклучи јасен план за инвестирање во програмски и технички капацитети, со цел обезбедување одржлива развојна динамика на јавниот сервис, при што ќе се инсистира на обезбедување и дополнителни финансиски средства од државниот буџет во согласност со член 105 став 7 од ЗААМУ.
- Да се зајакне дописничката мрежа на МРТ преку стабилни вработувања, континуирана обука и подобрена техничка опременост, со цел целосно покривање на територијата на државата и унапредување на програмскиот плурализам на јавниот сервис.

3. Повторно воведување на рекламирање финансирано од државата

ЕК во Извештајот за Северна Македонија, за 2024 година нотира дека националната правна рамка што ги регулира медиумите не е целосно усогласена со правото на ЕУ, односно со Европскиот акт за слобода на медиумите (European Media Freedom Act - EMFA)⁴⁰. Исто така, ЕК во својот извештај забележува дека во февруари 2024 година, повторно е воведено државното рекламирање во комерцијалните медиуми и ги нотира критиките на ова решение, кои дојдоа од регулаторот и од медиумските организации. Дополнително, Комисијата предупредува дека повторното воведување на рекламирање финансирано од државата го зголемува ризикот од злоупотреба на јавни средства, ја загрозува независноста и плурализмот на медиумите и го нарушува пазарот⁴¹.

Претходниот собраниски состав, во февруари 2024 ги изгласа измените на ЗААВМУ⁴² и го укина мораториумот на државните кампањи воспоставен во 2017 година. Клучната измена се однесува на бришењето на членот 102, со што правната пречка, централната и локалните власти да се рекламираат во комерцијалните медиуми, се укина⁴³. Иако законската забрана за рекламирање финансирано од државата е укината, важно е да се нагласи дека во текот на извештајниот период, ниту една владина кампања не е реализирана врз основа на овие законски измени, па ефектите врз медиумското опкружување во земјава сè уште не можат да се проценат⁴⁴.

Враќањето на државното рекламирање во медиумите наиде на силна осуда од новинарската фела и од експертската јавност. Здружението на новинарите на Македонија (ЗНМ), Самостојниот

⁴⁰ „European Media Freedom Act“, Европска комисија, 17.4.2024, достапно на: [European Media Freedom Act - European Commission](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁴¹ [Извештај на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година](#), Европска комисија, 30.10.2024 (последна посета на 25.8.2025).

⁴² Закон за изменување и дополнување на ЗААМУ („Службен весник на РСМ бр. 55/24“), АВМУ, 6.3.2024, достапно на: [ЗАВМУ-6-март-2024.pdf](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁴³ Васко Маглешов, „Собранието ги врати државните реклами во приватните медиуми“, Призма, 29.2.2024, достапно на: [https://prizma.mk/sobranieto-gi-vrati-drzhavnite-reklami-vo-privatnite-mediumi/](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁴⁴ Милан Спировски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: [https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf](#) (последна посета на 25.8.2025).

синдикат на новинари (ССНМ) и други медиумски организации веднаш излегоа со заедничко соопштение, остро спротивставувајќи се на укинувањето на забраната за државни кампањи, предупредувајќи дека овие измени ќе значат партиско влијание, зависност на медиумите и нарушување на медиумскиот пазар⁴⁵. Реакциите и критиките укажуваат дека повторното воведување на државното рекламирање носи сериозни ризици од економска зависност, корупција и политичко влијание врз медиумите.

Европскиот парламент (ЕП), во својот извештај за Северна Македонија предупредува дека оваа пракса може да го наруши медиумскиот пазар и да ги загрози независноста и плурализмот, истовремено нотирајќи дека недостигот од транспарентност во трошењето јавни средства за политичко рекламирање останува сериозен проблем. Во истиот извештај се подвлекува дека се потребни итно и сеопфатни реформи на правилата за државно финансирање и партиско огласување, за да се спречат злоупотреби и да се зајакне медиумската независност⁴⁶. Слични оценки се содржани и во Извештајот на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 година, каде што повторното воведување државно рекламирање е, исто така, предмет на критика. Во извештајот, главните предизвици се лоцирани во ризикот од злоупотреба на јавни средства и нарушување на медиумскиот пазар, а како системско решение се наведува предлогот за воспоставување независен фонд за медиумски плурализам, кој би придонел за поразновиден и независен медиумски пејзаж⁴⁷. Поточно, новинарските здруженија и медиумските организации предлагаат воспоставување независен Фонд за медиумски плурализам, како алтернатива на државните кампањи. Во таа насока, овој модел на поддршка треба да биде изграден врз основа на објективни и јасно дефинирани критериуми, кои ќе гарантираат целосна независност и ќе бидат насочени кон поддршка на општествено значајни проекти и поттикнување медиумски плурализам⁴⁸. АВМУ дополнително предупредува дека со сегашниот модел за државно рекламирање се остава простор за политичко влијание, бидејќи политичките партии што предлагаат кампањи учествуваат и во телата што ги одобруваат. Поради тоа, регулаторот ја поддржува иницијативата за воспоставување независен Фонд за медиумски плурализам, кој би се засновал на јасни и строго дефинирани критериуми и би бил насочен кон поддршка на квалитетни програмски содржини и проекти од јавен интерес⁴⁹.

Во таа смисла, особено важно е да се напомене дека Република Северна Македонија (РСМ) има и обврска да воспостави ваков независен фонд во согласност со европските стандарди. Односно Советот на Европа, во Препораката CM/Rec(2018)1 на Комитетот на министри укажува дека државите треба да развиваат стратегии и механизми за поддршка на професионалните медиуми и независното новинарство, вклучително и преку различни форми на финансиска поддршка, но секогаш врз основа на јасни, објективни и транспарентни критериуми, и под надзор на функционално независни тела. Тоа претставува дополнителен аргумент за потребата од воспоставување Фонд за медиумски плурализам, кој ќе придонесе во развојот на независно и одржливо медиумско опкружување во земјава⁵⁰.

⁴⁵ Васко Маглевешов, „Собранието ги врати државните реклами во приватните медиуми“, Призма, 29.2.2024, достапно на: <https://prizma.mk/sobranieto-gi-vrati-drzhavnite-reklami-vo-privatnite-mediumi/> (последна посета на 25.8.2025).

⁴⁶ „European Parliament REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia“, European Parliament, 26.6.2025, достапно на: [REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia | A10-0118/2025 | European Parliament](https://www.europarl.europa.eu/media-press/infobox.do?id=10118/2025/REPORT%20on%20the%202023%20and%202024%20Commission%20reports%20on%20North%20Macedonia%20-%20A10-0118/2025) (последна посета на 25.8.2025).

⁴⁷ Извештај на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Европска комисија, 8.7.2025, достапно на: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/ruleoflaw/document/2025-rule-of-law-report-country-chapter-on-the-rule-of-law-situation-in-north-macedonia_en) (последна посета на 25.8.2025).

⁴⁸ Марина Тунева, „Meѓу предизвиците и решенијата - Водич за интегритет на медиумите во Северна Македонија“, УНДП, декември 2023, достапно на: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/media_integrity_guide_mk_final_0.pdf (последна посета на 25.8.2025).

⁴⁹ Интервју со Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, 26.9.2025 година.

⁵⁰ „Recommendation CM/Rec(2018)1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership“, Совет на Европа, март 2018, достапно на: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13 (последна посета на 25.8.2025).

Повторното воведување на државното рекламирање се надоврза на постоечкиот модел на платено политичко рекламирање со буџетски средства во изборните циклуси, кој функционира од 2019 година⁵¹. Податоците покажуваат дека за претседателските и парламентарните избори минатата година, од државниот буџет се потрошени приближно 10 милиони евра за рекламни кампањи на партиите⁵², додека, пак, за локалните избори во 2025 година, тој буџет ќе изнесува околу 6,5 милиони евра⁵³. Во таа смисла, Државната комисија за спречување корупција (ДКСК) оценува дека финансирањето на изборните кампањи со народни пари треба да се укине, бидејќи сегашниот модел нема соодветна контрола и носи ризик од злоупотреби⁵⁴. Дополнително, од ДКСК напоменуваат дека околу 90 проценти од средствата за политичко рекламирање на минатогодишните двојни избори завршиле кај партиите застапени во македонското Собрание. Според комисијата, ваквиот дисбаланс го ограничува пристапот на помалите партии до јавноста и претставува дополнителна причина за преиспитување на моделот за финансирање на изборните кампањи⁵⁵. Исто така, според директорот на АВМУ, ваквиот модел на финансирање е невообичаен за демократските држави, бидејќи распределбата на средствата не се врши според рејтингот или гледаноста на медиумите, туку врз основа на нејасни и често субјективни критериуми. Според него, дополнителна слабост е тоа што дел од порталите што добиваат средства за изборно рекламирање доаѓаат од странски држави, што укажува на сериозен недостиг од контрола и транспарентност во системот⁵⁶. Истовремено и новинарските и медиумските здруженија постојано изразуваат загриженост за законските одредби со кои им се овозможува на партиите да користат државно финансирање поради недостигот од транспарентност на партиско-политичкото рекламирање, особено во онлајн-медиумите⁵⁷. Во таа насока, АВМУ дополнително укажува дека е неопходна ревизија на повеќе одредби во Изборниот законик бидејќи со актуелниот модел постои ризик од ограничување на пристапот на јавноста до информации за сите учесници во изборниот процес. Така, на локалните избори во 2025 година, две парламентарни партии, со сопствени пратенички групи и повеќе од пет пратеници останаа надвор од распределбата на времето за платено политичко рекламирање кај радиодифузерите поради начинот на кој е уредена законската рамка. Дополнително, кампањите на социјалните

⁵¹ Извештај за Кластер 1 – Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeeneto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 25.8.2025).

⁵² „10 милиони евра народни пари се потрошени за рекламирање на партиите во изборната кампања, Антикорупциска бара да се укине“, сакамдакажам.мк, 16.10.2024, достапно на: [10 милиони евра народни пари се потрошени за рекламирање на партиите во изборната кампања, Антикорупциска бара да се укине - Сакам да кажам](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁵³ „ДИК: 6,5 милиони евра кај 329 медиуми партиите ќе можат да трошат за изборите“, Канал 77, 22.8.2025, достапно на: [ДИК: 6,5 милиони евра кај 329 медиуми партиите ќе можат да трошат за изборите - Радио Канал 77](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁵⁴ „10 милиони евра народни пари се потрошени за рекламирање на партиите во изборната кампања, Антикорупциска бара да се укине“, сакамдакажам.мк, 16.10.2024, достапно на: [10 милиони евра народни пари се потрошени за рекламирање на партиите во изборната кампања, Антикорупциска бара да се укине - Сакам да кажам](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁵⁵ Мери Јордановска, „Да се укине платеното политичко рекламирање со буџетски пари, децидни се експертите“, Мета.мк, 16.10.2024, достапно на: [Да се укине платеното политичко рекламирање со буџетски пари, децидни се експертите | Meta.mk](#) (последна посета на 25.8.2025 година).

⁵⁶ Фросина Димеска, „Трајчевски: Странски портали зеле буџетски пари за изборно рекламирање“, Призма, 20.8.2025, достапно на: [Трајчевски: Странски портали зеле буџетски пари за изборно рекламирање - Призма](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁵⁷ „НМ алармира: Недостигот од правила за платена политичка реклама во онлајн-медиумите создава корупциски ризици“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), 15.8.2025, достапно на: [ЗНМ алармира: Недостигот од правила за платена политичка реклама во онлајн-медиумите создава корупциски ризици - Здружение на новинарите на Македонија](#) (последна посета на 25.8.2025).

мрежи воопшто не се регулирани поради што регулаторот предлага право на платено политичко рекламирање да имаат само субјекти впишани во Регистарот на АВМУ⁵⁸⁵⁹.

Во тој контекст, Министерството за европски прашања потсетува дека обврската за донесување нов Изборен законик, усогласен со препораките на ОБСЕ/ОДИХР, е меѓу клучните приоритети и претставува составен чекор во рамки на Реформската агенда 2024–2027. Според заменик-министерката Викторија Трајков, Европската комисија очекува, процесот на подготовка на законот да биде инклузивен, транспарентен и да обезбеди широка политичка поддршка бидејќи само така може да се зајакне довербата во изборниот систем и во институциите⁶⁰.

Оттука, како и во минатогодишниот извештај, и во ММП 2025 се потенцираат ризиците од платеното политичко рекламирање за време на изборните кампањи, а се препорачува и повторно да се воспостави забраната за државно рекламирање⁶¹.

ПРЕПОРАКИ

- Да се изнајдат одржливи механизми за поддршка на медиумите наместо механизмот за државно рекламирање во комерцијалните медиуми бидејќи тоа може да ја поткопа независноста на медиумите и да го наруши медиумскиот пазар. Како системско решение, потребно е формирање независен Фонд за медиумски плурализам преку кој на транспарентен и фер начин ќе се поддржуваат проекти од јавен интерес, ќе се поттикнува развој на етичко новинарство и ќе се обезбедуваат квалитетни медиумски содржини.
- Да се ревидираат законските одредби во Изборниот закон со цел јасно утврдување правила за платено политичко рекламирање, со што ќе се овозможи ефикасен надзор, транспарентност, отчетност и еднаков пристап на сите политички чинители до медиумскиот простор.

4. Транспарентност на медиумската сопственост и спречување на медиумска концентрација

Во најновиот извештај на ЕК за земјата повторно е потенцирана потребата од реформи во медиумската сфера. Комисијата укажува дека националната правна рамка за медиумите треба да се унапреди со цел да обезбеди целосна транспарентност на сопственоста и рекламирањето,

⁵⁸ Интервју со Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, 26.9.2025 година.

⁵⁹ За повеќе детали за Регистарот на АВМУ, види Дел 4: „Транспарентност на медиумската сопственост и спречување на медиумска концентрација“.

⁶⁰ Интервју со Викторија Трајков, заменик-министерка за европски прашања, 26.9.2025 година.

⁶¹ Игор Мицевски и Снежана Трпевска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам - Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (последна посета на 25.8.2025).

како и да се воспостават јасни правила во областа на конкуренцијата, државната помош и заштитата на интелектуалната сопственост во согласност со европските стандарди. Притоа, особено е нагласено дека сегашната медиумска легислатива сè уште не е целосно усогласена со правото на ЕУ (acquis), особено со Европскиот акт за слобода на медиумите (EMFA)⁶², што ја потврдува итната потреба од продолжување на реформите и приближување кон новите европски правила за медиумски слободи. Овие наоди се во согласност и со укажувањата на АВМУ, која ја нагласува потребата од сеопфатно усогласување на националното медиумско законодавство со европското право и најновите регулативи на Европската Унија. Според регулаторот, овој процес е клучен за зајакнување на медиумскиот плурализам, транспарентноста и слободата на изразување, како и за воспоставување стабилна и предвидлива регулаторна рамка. Особено значајни во овој контекст се новите европски акти - Актот за дигитални услуги⁶³, Европскиот акт за слобода на медиумите, Регулацијата за транспарентност и таргетирање на политичко рекламирање⁶⁴ и Европскиот акт за вештачка интелигенција⁶⁵, кои поставуваат нови стандарди за безбедност, отчетност и независност на медиумите⁶⁶.

Во таа насока, Министерството за дигитална трансформација потврдува дека усогласувањето со Европскиот акт за слобода на медиумите (EMFA) е дел од Патоказот за владеење на правото од Поглавјето 23 на преговарачката рамка, со временски рок за целосна имплементација до 2028 година. Дополнително, Министерството најавува подготовка на првата национална Стратегија за развој на медиумскиот сектор 2026-2030, како системски документ, кој ќе треба да понуди решенија за транспарентност на сопственоста, конкурентност, почитување на професионалните стандарди и безбедност на медиумските работници⁶⁷. Исто така, Министерството за европски прашања дополнително нагласува дека усвојувањето на националната Стратегија за развој на медиумскиот сектор ќе се реализира преку инклузивен и транспарентен процес, со што ќе се дефинираат приоритетите и рамките за развој на целокупната медиумска сфера во земјата. Според Министерството, овој документ ќе има клучна улога во доусогласувањето со европското законодавство, особено со Европскиот акт за слобода на медиумите, како и во обезбедувањето доследна имплементација на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и на подзаконските акти што произлегуваат од него⁶⁸.

Транспарентноста на сопственичката структура на медиумите и натаму претставува сериозен предизвик, особено во сферата на онлајн-медиумите. Поради отсуство на системски решенија, изворите на финансирање на порталите остануваат делумно видливи и тешко проверливи, што ги доведува во прашање стабилноста и интегритетот на овој медиумски сектор, како и довербата на јавноста. Тоа најмногу се одразува во онлајн-просторот, кој бргу прераснува во главен извор на информации, но продолжува да функционира со минимални механизми за отчетност⁶⁹. ЕК

⁶² Извештај на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година, Европска комисија, 30.10.2024 (последна посета на 8.9.2025).

⁶³ Digital Services Act (DSA)", Европска комисија, 27.10.2022, достапно на: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en (последна посета на 26.9.2025).

⁶⁴ „Regulation (EU) 2024/900 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 on the transparency and targeting of political advertising“, Европска Унија, 13.3.2024, достапно на: [Regulation - EU - 2024/900 - EN - EUR-Lex](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj) (последна посета на 26.9.2025).

⁶⁵ „Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence“, Европска Унија, 12.7.2024, достапно на: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng> (последна посета на 26.9.2025).

⁶⁶ Интервју со Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, 26.9.2025 година.

⁶⁷ Интервју со Мишко Талески, раководител на одделение за аудио-визуелни политики, Министерство за дигитална трансформација, 26.9.2025 година.

⁶⁸ Интервју со Викторија Трајков, заменик-министерка за европски прашања, 26.9.2025 година.

⁶⁹ Марина Тунева, „Меѓу предизвиците и решенијата - Водич за интегритет на медиумите во Северна Македонија“, УНДП, декември 2023, достапно на: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/media_integrity_guide_mk_final_0.pdf (последна посета на 8.9.2025).

во извештајот за земјата констатира дека предизвиците со транспарентноста на медиумската сопственост и медиумската концентрација и понатаму опстојуваат. Додека печатените и радиодифузните медиуми имаат законска обврска за објавување на сопственичката структура, онлајн-медиумите воопшто не се опфатени со ваква регулатива. Единствен механизам досега беше само регистарот на професионални медиуми (promeia.mk), чија примена е ограничена⁷⁰. Анализата на ММП 2025 дополнително нагласува дека недостигот од јасни и сеопфатни правила за сопственоста и финансирањето на дигиталните медиуми ја зголемува ранливоста на медиумскиот плурализам и ја поткопува уредувачката независност⁷¹.

Загрижени од состојбата во дигиталниот медиумски простор, новинарските здруженија подолго време бараа измени на законската регулатива со кои би се опфатиле и онлајн-медиумите. Во минатогодишниот извештај беше нагласено дека тоа би требало да подразбира нивна регистрација според јасно дефинирани технички правила, без навлегување во содржинската регулација⁷². Во таа насока, во април 2025 година, Собранието усвои измени на Законот за медиуми⁷³, со кои за првпат и онлајн-медиумите (интернет-порталите) се вбројуваат меѓу медиумите регулирани со закон⁷⁴. Измените предвидуваат воспоставување Регистар на издавачи на онлајн-медиуми, кој ќе го води АВМУ и кој содржи податоци за фирмата и седиштето на издавачот, одговорното лице, името и интернет-адресата на медиумот, како и регистрантот на македонскиот интернет-домен (.mk или .mkd)⁷⁵. Во фазата на донесување, со дополнување на предлог-законот, се предвидоа олеснителни услови, кои наместо претходно предложеното законско решение, кое предвидуваше тројца, порталите треба да имаат најмалку двајца вработени со полно работно време за да бидат впишани во Регистарот. За порталите со мал или специјализиран опфат, особено локалните, условите беа дополнително ублажени, односно за овој вид портали доволно е едно лице со полно работно време и едно лице ангажирано со договор на дело⁷⁶. Ваквото решение беше усвоено како одговор на барањата на новинарските и медиумските организации, како и на локалните портали, кои предупредуваа дека првичните обврски би предизвикале финансиски импликации, кои овие медиуми не би можеле да ги издржат. Паралелно со регулирањето на онлајн-медиумите, со најновите измени на Законот за медиуми се воведуваат и мерки за поддршка на печатените изданија. Поточно воспоставен е

⁷⁰ [Извештај на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година](#), Европска комисија, 30.10.2024 (последна посета на 8.9.2025).

⁷¹ Игор Мицевски и Снежана Трпевска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам - Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (последна посета на 8.9.2025).

⁷² Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenieto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 8.9.2025).

⁷³ Закон за измени и дополнувања на Законот за медиуми („Службен весник на РСМ бр. 87/25“), АВМУ, 29.4.2025, достапно на: [Закон-за-изменување-и-дополнување-на-Законот-за-медиуми-87-25.pdf](#) (последна посета на 8.9.2025).

⁷⁴ Ардита Вејсели, Беба Жагар, Јулијана Караи, Петар Барлаковски, „Владеење на правото во поглед на пристапувањето во ЕУ - Квартален извештај април-јуни 2025 г.“, Институт за европска политика - Скопје (ЕПИ), 2025, достапно на: https://epi.org.mk/wp-content/uploads/Rule-of-Law-in-View-of-EU-Accession_2_mk-1.pdf (последна посета на 8.9.2025).

⁷⁵ „Собранието ги донесе измените на Законот за медиуми со поблаги услови за регистрација на интернет-порталите“, 360 Степени, 22.4.2025, достапно на: <https://360stepeni.mk/sobranieto-gi-donese-izmenite-na-zakonot-za-mediumi-so-poblagi-uslovi-za-registratsija-na-internet-portalite/> (последна посета на 8.9.2025).

⁷⁶ „Интернет-порталите станаа медиуми: Во Собранието изгласани измените на Законот за медиуми“, emagazin.mk, 23.4.2025, достапно на: [Интернет-порталите станаа медиуми: Во Собранието изгласани измените на Законот за медиуми - eМагазин](#) (последна посета на 8.9.2025).

системски механизам за поддршка на печатените медиуми преку финансирање на трошоците за печатење и дистрибуција. Право на учество на јавните повици имаат сите дневни, неделни, месечни и локални изданија, при што постапката се спроведува на транспарентен и инклузивен начин, со јасно утврдени услови. На тој начин, поддршката што претходно се спроведуваше преку програмски мерки на владата, сега е уредена како системско решение⁷⁷.

Досегашниот одсвиг на интернет-порталите за доброволна регистрација е многу слаб. До август 2025 година, во официјалниот регистар на АВМУ се пријавиле само 56 портали⁷⁸, што претставува околу 24 проценти од вкупниот број интернет-портали (246) што се регистрираа во Државната изборна комисија (ДИК) за платено политичко рекламирање за локалните избори во 2025 година⁷⁹. Отсуството на конкретни мерки и придобивки, како што е можноста на платено политичко рекламирање само за регистрираните портали или доделување субвенции по примерот на други медиуми, како и обврската редовно да доставуваат финансиски извештаи за своите извори на финансирање, се можните причини за слабиот интерес. Оттука и понатаму реален проблем претставува онлајн медиумскиот простор, особено во контекст на изборните кампањи и платеното рекламирање. Недостигот од јасни правила и недоволната контрола оставаат простор за политички влијанија и ја ограничуваат транспарентноста на трошењето јавни средства за медиумско претставување во изборните процеси. Во таа смисла, АВМУ го оценува Регистарот како значаен прв чекор кон зајакнување на транспарентноста и довербата во онлајн медиумскиот простор. Регулаторот очекува дека преку зголемување на свеста за придобивките и преку континуирана комуникација со медиумската заедница, интересот постепено ќе расте. На тој начин, Регистарот може целосно да ја оствари својата функција - поттикнување транспарентност, отчетност и унапредување на професионалните стандарди. Воедно, АВМУ предлага во Изборниот законик да се вгради услов, правото на платено политичко рекламирање да го имаат само регистрирани портали, а податоците за сопственоста и финансиите да се интегрираат во редовните годишни анализи на Агенцијата⁸⁰.

Медиумската концентрација во земјава сè уште е на високо ниво, особено во аудиовизуелниот сектор. Пазарот на телевизи и радија е високо концентриран, четирите најголеми телевизиски играчи остваруваат 82 проценти од вкупните приходи во секторот, а нивниот комбиниран удел во публиката изнесува околу 46 проценти. Воедно, четирите најголеми радиостаници генерираат 53 проценти од вкупниот приход во радиосекторот⁸¹, што укажува на ограничена конкуренција и значителна концентрација и во овој сегмент.

Во таа смисла, експертските анализи укажуваат дека високата економска зависност на медиумите може да придонесе за прекумерно политичко или бизнис-влијание, кое негативно се одразува врз слободата на изразување и слободата на медиумите.

Сегашните правила за спречување на прекумерна концентрација на медиумската сопственост се застарени и ограничени по обем. Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги содржи прагови за спречување хоризонтална и дијагонална концентрација на сопственоста само за радиото и телевизијата додека печатените медиуми и давателите на дигитални

⁷⁷ Интервју со Викторија Трајков, заменик-министерка за европски прашања, 26.9.2025 година.

⁷⁸ Фросина Димеска, „Трајчевски: Странски портали зеле буџетски пари за изборно рекламирање“, Призма, 20.8.2025, достапно на: [Трајчевски: Странски портали зеле буџетски пари за изборно рекламирање - Призма](#) (последна посета на 25.8.2025).

⁷⁹ „На 329 медиуми ќе се рекламираат кандидатите за идни градоначалници“, Фокус, 23.8.2025, достапно на: <https://fokus.mk/na-329-mediumi-ke-se-reklamiraat-kandidatite-za-idni-gradonachalnitsi/> (последна посета на: 8.9.2025).

⁸⁰ Интервју со Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, 26.9.2025 година.

⁸¹ Игор Мицевски и Снежана Трпеска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам - Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (последна посета на 8.9.2025).

медиумски услуги остануваат надвор од регулаторната рамка. Освен тоа, ниту ЗААМУ, ниту Законот за медиуми не предвидуваат правила за проценка на влијанието на пазарната концентрација врз медиумскиот плурализам и уредувачката независност⁸². Достапните информации покажуваат дека овие слабости во регулативата се евидентирани подолго време, но досега не биле преземени суштински измени за нивно надминување. АВМУ, исто така, нагласува дека дел од постојните законски одредби се застарени и рестриктивни, односно не ја одразуваат современата медиумска реалност и не ги опфаќаат новите медиумски услуги и платформи. Во таа насока, регулаторот веќе укажал на Министерството за дигитална трансформација на неопходноста од ревидирање на оваа регулатива⁸³.

Прекумерната концентрација на приходите на националниот аудиовизуелен пазар е на особена штета за медиумскиот плурализам на регионално и на локално ниво. Тоа се потврдува и со фактот дека една четвртина од граѓаните, распространети на повеќе од половина од територијата на државата живеат во т.н. медиумски пустини⁸⁴, што дополнително ја нагласува потребата од посистемски пристап за обезбедување рамноправен пристап до информации за сите граѓани.

Важно е да се истакне дека во август 2025 година стапи во сила Европскиот акт за слобода на медиумите (EMFA), што претставува значаен чекор напред во заштитата на новинарството и слободата на изразување во рамките на Европската Унија. Меѓу другото, новата легислатива воведува јасни стандарди за транспарентност на медиумската сопственост, со цел граѓаните да знаат кој стои зад информациите што ги добиваат. Иако овој акт директно се применува во земјите-членки на ЕУ, неговите принципи се подеднакво релевантни и за РСМ. За тие стандарди да станат реалност и во земјава, неопходно е понатамошно усогласување на законската рамка и активна вклученост на сите релевантни чинители во овие процеси.

ПРЕПОРАКИ

- Потребни се измени на Изборниот законик, во смисла на бришење на членот 76-д, кој се однесува на платеното политичко рекламирање, како и воведување обврска за учесниците на изборите да ги пријават социјалните мрежи што ќе ги користат за платено политичко рекламирање. Дополнително, треба да се обезбеди транспарентност на средствата што ќе се потрошат за таквото рекламирање⁸⁵.
- Доколку не се укине платеното политичко рекламирање, неопходно е јасно да се пропише дека ќе можат да го објавуваат само онлајн-медиуми што се регистрирани во Регистарот на АВМУ. На тој начин ќе се обезбеди транспарентност, отчетност и ефективен мониторинг врз онлајн медиумскиот простор за време на изборните процеси.

⁸² Ибид.

⁸³ Интервју со Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, 26.9.2025 година.

⁸⁴ Орданче Костов, „Анализа на информативната покриеност во Македонија - Една четвртина од граѓаните живеат во медиумски пустини“, Самостоен синдикат на новинари и медиумски работници (ССНМ), декември 2024, достапно на: [Анализа на ССНМ: Една четвртина од граѓаните живеат во медиумски пустини - ССНМ](#) (последна посета на 8.9.2025).

⁸⁵ Валентин Пепељугоски, Александар Манасиев, Емилија Јаневска, „Правата на новинарите, слободата на изразување и независноста на медиумите во Северна Македонија - Метадата извештај за 2023 година“, ЗНМ, 2023, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2024/01/MK-MetaData-Report-121223-web_k.pdf (последна посета на 8.9.2025).

- Потребно е да се продолжи со реформите во медиумскиот сектор, особено со носење нов Закон за медиуми, кој ќе биде усогласен со Европскиот акт за слобода на медиумите (European Media Freedom Act). Тоа е неопходно особено поради влијанието на концентрацијата на сопственоста врз медиумскиот плурализам и уредувачката независност, но и со цел намалување на ризикот од прекумерно политичко или бизнис-влијание врз медиумите.

5. Безбедноста на новинарите и медиумските работници

Европската комисија, во Извештајот за Северна Македонија за 2024 година нотира ограничен напредок во слободата на изразување. Во таа смисла, ЕК повторно препорачува итно и континуирано справување со законите и нападите врз новинари, со обезбедување брзи, непристрасни и ефективни истраги и казнување на сторителите⁸⁶. Слично и во најновиот Извештај за владеење на правото се истакнува дека, и покрај одредениот напредок во зајакнувањето на законската заштита, работната средина на новинарите не е значително подобрена⁸⁷. Дополнително, индексот за безбедност на новинарите за 2023 година, објавен во рамки на мрежата SafeJournalists, покажува благо намалување на вкупните показатели, но земјата и понатаму ја задржува водечката позиција во регионот. Иако се бележи позитивен тренд на намалување на бројот на инциденти, состојбата останува проблематична поради тоа што политиката на неказливост и понатаму опстојува, кога станува збор за постарите случаи на напади и закани против новинари и медиумски работници⁸⁸. Тоа јасно укажува дека унапредувањето на законската регулатива не е доволно применлива во пракса поради што ризиците по безбедноста на новинарите и медиумските работници сè уште се реални и присутни. Во тој контекст, треба да се истакне дека е во тек формирање меѓуресорско тело, во кое ќе бидат вклучени владини институции и невладини организации. Една од примарните задачи на ова тело е изработка на Национален акциски план за заштита на новинарите, како стратешки документ што ќе обезбеди системски пристап кон подобрување на безбедноста на новинарите и медиумските работници, во согласност со стандардите и препораките на Советот на Европа, во рамките на кампањата „Safety of Journalists“⁸⁹.

Исто така, важно е да се нагласи дека во изминатиов период, државата презеде значителни чекори за подобрување на законската рамка за заштита на новинарите. Со измените на Кривичниот законик (КЗ)⁹⁰ во февруари 2023 година, нападот врз новинар или медиумски работ-

⁸⁶ Извештај на Европската комисија за Северна Македонија за 2024 година, Европска комисија, 30.10.2024 (последна посета на 12.9.2025).

⁸⁷ Извештај на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Европска комисија, 8.7.2025, достапно на: ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en (последна посета на 12.9.2025).

⁸⁸ SafeJournalists: Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms, Sindikatmedija.me, 10.12.2024, достапно на: <https://bit.ly/4pelecg> (последна посета на 12.9.2025).

⁸⁹ Интервју со Гоце Андреевски, портпарол на Министерството за внатрешни работи, 2.10.2025 година.

⁹⁰ Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик („Службен весник на РСМ бр. 36/23), 17.2.2023, достапно на: <https://www.slvesnik.com.mk/issues/75a2a79bf50f4420a995d414a3bb73f1.pdf> (последна посета на 12.9.2025).

ник доби квалификација на напад врз службено лице, што предвидува повисоки казни и обврска, јавните обвинители да постапуваат по службена должност при вакви случаи⁹¹. Дополнително, со овие измени се вовеле и ново кривично дело - „демнење“ (член 144-а КЗ), дефинирано како континуирано вознемирување, кое предизвикува страв или несигурност кај жртвата⁹². Оваа одредба е особено значајна за новинарите што често се изложени на онлајн-насилство.

Покрај законските измени, во изминатиов период беа воспоставени и институционални механизми за зголемување на безбедноста на новинарите и медиумските работници. Во Основното јавно обвинителство - Скопје беше назначен обвинител задолжен за предмети поврзани со безбедноста на новинарите, а дополнително, во апелациските подрачја Битола, Штип и Тетово беа определени посебни обвинители со иста надлежност⁹³, со што се прошири институционалната покриеност. Воедно, во октомври 2024 година беше промовиран Прирачникот за безбедност на новинарите, подготвен во соработка меѓу Јавното обвинителство, МВР и ЗНМ. Овој документ дава практични насоки за новинарите, во случаи на физички напади, насилство или онлајн-закани и предвидува поактивна улога на институциите во нивната заштита⁹⁴. Исто така, МВР има определено службени лица како контакт-точки, односно лица задолжени за напади врз новинари и медиумски работници⁹⁵, кои стојат на располагање за итна комуникација и може веднаш да бидат контактирани доколку се случи настан со потенцијално загрозување на нивната безбедност⁹⁶. Дополнително, во насока на транспарентноста на веб-страницата на МВР е поставен директен линк до регистарот на напади врз новинари што го води ЗНМ⁹⁷.

Во изминатиов период се бележи континуиран пад на бројот на напади врз новинари и медиумски работници, во 2020 година биле регистрирани 14 напади, во 2021 - 5, во 2022 - 7, во 2023 - 5, додека во 2024 година, бројот дополнително е намален на 4. Од почетокот на 2025 година до септември се евидентирани само 2 случаи⁹⁸. Сите инциденти биле пријавени до надлежните институции, што укажува на растечка доверба во системот. Сепак, и покрај позитивниот тренд, останува проблемот со бавното процесуирање и неказнивоста, кои го намалуваат ефектот на правната заштита и ги охрабрува идните напади. Покрај со физичките напади и економските притисоци, засегнатите страни предупредуваат и на пораст на онлајн-кампањи за оцрнување,

⁹¹ Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 12.9.2025).

⁹² Милан Спиоровски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 12.9.2025).

⁹³ „Поголема заштита на новинарите и медиумските работници, именувани тројца нови обвинители за предмети поврзани со безбедноста на новинарите“, Plusinfo.mk, 21.10.2023, достапно на: <https://plusinfo.mk/pogolema-zashtita-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici-imenuvani-tro-ca-novi-obviniteli-za-predmeti-povrzani-so-bezbednosta-na-novinarite/> (последна посета на 12.9.2025).

⁹⁴ „Насилството врз новинарите има различни форми: како да се заштити слободата на говорот“, radiomof.mk, 17.10.2024, достапно на: <https://www.radiomof.mk/nasilstvoto-vrz-novinarite-ima-razlicni-formi-kako-da-se-zashtiti-slobodata-na-govorot/> (последна посета на 12.9.2025).

⁹⁵ Милан Спиоровски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 12.9.2025).

⁹⁶ Интервју со Гоце Андреевски, портпарол на Министерството за внатрешни работи, 2.10.2025 година.

⁹⁷ Ибид.

⁹⁸ Регистар на напади на новинари, ЗНМ, достапно на: <https://znm.org.mk/povreda-na-novinari/> (последна посета на 12.9.2025).

заплашување и закани, кои најчесто ги таргетираат истражувачките новинари⁹⁹. Оттука, како важен сегмент се издвојува потребата од организирање редовни и специјализирани обуки за постапување при онлајн-закани и вознемирување, со цел унапредување на комуникацијата, ефикасноста при решавањето на случаите и зголемување на меѓусебната доверба¹⁰⁰.

Покрај сè почестата пракса на јавна осуда на нападите врз новинарите, сепак политичарите и јавните личности сè уште употребуваа неприфатлив јазик против новинарите. Во таа насока, на годишното собрание на ЗНМ, одржано во јуни 2025 година, беше усвоена Декларација за одбрана на професионалното новинарство, со која се нагласува потребата од воздржаност од навреди и дискредитации и се бара создавање услови за безбедно и достоинствено работење на новинарите. Документот, исто така, предупредува дека притисоците врз медиумите се закана за демократските процеси и повикува јавноста, особено во предизборниот период, да ја препознае суштинската улога на независното новинарство¹⁰¹.

Декриминализацијата на клеветата во 2012 година придонесе за значително намалување на бројот на судски постапки против новинари и медиуми. Дополнителен позитивен чекор беа измените на Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета од 2021 година, со кои се лимитира износот на нематеријална штета¹⁰², што претставува важен механизам за заштита од прекумерни побарувања и можното негативно влијание врз слободата на изразување. Оттука, во 2012 година биле заведени 330 предмети за клевета, додека во последните години, бројот значително се намалува, односно во 2021 имало 20, во 2022 - 54, во 2023 - 19¹⁰³, а во 2024 имало 15 тужби за клевета и навреда¹⁰⁴. Овој тренд укажува дека, иако тужбите се значително намалени, тие и натаму бараат внимателно следење за да не влијаат обесхрабрувачки врз критичкото и слободното новинарство.

Покрај тужбите за клевета и навреда, во последниве години се појави тренд на таканаречени SLAPP (СЛАПП) тужби - стратешки тужби против јавното учество, чија цел е да се замолчат критичките гласови. ЗНМ бележи постепено зголемување на ваквите случаи, со што во 2021 година се регистрирани 4 тужби, во 2022 бројот се искачува на 5, во 2023 достигнува 6, а во 2024 година регистрирани се рекордни 8 SLAPP тужби¹⁰⁵. Земјава засега нема посебна законска рамка за заштита од вакви постапки, па тие се водат според општите правила на парничната постапка¹⁰⁶, што дополнително го отежнува правниот и институционалниот одговор. Недостигот

⁹⁹ Извештај на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Европска комисија, 8.7.2025, достапно на: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/ruleoflaw/sites/default/files/2025-07-08-2025-ROLR-Chapter-Macedonia-EN.pdf) (последна посета на 12.9.2025).

¹⁰⁰ Интервју со Гоце Андреевски, портпарол на Министерството за внатрешни работи, 21.10.2025 година.

¹⁰¹ „Усвоена Декларација за одбрана на професионалното новинарство на годишното собрание на ЗНМ“, makfax.com.mk, 26.6.2025, достапно на: [Усвоена Декларација за одбрана на професионалното новинарство на годишното собрание на ЗНМ](https://www.makfax.com.mk/news/26-6-2025-usvoena-deklaracija-za-odbrana-na-profesionalното-novinarstvo-na-godisното-sobranie-na-znm) (последна посета на 12.9.2025).

¹⁰² „Изгласан дополнетиот Закон за граѓанска одговорност за навреда и клевета“, Собрание на РСМ, 17.11.2022, достапно на: <https://www.sobranie.mk/ns-newsarticle-izglasano-dopolnetiot-zakon-za-graganska-odgovornost-za-navreda-i-kleveta.nspix> (последна посета на 12.9.2025).

¹⁰³ Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeeneto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 12.9.2025).

¹⁰⁴ Милан Спировски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 12.9.2025).

¹⁰⁵ Ибид.

¹⁰⁶ Жарко Алексов, Жарко Хаџи-Зафиров, „Анализа - Како до поефективна заштита од стратешки тужби против учеството на јавноста (SLAPP)“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), октомври 2023, достапно на: [MK Analiza-SLAPP-02-12.pdf](https://www.znm.org.mk/wp-content/uploads/2023/10/Analiza-SLAPP-02-12.pdf) (последна посета на 12.9.2025).

од анти-SLAPP регулатива ги остава тужените без соодветна заштита и затоа е потребна поголема поддршка за жртвите на SLAPP, вклучувајќи правна и финансиска помош, како и психолошка поддршка¹⁰⁷. Воедно, релевантните чинители препорачуваат воведување анти-SLAPP политики, во согласност со европските и со меѓународните стандарди, унапредување на легислативата за зајакнување на заштитните мерки од злоупотреба на правни средства, како и спроведување правни реформи, кои воведуваат посилна заштита од злоупотреба на тужби. Посебно се истакнува и потребата од организирање обуки за судии и обвинители со цел да се обезбеди препознавање на SLAPP тужбите и нивно отфрлање во рана фаза од постапката¹⁰⁸. Во услови на отсуството на експлицитни законски одредби за заштита од SLAPP тужби, дополнително се зголемува ранливоста на новинарите и медиумите, што претставува сериозен недостиг во домашната регулатива¹⁰⁹. Во таа насока треба да се истакне дека Министерството за правда се залага за унапредување на безбедноста и заштитата на новинарите преку дополнителни законски измени. Во контекст на подготовката на документите и активностите поврзани со темата за SLAPP тужбите, претставници на Министерството учествуваа на настанот „Унапредување на медиумската регулатива во Северна Македонија - Усогласување со нормите на ЕУ“¹¹⁰. Меѓу другото, во рамки на дискусиите беше истакнато дека при изработката на идните законски решенија, ќе се земат предвид сите релевантни европски и меѓународни документи, вклучувајќи ја Директивата на Европската комисија и Препораката на Советот на Европа, со цел нивно подетално синхронизирање и хармонизирање во домашниот контекст. Притоа, треба да се има предвид дека земјата има и меѓународна обврска во оваа област, бидејќи Советот на Европа во својата Препорака CM/Rec(2024)2 за справување со SLAPP тужбите јасно укажува дека земјите-членки треба да обезбедат законски и институционални механизми за заштита на новинарите и другите чинители во јавната сфера од вакви постапки¹¹¹.

Паралелно со порастот на СЛАПП тужбите и притисоците врз новинарите, останува загрижувачки фактот дека дел од онлајн медиумскиот простор сè уште не покажува доволно усогласеност со етичките норми и одговорното известување. Во таа смисла, иако според годишниот преглед на примени жалби за прекршување на Кодексот на новинари до Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), во 2024 година бројот на жалби е намален за речиси една третина во споредба со 2023 година - од 132 на 84 случаи. Сепак, и оваа година, дури 66 жалби, односно околу 79 проценти се однесуваат на онлајн-медиумите, што укажува дека токму овој сегмент останува најпроблематичен во однос на почитувањето на професионалните

¹⁰⁷ „Тенденција на зголемување на SLAPP тужбите во Северна Македонија: Како да се заштитиме?“, Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС), 29.7.2024, достапно на: <https://mcms.mk/en/news-and-publicity/news/2574-tendencija-na-zgolemuvanje-na-slapp-tuzhbite-vo-severna-makedonija-kako-da-se-zashtitime.html> (последна посета на 12.9.2025).

¹⁰⁸ „Зајакнување на медиумската регулатива во Северна Македонија: справување со СЛАПП и клучните предизвици“, Програмска канцеларија на Советот на Европа во Скопје, март 2025, достапно на: <https://www.coe.int/mk/web/skopje/-/strengthening-media-regulation-in-north-macedonia-addressing-slapps-and-key-challenges> (последна посета на 12.9.2025).

¹⁰⁹ Игор Мицевски и Снежана Трпевска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам – Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (последна посета на 8.9.2025).

¹¹⁰ „Унапредување на медиумската регулатива во Северна Македонија - Усогласување со нормите на ЕУ“, Фондација Конрад Аденауер, април 2025, достапно на: [Унапредување на медиумската регулатива во Северна Македонија - Усогласување со нормите на ЕУ - Канцеларија на Фондацијата во Северна Македонија - Konrad-Adenauer-Stiftung](https://www.konrad-adenauer-stiftung.org/en/press-releases/2025/04/01/na-umedijskoto-regulirovanje-vo-severna-makedonija-uzoglasuvanje-so-normite-na-ey) (последна посета на 4.10.2025).

¹¹¹ „Council of Europe adopts Recommendation on countering the use of SLAPPs“, Совет на Европа, април 2024 година, достапно на: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/-/council-of-europe-adopts-recommendation-on-countering-the-use-of-slapps> (последна посета на 8.9.2025).

стандарди¹¹². Најчесто прекршуван член од Кодексот на новинарите е членот 1, кој вели дека „новинарот треба да објавува точни информации, проверени колку што е тоа можно“ (прекршен во 22 случаи, односно во 34,4 проценти). Втор по број на прекршувања, како и во претходната година, е членот 10 од Кодексот, кој забранува говор на омраза, дискриминација и поттикнување насилство, во 2024 година Комисијата за жалби утврдила дека овој член бил прекршен во 12 случаи, што претставува околу 18,7 проценти од сите прекршувања¹¹³. Тоа ја потврдува оценката дека недоволно регулираниот интернет-простор претставува плодна почва за ширење говор на омраза и дезинформации.

Во контекст на забрзаната дигитализација и растечката изложеност на закани во онлајн-просторот, експертите нотираа дека е неопходен сеопфатен и долгорочен пристап за зајакнување на политиките за сајбер-безбедност. Оттука, во јануари 2025 година, владата ја усвои Националната стратегија за сајбер-безбедност 2025-2028¹¹⁴, а во јуни истата година беше донесен и првиот Закон за сајбер-безбедност¹¹⁵, со што Северна Македонија престана да биде единствената земја во регионот без ваква регулатива. Во рамки на своите надлежности, Министерството за дигитална трансформација најавува следење на имплементацијата на Националната стратегија, со акцент на заштита од дезинформации и говор на омраза. Стратегијата предвидува едукативни кампањи и обуки, јакнење на капацитетите на институциите, мулти-секторска соработка и зајакнување на критичната инфраструктура. Мерките се темелат на транспарентност и заштита на правата, притоа целосно почитувајќи ја медиумската независност и слободата на изразување¹¹⁶ и обезбедувајќи усогласеност со европската NIS2 директива¹¹⁷. Истовремено, од клучно значење е и медиумската писменост, односно системско образование на граѓаните, особено на младите, за препознавање дезинформации и критичка проценка на онлајн-содржините. Само преку долгорочен пристап, кој ќе ги комбинира регулативата, спроведувањето на законите и системската едукација, може да се намалат закани од говор на омраза и дезинформации, кои индиректно влијаат и врз безбедноста на новинарите и медиумските работници.

Притоа, треба да се нагласи дека новинарките почесто се жртви на напади, особено во онлајн-просторот, каде што се изложени на родово базирани закани и вознемирувања¹¹⁸.

Генерално, и покрај одредените позитивни законски и институционални поместувања, безбедноста на новинарите и медиумските работници во Северна Македонија останува ранлива област што бара континуирани и доследни напори за да се гарантира нивната заштита и да се обезбеди вистинска слобода на изразување.

¹¹² „Најмногу жалби за прекршувања на Кодексот и натаму за онлајн-медиумите“, Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), 21.1.2025, достапно на: [Најмногу жалби за прекршувања на Кодексот и натаму за онлајн-медиумите - СЕММ](#) (последна посета на 12.9.2025).

¹¹³ Ибид.

¹¹⁴ Антонија Јаневска, „Владата ја донесе Националната стратегија за сајбер-безбедност 2025-2028 година“, Мета.мк, 21.1.2025, достапно на: <https://bit.ly/3YB7MUJ> (последна посета на 12.9.2025).

¹¹⁵ Мирјана Јовеска, „Новите чекори за поголема сајбер-безбедност во Македонија носат и нови обврски“, Bloomberg Adria, 04.08.2025, достапно на: <https://mk.bloombergadria.com/tehnologija/digitalizacija/84628/nov-zakon-za-sajber-bezbednost-za-instituciite-i-kompaniite/news> (последна посета на 13.9.2025).

¹¹⁶ Интервју со Тања Милановска-Најдовски, асистент на министер - Кабинетски службеник за ИКТ и сајбер-безбедност, Министерството за дигитална трансформација, 26.9.2025 година.

¹¹⁷ „NIS2 Directive: securing network and information systems“, Европска комисија, јули 2025, достапно на: [NIS2 Directive: securing network and information systems | Shaping Europe's digital future](#) (последна посета на 28.9.2025).

¹¹⁸ „Жено замолчи! И бркај си женски работи! Новинарки и активистки замолчувани преку онлајн-насилство“, licevice.mk, 2.9.2025, достапно на: [Жено замолчи! И бркај си женски работи! Новинарки и активистки замолчувани преку онлајн-насилство - Лице в лице](#) (последна посета на 12.9.2025).

ПРЕПОРАКИ

- Да се обезбеди брзо и непристрасно процесирање на сите случаи на напади и закани врз новинари, со јасна институционална одговорност и доследна примена на постојните закони.
- Да се организираат редовни заеднички обуки на сите релевантни институции и новинари, со цел унапредување на комуникацијата, зголемување на довербата и обезбедување побрзо и поефикасно постапување во случаи на закани и напади врз новинари и медиумски работници.
- Потребно е да се усвојат посебни законски одредби за заштита од SLAPP тужби, во согласност со европските стандарди, и да се воведат пракса за нивно рано отфрлање¹¹⁹.
- Потребно е спроведување на Националната стратегија за сајбер-безбедност 2025-2028, паралелно со системски програми за медиумска писменост, со цел поуспешно препознавање и заштита од дезинформациите во дигиталниот простор.

6. Работните услови и правата на новинарите и медиумските работници

Европската комисија, во Извештајот за владеење на правото за 2025 година, нотира дека и натаму постојат сериозни недостатоци во работните услови на новинарите и медиумските работници. Особено се посочуваат договорите на определено време и хонорарните договори без здравствено и социјално осигурување, неплатените прекувремени часови и ниските плати, кои, според ЕК, придонесуваат за автоцензура и го олеснуваат влијанието на сопствениците на медиумите врз уредувачката политика¹²⁰.

Според резултатите од истражување спроведено од ССНМ и Институтот РЕСИС во 2023 година, мнозинството новинари и медиумски работници, односно околу 71 проценти имаат договор за вработување на неопределено време со полно работно време¹²¹, што укажува дека најголемиот дел од новинарите и медиумските работници имаат релативно стабилен работен статус. Сепак, подеталните анализи откриваат значајни разлики помеѓу различни медиумски сектори. Стабилноста на работните места е многу поизразена во аудио и аудио-визуелниот

¹¹⁹ Види: Препорака CM/Rec(2024)2 на Советот на Европа „За борба против употребата на стратешки тужби против јавното учество (SLAPPs)“, 5.4.2024, достапно на: rm.coe.int/cm-rec-2024-2-slapps-mkd/1680af5b16; и Директива (ЕУ) 2024/1069 на Европскиот парламент и на Советот на Европската Унија од 11 април 2024 година „за заштита на лица што учествуваат во јавно учество од очигледно неосновани тужби или злоупотребни судски постапки („стратешки тужби против јавното учество“)“, достапно на: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401069 (последна посета на 24.10.2025).

¹²⁰ Извештај на Европската комисија за владеењето на правото за 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Европска комисија, 8.7.2025, достапно на: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/roa/sites/default/files/2025-07/2025_RoL_Report_Country_Chapter_on_the_rule_of_law_situation_in_North_Macedonia.pdf) (последна посета на 14.9.2025).

¹²¹ Снежана Трпевска, „Работните услови во медиумскиот сектор: Професионален статус и работнички права на новинарите и медиумските работници“, ССНМ, Институт РЕСИС, 2024, достапно на: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (последна посета на 14.9.2025).

сектор на национално ниво, каде што се вработени повеќе од половина новинари во земјава. Оттука најголема сигурност имаат новинарите и медиумските работници во јавниот сервис и во приватните национални телевизии, додека оние што работат во локалните и во регионалните аудиовизуелни медиуми, печатените медиуми и особено во онлајн-секторот имаат далеку понесигурен и поранлив работен статус¹²².

Несоодветно регулираното работно време и прекумерниот работен ангажман остануваат сериозни проблеми во медиумите. Истражувањата покажуваат дека значителен дел од новинарите и медиумските работници работат над законски дозволената граница на работни часови. Тоа се однесува на 28 проценти од новинарите и 14 проценти од медиумските работници¹²³. Дополнително, редовно или често неплатен прекувремен труд пријавиле 38 проценти од новинарите и 36 проценти од медиумските работници¹²⁴. Овие состојби создаваат чувство на притисок и демотивација, а влијанието врз менталното здравје е особено изразено, односно над половина од новинарите (55%) изјавиле дека многу често или често се чувствуваат под стрес поради работните обврски, додека кај медиумските работници овој процент е 31 проценти¹²⁵. Стресните искуства на работното место придонесуваат за професионално согорување и предизвици поврзани со психо-социјалната стабилност на новинарите. Во таа смисла, во април 2025 година, со поддршка на Европската Унија, почна со работа Тренинг - Академијата за новинари и медиумски работници - Т-АЈМ. Првата обука во рамките на оваа Академија беше посветена токму на справувањето со стрес, траума и професионално согорување во новинарската професија¹²⁶. Оваа иницијатива претставува значаен чекор кон зајакнување на капацитетите на новинарите и медиумските работници за справување со професионалните предизвици и ја нагласува потребата од континуирана системска поддршка за нивното ментално здравје и општата благосостојба.

Сепак, ниските примања во медиумскиот сектор остануваат еден од најголемите проблеми. Според истражувањата на ССНМ и Институтот РЕСИС, околу половина од новинарите и дури 70 проценти од медиумските работници заработуваат под просечната плата во државава, која во периодот мај-октомври 2023 година изнесувала околу 37.000 денари¹²⁷. Тоа ја прави новинарската професија финансиски ранлива и подложна на влијанија, а воедно ја намалува нејзината атрактивност за младите. Овие трендови, заедно со слабата синдикална заштита,

¹²² Игор Мицевски и Снежана Трпевска, „Мониторинг на медиумскиот плурализам - Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија“, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, јули 2025, достапно на: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (последна посета на 14.9.2025).

¹²³ Милан Спироски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 14.9.2025).

¹²⁴ Снежана Трпевска, „Работните услови во медиумскиот сектор: Професионален статус и работнички права на новинарите и медиумските работници“, ССНМ, Институт РЕСИС, 2024, достапно на: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (последна посета на 14.9.2025).

¹²⁵ Милан Спироски, Верче Тодоровска-Костовска, „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), јули 2025, достапно на: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (последна посета на 14.9.2025).

¹²⁶ „Академијата за новинари и медиумски работници започна со работа - првата обука беше посветена на справување со стрес, траума и професионално согорување“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ), април 2025, достапно на: [Академијата за новинари и медиумски работници започна со работа – првата обука беше посветена на справување со стрес, траума и професионално согорување – Здружение на новинари на Македонија](#) (последна посета на 14.9.2025).

¹²⁷ Снежана Трпевска, „Работните услови во медиумскиот сектор: Професионален статус и работнички права на новинарите и медиумските работници“, ССНМ, Институт РЕСИС, 2024, достапно на: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (последна посета на 14.9.2025).

континуираните притисоци врз новинарите и нарушениот углед на дел од медиумската заедница, придонесуваат за сериозен пад на интересот за студирање новинарство. Во учебната 2024 година, на насоката новинарство на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје се запишале само шест студенти, што е најмалку досега откако е отворена катедрата по новинарство во 1977 година¹²⁸. Овој алармантен пад на интересот укажува дека без системски мерки за подобрување на економскиот и професионалниот статус на новинарите, новите генерации ќе ја избегнуваат оваа професија, што долгорочно ја загрозува одржливоста и квалитетот на медиумското опкружување во земјава.

Со цел да се подобрат работните услови, ССНМ има изработено повеќе анализи и предлози за унапредување на правната рамка што ги регулира работничките права на новинарите и медиумските работници. Во тие наоди особено се нагласува потребата од гарантирање на основните работнички права. Оттука, во услови кога актуелниот Закон за работни односи е општ закон за регулирање на работничките права, потребно е дополнително правно уредување што ќе одговори на специфичните потреби на професијата¹²⁹. Еден начин за тоа е склучување колективни договори помеѓу работодавачите и репрезентативните синдикати, кои би ги гарантирале работничките права на новинарите и медиумските работници¹³⁰. Дополнително, ССНМ, во соработка со Институтот РЕСИС, има подготвено нацрти на индивидуални договори за вработување, кои би требало да служат како основа што работодавачите во медиумската индустрија треба да ја почитуваат, доколку сакаат да обезбедат услови за работа што го гарантираат интегритетот и слободата на изразување на медиумските професионалци, како и нивната професионалност и објективност¹³¹. Освен тоа, ССНМ ја изработи и Повелбата за професионалните и работните права на новинарите и медиумските работници, која треба да служи како насока за идни акции, здружувања и иницијативи насочени кон подобрување на работничките и професионалните права. Со тоа, Повелбата претставува инструмент што придонесува за јакнење на независноста и интегритетот на медиумските професионалци и за заштита на слободата на информирање¹³².

Во изминатиот период беа преземени и првите конкретни чекори за подобрување на законската рамка. Во април 2025 година, македонското Собрание ги усвои измените и дополнувањата на Законот за медиуми со кои за првпат и онлајн-медиумите се вклучуваат во регулативата. Со овие измени, порталите се изедначија во правата и обврските со другите медиуми, а новинарите и медиумските работници во дигиталниот сектор добија рамноправен статус со колегите од традиционалните медиуми¹³³. Сепак, професионалните здруженија и експертската

¹²⁸ Емилија Бунтеска Нацоска, „Имицот и платите го намалуваат бројот на студенти по новинарство“, Радио Слободна Европа, 11.10.2024, достапно на: [Имицот и платите го намалуваат бројот на студенти по новинарство](#) (последна посета на 14.9.2025).

¹²⁹ Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници, Иницијатива за европска перспектива (ИЕП), октомври 2024, достапно на: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (последна посета на 14.9.2025).

¹³⁰ Маја Атанасова, „Работнички права на новинарите и медиумските работници - правна рамка на Република Северна Македонија“, ССНМ, Институт РЕСИС, 2024, достапно на: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/02/mkd-pravna-ramka-na-republika-severna-makedonija.pdf> (последна посета на 14.9.2025).

¹³¹ Неда Чаловска, „Кон зајакнување на договорите за вработување за новинар(к)ите и медиумските работници“, ССНМ, Институт РЕСИС, април 2025, достапно на: [Кон зајакнување на договорите за вработување за новинар\(к\)ите и медиумските работници - ССНМ](#) (последна посета на 14.9.2025).

¹³² „Повелба за професионалните и работните права на новинарите и медиумските работници“, ССНМ, април 2025, достапно на: [Повелба за професионалните и работните права на новинарите и медиумските работници - ССНМ](#) (последна посета на 14.9.2025).

¹³³ „ССНМ: За целосно стабилизирање на медиумскиот сектор потребен е нов закон“, [skopjeinfo.mk](#), 24.4.2025, достапно на: [ССНМ: За целосно стабилизирање на медиумскиот сектор потребен е нов закон | skopjeinfo.mk](#) (последна посета на 14.9.2025).

јавност истакнаа дека тоа претставува само делумно решение и дека е неопходно почнување на инклузивен процес за носење целосно нов Закон за медиуми¹³⁴. Новиот закон треба да биде усогласен со европската регулатива (особено со акти како Европскиот акт за слобода на медиумите) и да воведи модерни дефиниции, но уште поважно е да ги зајакне механизмите за заштита на работничките и професионалните права на новинарите и медиумските работници и да обезбеди уредувачка автономија на редакциите независно од надворешни влијанија¹³⁵. Затоа еснафските здруженија и медиумските организации инсистираат новиот Закон за медиуми да вклучи одредби што ќе обезбедат уредувачка независност и ќе гарантираат работничките права на новинарите и медиумските работници.

Системското унапредување на условите за работа во медиумскиот сектор останува клучен предизвик. Затоа потребно е да се зајакнат работничките права преку подобрување на законската рамка, особено за најранливите категории, како што се фриленс, односно хонорарно ангажираните новинари и медиумски работници¹³⁶. Во таа насока е и барањето за отпочнување на процесот за донесување нов Закон за медиуми со кој би се зајакнале работната позиција на медиумските професионалци и би се овозможило усогласување со европските стандарди.

ПРЕПОРАКИ

- Потребно е да се продлабочи соработката и дијалогот со надлежните институции, во насока на унапредување и заштита на работничките права на новинарите и медиумските работници.
- Потребно е да се искористи можноста за доуредување на правата на новинарите и медиумските работници преку користење на правото на здружување во синдикати, колективни преговори и склучување колективни договори, при што медиумите треба да се поттикнат да склучуваат колективни договори со репрезентативни синдикати за гарантирање на работничките права на новинарите и медиумските работници.
- Потребни се измени и дополнувања на законската рамка со цел вклучување и препознавање на новинарите и медиумските работници ангажирани по основа на други договори, како на пример за „фриленс“ новинарите и за медиумските работници.
- Да се почне инклузивен процес за донесување целосно нов Закон за медиуми, кој ќе овозможи усогласување со европските стандарди (вклучително и Европскиот акт за слобода на медиумите) и ќе ги зајакне гаранциите за уредувачка независност и стабилност на работниот статус на новинарите и медиумските работници.
- Да се воведи обврска, медиумите да усвојат внатрешни акти, односно интерни правилници со кои ќе се гарантира уредувачката автономија и заштитата на правата на новинарите и медиумските работници.

¹³⁴ Ибид.

¹³⁵ Теофил Блажевски, „Измените во медиумското законодавство“, metamorphosis.org.mk, 15.4.2025, достапно на: [Измените во медиумското законодавство - Metamorphosis](#) (последна посета на 14.9.2025).

¹³⁶ Маја Атанасова, „Позицијата на фриленс новинари и медиумски работници - проблеми и предизвици што произлегуваат од ангажмани што не потпаѓаат под Законот за работните односи“, ССНМ, декември 2024, достапно на: [Анализа на ССНМ за проблемите и предизвиците со кои се соочуваат фриленс новинарите и медиумските работници - ССНМ](#) (последна посета на 14.9.2025).

ЗАВРШНИ ЗАБЕЛЕШКИ

Во извештајниот период се нотираат неколку значајни позитивни придвижувања во повеќе сегменти, кои во минатогодишниот извештај беа идентификувани како области што бараат приоритетно внимание. Овие позитивни процеси создаваат реална основа за унапредување на медиумската средина, но нивната имплементација и долгорочниот ефект ќе треба внимателно да се следат во следниот период, бидејќи одредени прашања и натаму остануваат отворени и бараат дополнително доуредување.

Во делот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ), по повеќе-годишни одложувања, конечно беше избран нов состав на Советот со потребното двотретинско мнозинство во Собранието. Иако процесот на избор беше проследен со одредени забелешки поврзани со транспарентноста и критериумите, сепак тоа претставува важен институционален исчекор што треба да овозможи понатамошно зајакнување на улогата на регулаторот. Дополнително, со целосното префрлање на законски утврдените буџетски средства кон АВМУ, значително е засилена неговата финансиска стабилност и оперативните капацитети.

Во однос на јавниот радиодифузен сервис (МРТ), со изборот на нов состав на Програмскиот совет, со двотретинско мнозинство се отвори можност овој орган да функционира во целост, во согласност со својот законски мандат и надлежности. Овој развој претставува значаен предуслов за следење на реформските процеси и за унапредување на професионалните стандарди, како и за дополнително поттикнување на програмскиот плурализам. Исто така, стабилноста на финансирањето, која е обезбедена преку законски утврдена рамка, создава услови за понатамошна модернизација, програмски и техничко-технолошки развој, како и зајакнување на уредувачката независност на јавниот сервис.

Во законската рамка за медиумите е направен важен чекор со измените на Законот за медиуми, со кои интернет-порталите за првпат се вклучуваат меѓу медиумите регулирани со закон. Со ова законско решение се поставува основа за зголемена транспарентност и отчетност во дигиталниот медиумски простор, кој сè повеќе има доминантно влијание врз процесот на информирање на јавноста. Тоа претставува механизам за јакнење на одговорноста на онлајн-медиумите и за спречување на ширење дезинформации и креирање манипулативни содржини.

Во областа на безбедноста на новинарите и медиумските работници се бележат позитивни резултати од измените на Кривичниот законик и Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета, кои обезбедуваат појасна правна рамка за санкционирање на нападите и заканите. Паралелно, воспоставените практични механизми придонесуваат кон намалување на физичките напади и кон поефикасен институционален одговор во случаи на закани и притисоци врз новинарите и медиумските работници. Дополнително, Здружението на новинарите на Македонија веќе бележи две правосилни пресуди во корист на оштетени медиумски работници, кои произлегуваат од новите измени на КЗ.

Во делот на сајбер-безбедноста, со носењето на Законот за сајбер-безбедност и Националната стратегија се воспоставува системска рамка, која овозможува и новинарите и медиумските работници да добијат соодветна заштита од дигитални закани и ризици. Овие мерки придонесуваат и кон поефикасно справување со дезинформациите, со што се унапредува безбедноста и интегритетот на медиумската средина.

НАТАМОШНИ ПРЕДИЗВИЦИ И ПРЕПОРАКИ

Иако се забележани позитивни придвижувања, повеќе сегменти остануваат како прашања, кои бараат понатамошно внимание и повторно се нотираат во овој извештај. Тоа ја нагласува потребата од континуирано и одржливо спроведување на реформите, но и од воспоставување системски решенија што ќе обезбедат предвидливост и стабилност во медиумското опкружување.

Независност и ефикасност на АВМУ, иако именувањето на новиот Совет претставува позитивен исчекор, процесот покажа дека е неопходно да се обезбеди повисоко ниво на транспарентност и јасно утврдени критериуми при идните избори. Во таа насока, од особено значење ќе биде и претстојниот избор на директор на АВМУ, кој треба да се спроведе на транспарентен начин и да се базира на стручност, професионални квалификации и интегритет, со што дополнително ќе се зајакне независноста и ефикасноста на регулаторното тело. Дополнително, важно е медиумските реформи да се спроведуваат целосно и отчетно, со нивно постоење унапредување, во согласност со препораките на ЕУ. Само со ваков пристап може да се изгради независен и професионален регулаторен систем.

Финансиската и институционална независност на МРТ е делумно зајакната со изборот на нов состав на Програмскиот совет, но тоа само по себе не е доволно за да се обезбеди целосна автономија на јавниот сервис. Затоа се наметнува потребата од дополнително унапредување на законската рамка и донесување посебно решение, кое ќе ја гарантира политичката и финансиската независност на МРТ. Истовремено, неопходно е институционалната поставеност да се заокружи преку избор на Надзорен одбор, директор и заменик-директор, со што јавниот сервис ќе создаде услови за долгорочна стабилност и поефикасно управување.

Повторното воведување на државното рекламирање останува особено чувствително прашање и отвора ризици за влијание врз медиумската независност. Поради тоа и оваа година е актуелна препораката за воспоставување фонд за медиумски плурализам, кој би овозможил транспарентно финансирање базирано врз основа на јасни и објективни критериуми. На таков начин ќе се поддржи развојот на медиумите и реализацијата на проекти и содржини од јавен интерес. Дополнително, од суштинско значење е и ревидирањето на Изборниот законик, кое е дел од Реформската агенда 2024-2027 и чиј процес, според очекувањата на ЕУ, мора да биде инклузивен и транспарентен за да обезбеди доверба во изборниот систем и фер конкуренција.

Транспарентноста на медиумската сопственост и спречувањето на концентрацијата остануваат прашања, кои бараат дополнителни решенија. Недостигаат функционални механизми за следење на сопственичките структури и изворите на финансирање, особено кај онлајн-медиумите. Затоа потребно е носење на нов Закон за медиуми, усогласен со Европскиот акт за слобода на медиумите (European Media Freedom Act). Со ваквото законско решение ќе се намалат ризиците од прекумерна концентрација и ќе се ограничат политичките и економските влијанија врз уредувачката независност и медиумскиот плурализам. Во таа насока, важно е да се нагласи дека усогласувањето со European Media Freedom Act е веќе вклучено во Патоказот за владеење на правото (Поглавје 23) со временска рамка до 2028 година, а како дополнителен исчекор е најавено и носењето на првата национална Стратегија за развој на медиумскиот сектор (2026-2030).

Безбедноста на новинарите и медиумските работници и понатаму претставува значаен предизвик, и покрај позитивните законски измени. Онлајн-заканите и притисоците се се присутни, а расте и бројот на стратешки тужби против јавен интерес (SLAPP). За да се

намали овој тренд, потребно е донесување анти-SLAPP регулатива и јакнење на капацитетите и знаењата на судиите и обвинителите, со цел овие тужби да бидат препознаени и отфрлени уште во раните фази на постапките. Исто така, потребно е воспоставување одржлив модел на институционална координација меѓу сите надлежни институции и еснафските организации, кој ќе обезбеди системска заштита и ефективна примена на воспоставените механизми за безбедност на новинарите и медиумските работници. Нова позитивна пракса е што и Министерството за внатрешни работи го објави регистарот за напади на новинари, кој директно води до регистарот на ЗНМ, а со тоа се дава и дополнителна важност и транспарентност на ова прашање¹³⁷.

Работните услови и правата на новинарите и медиумските работници и натаму претставуваат предизвик, како што беше нотирано и во минатогодишниот извештај. Несигурните договори, ниските примања и недоволната заштита при работа ја зголемуваат нивната ранливост и ризикот од автоцензура. Потребни се долгорочни решенија преку колективни договори, посилна синдикална поддршка и ефикасни механизми за остварување на работничките права, со цел да се обезбедат достоинствени услови и да се зајакне професионалниот интегритет.

ГЕНЕРАЛНА ОЦЕНКА

Извештајот потврдува дека во изминатиов период се постигнати значајни исчекори во зајакнувањето на владеенето на правото, унапредувањето на слободата на изразување, јакнењето на медиумските права и слободи и во подобрувањето на безбедноста на новинарите и медиумските работници. Изборот на новите состави на Советот на АВМУ и Програмскиот совет на МРТ, измените на Кривичниот законик и Законот за медиуми, како и воспоставувањето конкретни институционални механизми за заштита на новинарите, претставуваат суштински придобивки, кои придонесуваат за посистемски пристап кон медиумските реформи.

Националната стратегија и Законот за сајбер-безбедност, заедно со законските измени што го ограничуваат просторот за злоупотреба на тужбите за клевета и навреда, го прошируваат опфатот на институционалната заштита и превенцијата во медиумската сфера. Овие чекори обезбедуваат поцврста рамка за слободно и безбедно новинарство, особено во дигиталниот простор, и претставуваат конкретен придонес кон усогласување со европските медиумски стандарди.

Сепак, остануваат предизвиците поврзани со целосната имплементација на постојните закони, доследната примена на воспоставените механизми за заштита и обезбедувањето трајна институционална независност на јавниот сервис и регулаторното тело. Дополнително, прашањата поврзани со повторното воведување на државното рекламирање и ограничената транспарентност на медиумската сопственост продолжуваат да создаваат ризици од политички и економски влијанија врз медиумскиот плурализам.

Особено внимание во следниот период ќе треба да се посвети на зајакнување на безбедноста на новинарите, справување со онлајн-заканите и SLAPP тужбите, како и на унапредување на работните услови и професионалните стандарди во медиумскиот сектор.

Одржливоста на постигнатиот напредок ќе зависи од тоа дали институционалните и законските промени ќе се претворат во функционални и долгорочни решенија, кои преку

¹³⁷ Министерство за внатрешни работи на Република Северна Македонија, Регистар на напади врз новинари, достапно на: <https://mvr.gov.mk/> (последна посета на 24.10.2025).

конзистентни и инклузивни политики ќе овозможат стабилна демократска рамка и кредибилен напредок на земјата кон Европската Унија. Само преку постојана институционална посветеност, транспарентност и отчетност во спроведувањето на реформите може да се обезбеди вистинска медиумска независност и унапредување на основните демократски вредности, како суштински дел од европската интеграција.

АНЕКС КОН

Извештај за Кластер 1 – Темелни вредности со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници

Преглед на користена литература

Меѓународни извештаи и документи:

- ◆ Годишен извештај на Европската комисија за владеење на правото (2025). Европска комисија, Брисел.
- ◆ Европска комисија (2024). Digital Services Act (DSA). Брисел: Европска Унија.
- ◆ Европска комисија (2023). NIS2 Directive: Securing network and information systems. Брисел: Европска Унија.
- ◆ Европска Унија (2024). Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence. Official Journal of the European Union.
- ◆ Европска Унија (2024). Regulation (EU) 2024/900 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 on the transparency and targeting of political advertising. Official Journal of the European Union.
- ◆ Извештај на Европската комисија за Северна Македонија (2024). Европска комисија, Брисел.
- ◆ Репортери без граници (2025). Индекс за слобода на медиумите. Париз: RSF.
- ◆ Совет на Европа (2018). Recommendation CM/Rec(2018)1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership. Strasbourg: Council of Europe.
- ◆ Council of Europe (2024). Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Committee of Ministers to member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs). Strasbourg: Council of Europe.
- ◆ European Union (2024). DIRECTIVE (EU) 2024/1069 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 April 2024 on protecting persons who engage in public participation from manifestly unfounded claims or abusive court proceedings ('Strategic lawsuits against public participation'). Official Journal of the European Union.
- ◆ European Parliament (2024). REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia. Brussels: European Parliament.
- ◆ SafeJournalists (2023). Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms. Belgrade: Regional Platform for Media Freedom.
- ◆ US Department of State (2024). Country Reports on Human Rights Practices: North Macedonia. Washington, D.C.

Законска регулатива:

- ◆ **Изборен законик** (2024). *Пречисѝен шексѝ – аѝрил 2024 жодина*. Државна изборна комисија (ДИК).

- ◆ **Закон за безбедност на мрежни и информациски системи** (2025). Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 135/2025.
- ◆ **Закон за граѓанска одговорност за навреда и клевета** (2022). Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 251/2022.
- ◆ **Закон за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги** (2018). Службен весник на Република Македонија, бр. 248/2018.
- ◆ **Закон за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (ЗААМУ)** (2023). Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 154/2023.
- ◆ **Закон за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (ЗААМУ)** (2024). Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 55/2024.
- ◆ **Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик** (2023). Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 36/2023.
- ◆ **Закон за измени и дополнувања на Законот за медиуми** (2025). Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 87/2025.

Стратегии и одлуки:

- ◆ Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ) (2025). Одлука со која се одложува носењето одлука за објавување јавен конкурс за избор на директор и заменик-директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги до завршувањето на изборите.
- ◆ Министерство за дигитална трансформација (2025). Стратегија за сајбер-безбедност 2025–2028.
- ◆ МРТ – Македонска радио-телевизија (2025). Одлука на Програмскиот совет на МРТ за одложување на донесување одлука за објавување јавен конкурс за избор на членови на Надзорен одбор и избор на директор и заменик директор до завршување на локалните избори 2025.
- ◆ Собрание на Република Северна Македонија (PCM) (2025). Одлука за објавување јавен конкурс за именување членови на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Интервјуа:

- ◆ Гоце Андреевски, портпарол на Министерството за внатрешни работи.
- ◆ Мишко Талески, раководител на одделение за аудио-визуелни политики, Министерство за дигитална трансформација.
- ◆ Тања Милановска-Најдовски, асистент на министер – кабинетски службеник за ИКТ и сајбер-безбедност, Министерство за дигитална трансформација.
- ◆ Викторија Трајков, заменик-министер за европски прашања.
- ◆ Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Извештаи и анализи:

- ◆ Ангела Делевска, Беба Жагар (2024). Извештај во сенка за Поглавје 23. Институт за европска политика - Скопје (ЕПИ).

- ◆ Ардита Вејсели, Беба Жагар, Јулијана Караи, Петар Барлаковски (2025). „Владеење на правото во поглед на пристапувањето во ЕУ – Квартален извештај април-јуни 2025 г.“ Институт за европска политика – Скопје (ЕПИ).
- ◆ Валентин Пепељугоски, Александар Манасиев, Емилија Јаневска (2023). „Правата на новинарите, слободата на изразување и независноста на медиумите во Северна Македонија - Метадата извештај за 2023 година.“ Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ).
- ◆ Жарко Алексов, Жарко Хаџи-Зафиров (2024). „Анализа - Како до поефективна заштита од стратешки тужби против учеството на јавноста (SLAPP).“ Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ).
- ◆ Игор Мицевски, Снежана Трпевска (2025), „Мониторинг на медиумскиот плурализам - Резултати од ММП 2025 - Национален извештај за Република Северна Македонија.“ European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies.
- ◆ Иван Брешковски, Тони Ангеловски, Билјана Арсовска (2024). „Прирачник за безбедност на новинари.“ Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ).
- ◆ Давор Пашоски (2024). „Извештај за Кластер 1 - Темелни вредности, со фокус на владеењето на правото и слободата на изразување, медиумските права и слободи и безбедноста на новинарите и медиумските работници.“ Иницијатива за европска перспектива (ИЕП).
- ◆ Марина Тунева (2023). „Меѓу предизвиците и решенијата - Водич за интегритет на медиумите во Северна Македонија.“ УНДП.
- ◆ Маја Атанасова (2024). „Позицијата на фриленс новинари и медиумски работници - проблеми и предизвици што произлегуваат од ангажмани кои не потпаѓаат под Законот за работните односи.“ Самостоен синдикат на новинари и медиумски работници (ССНМ).
- ◆ Маја Атанасова (2024). „Работнички права на новинарите и медиумските работници - правна рамка на Република Северна Македонија.“ ССНМ, Институт ПЕСИС.
- ◆ Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС) (2024). „Тенденција на зголемување на SLAPP тужбите во Северна Македонија: Како да се заштитиме?“
- ◆ Милан Спировски, Верче Тодоровска-Костовска (2025). „Северна Македонија - Индикатори за степенот на слободата на медиумите и Индекс за безбедност на новинарите 2024.“ Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ).
- ◆ Неда Чаловска (2025). „Кон зајакнување на договорите за вработување за новинар(к)ите и медиумските работници.“ ССНМ, Институт ПЕСИС.
- ◆ Орданче Костов (2024). „Анализа на информативната покриеност во Македонија - Една четвртина од граѓаните живеат во медиумски пустини.“ Самостоен синдикат на новинари и медиумски работници (ССНМ).
- ◆ Програмска канцеларија на Советот на Европа во Скопје (2025). „Зајакнување на медиумската регулатива во Северна Македонија: справување со СЛАПП и клучните предизвици.“
- ◆ Снежана Трпевска (2024). „Работните услови во медиумскиот сектор: професионален статус и работнички права на новинарите и медиумските работници.“ ССНМ, Институт ПЕСИС.
- ◆ ССНМ (2025). „Повелба за професионалните и работните права на новинарите и медиумските работници.“
- ◆ Фондација Конрад Аденауер (2025). „Унапредување на медиумската регулатива во Северна Македонија - Усогласување со нормите на ЕУ.“
- ◆ ЗНМ (2023). „Слободата на медиумите во Северна Македонија: напредок на стаклени нозе.“ Извештај од Мисијата за проценка на состојбата со слободата на медиумите.

Медиумски извори:

- ◆ 360 Степени, „Собранието ги донесе измените на Законот за медиуми со поблаги услови за регистрација на интернет-порталите“.
- ◆ Алсат, „Меѓународниот фактор апелира, членовите на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги да бидат професионалци и независни“.
- ◆ Антонија Јаневска, „Владата ја донесе Националната стратегија за сајбер- безбедност 2025-2028 година“, Мета.мк.
- ◆ Васко Маглешов, „Сложна партиска игра за новиот состав на Агенцијата за медиуми“, Призма.
- ◆ Васко Маглешов, „Собранието ги врати државните реклами во приватните медиуми“, Призма.
- ◆ Емилија Бунтеска-Нацоска, „Имиџот и платите го намалуваат бројот на студенти по новинарство“, Радио Слободна Европа.
- ◆ Журнал.мк, „Новинарите со зголемен број на онлајн-закани и говор на омраза во изборниот период“.
- ◆ ЗНМ, „Академијата за новинари и медиумски работници започна со работа - првата обука беше посветена на справување со стрес, траума и професионално согорување“.
- ◆ ЗНМ, „Започна процесот за изработка на нов Етички кодекс за новинарите и медиумите во Северна Македонија“, Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ).
- ◆ ЗНМ, „ЗНМ алармира: Недостигот од правила за платена политичка реклама во онлајн-медиумите создава корупциски ризици“.
- ◆ ЗНМ, „ЗНМ: Политички калкулации при изборот на членови во ААВМУ се неприфатливи“. Канал 77, „ДИК: 6,5 милиони евра кај 329 медиуми партиите ќе можат да трошат за изборите“.
- ◆ Licevlisce.mk, „Жено замолчи! И браќај си женски работи! Новинарки и активистки замолчувани преку онлајн-насилство“.
- ◆ makfax.com.mk, „Усвоена Декларација за одбрана на професионалното новинарство на годишното собрание на ЗНМ“.
- ◆ Мери Јордановска, „Да се укине платеното политичко рекламирање со буџетски пари, децидни се експертите“, Мета.мк.
- ◆ МИА, „Собранието ја изгласа одлуката за именување членови на Програмскиот совет на МРТ“.
- ◆ Мирјана Јовеска, „Новите чекори за поголема сајбер-безбедност во Македонија носат и нови обврски“, Bloomberg Adria.
- ◆ МРТ, „Записник од Деветтата седница на Програмскиот совет на МРТ“.
- ◆ Plusinfo.mk, „Избрани 6 членови за советот на Агенцијата за медиумски услуги - За изборот беше потребно двотретинско мнозинство“.
- ◆ Plusinfo.mk, „Поголема заштита на новинарите и медиумските работници - Именувани тројца нови обвинители за предмети поврзани со безбедноста на новинарите“.
- ◆ Radiotof.mk, „Насилството врз новинарите има различни форми: како да се заштити слободата на говорот“.
- ◆ Сакамдакажам.мк, „10 милиони евра народни пари се потрошени за рекламирање на партиите во изборната кампања, Антикорупциска бара да се укине“.
- ◆ Skorjeinfo.mk, „ССНМ: За целосно стабилизирање на медиумскиот сектор потребен е нов закон“.

- ◆ Совет за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), „Најмногу жалби за прекршувања на Кодексот и натаму за онлајн-медиумите“.
- ◆ Теофил Блажевски, „Измените во медиумското законодавство“, Metamorphosis.org.mk.
- ◆ Фокус, „На 329 медиуми ќе се рекламираат кандидатите за идни градоначалници“.
- ◆ Фросина Димеска, „Трајчевски: Странски портали зеле буџетски пари за изборно рекламирање“, Призма.
- ◆ Emagazin.mk, „Интернет-порталите станаа медиуми: Во Собранието изгласани измените на Законот за медиуми“.

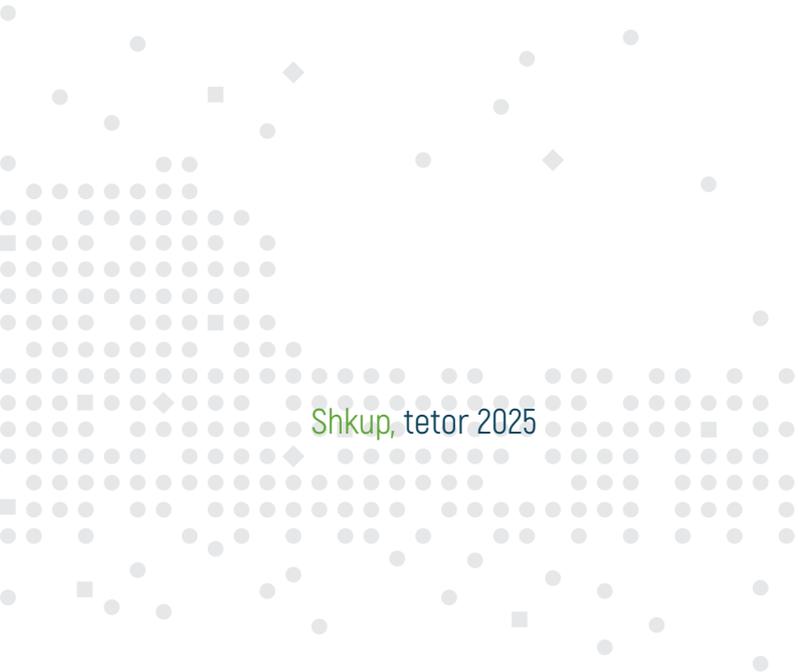

Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore

me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes,
të drejtat dhe liritë mediatike, si dhe sigurinë
e gazetarëve dhe punonjësve të mediave

Davor Pashoski

Shkup, tetor 2025

Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike, si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të mediave

Autor

Davor Pashoski

Botues

Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP)

Projekti

Akademia Trajnuese për Gazetarë dhe Punonjës të Medias T-AJM

Lektorim në gjuhën maqedonase

Maja Katarova

Përkthim nga gjuha maqedonase në gjuhën angleze

Olivera Celeska

Përkthim nga gjuha maqedonase në gjuhën shqipe

Ferikan Iljazi

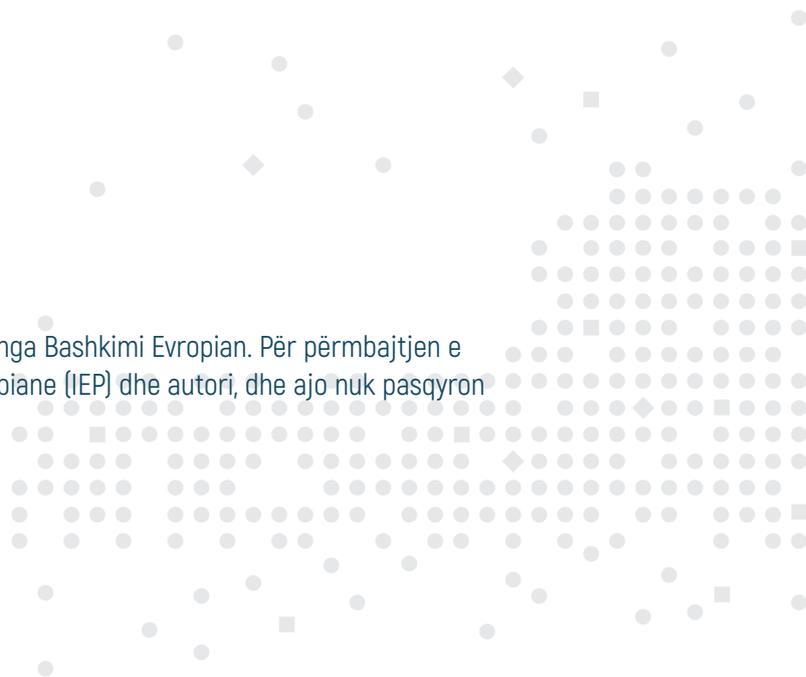
Shtyp

BoroGrafika - Skopje

Tirazhi: 100

Heqje dorë nga përgjegjësia

Publikimi është përgatitur me mbështetje financiare nga Bashkimi Evropian. Për përmbajtjen e tij janë përgjegjës vetëm Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP) dhe autori, dhe ajo nuk pasqyron domosdoshmërisht qëndrimet e Bashkimit Evropian.

PËRMBAJTJA

Hyrje	45
Konteksti i projektit	46
Korniza metodologjike	46
Klasteri 1 – Vlerat Themelore	47
1. Pavarësia dhe efikasiteti i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale (AShMAA)	48
2. Pavarësia financiare dhe institucionale e servisit publik radiodifuziv	50
3. Rivendosja e reklamimit të financuar nga shteti	54
4. Transparenca e pronësisë mediatike dhe parandalimi i përqendrimit mediatik	57
5. Siguria e gazetarëve dhe punonjësve të mediave	62
6. Kushtet e punës dhe të drejtat e gazetarëve dhe punonjësve të mediave	67
Vërejtje përfundimtare	71
Sfidat dhe rekomandimet e mëtejshme	72
Vlerësim i përgjithshëm	73

LISTA E SHKURTESAVE

ASHMAAV – Agjencia për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale

KSHPK – Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit

KSHZ – Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve

EMFA – Akti Evropian për Lirinë e Medieve

KE – Komisioni Evropian

PE – Parlamenti Evropian

EPI – Instituti për Politikë Evropiane

BE – Bashkimi Evropian

EFJ – Federata Evropiane e Gazetarëve

IEP – Nisma për Perspektivë Evropiane

LSHMAAV – Ligji për Shërbimet Mediatike Audio dhe Audiovizuale

SHGM – Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë

KP – Kodi Penal

MIA – Agjencia Informative Mediatike

MPM – Monitorimi i Pluralizmit Mediatik

RTM – Radio Televizioni i Maqedonisë

MPB – Ministria e Punëve të Brendshme

RESIS – Instituti për Kërkime të Zhvillimit Shoqëror

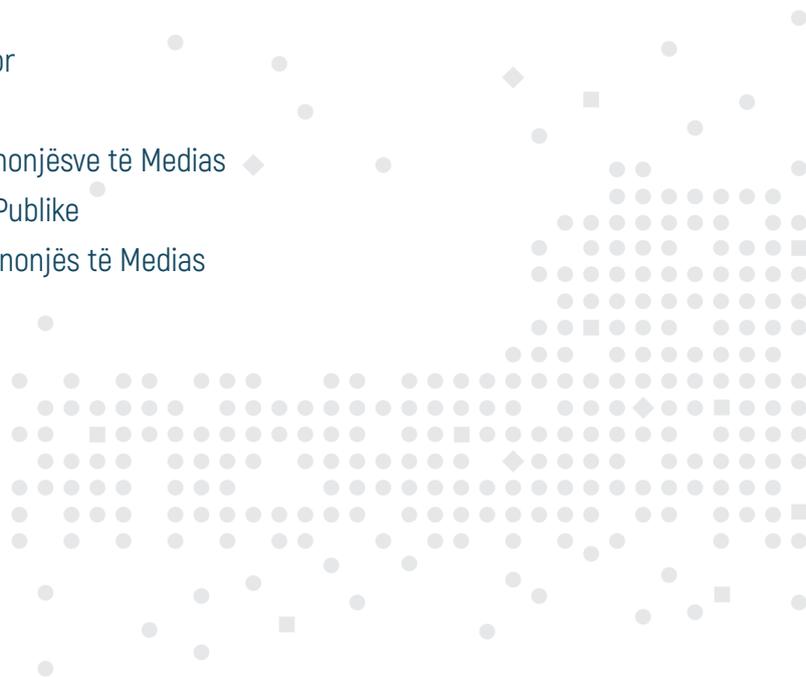
KEMM – Këshilli për Etikë në Media në Maqedoni

SSNM – Sindikata e Pavarur e Gazetarëve dhe Punonjësve të Medias

SLAPP – Paditë Strategjike kundër Pjesëmarrjes Publike

T-AJM – Akademia Trajnuese për Gazetarë dhe Punonjës të Medias

RMV – Republika e Maqedonisë së Veriut

HYRJE

Liria e shprehjes dhe të drejtat mediatike vazhdojnë të jenë ndër kriteret kyçe në procesin e anëtarësimit në Bashkimin Evropian (BE). Në këtë drejtim, [Raporti i Komisionit Evropian \(KE\) për vitin 2024](#) dhe [Raporti Vjetor për Sundimin e Ligjit për vitin 2025](#) janë të harmonizuar në vlerësimin se, ndër të tjera, është e nevojshme forcimi i pavarësisë dhe standardeve profesionale të servisit publik radiodifuziv, rritja e transparencës së pronësisë mediatike dhe kontrolli i koncentrimin mediatik, si dhe menaxhimi i rreziqeve nga rivendosja e reklamimit shtetëror në mediat komerciale.

Gjithashtu, si pjesë e monitorimit vjetor të rregullt, raportet përkatëse ndërkombëtare dhe kombëtare evidentojnë gjendjen aktuale dhe sfidat në fushën e lirisë së shprehjes dhe të drejtave mediatike. Sipas [Indeksit të Lirisë së Medieve për vitin 2025 të organizatës "Reporterë pa Kufij"](#), vendi ka shënuar rënie prej 6 vendesh krahasuar me vitin e kaluar (42/180), gjë që tregon për një përparim të kufizuar dhe ndjeshmëri të sistemit mediatik ndaj ndikimeve politike dhe ekonomike. [Raporti i Departamentit Amerikan të Shtetit](#) konstaton ekzistencën e një garancie kushtetuese dhe respekt të përgjithshëm të lirisë së shprehjes, por gjithashtu evidenton raste të sulmeve, frikësimeve dhe presioneve ndaj gazetarëve, si dhe kufizime të tjera në praktikë. Nga ana tjetër, sipas [Raportit Vjetor për Lirinë e Medieve dhe Sigurinë e Gazetarëve për vitin 2024](#), pavarësisht disa ndryshimeve pozitive ligjore dhe uljes së numrit të sulmeve gjatë vitit 2024, kërcënimet online – veçanërisht ndaj gazetarëve që hetojnë korrupsionin – si dhe trendi në rritje i padive SLAPP mbeten një problem serioz. Ndërkohë, në [Raportin në Hije për Kapitullin 23](#) theksohet rekomandimi për miratimin e një kuadri ligjor anti-SLAPP, ndërsa vërehet gjithashtu rikthimi i reklamimit shtetëror si një masë që mund të rrezikojë pavarësinë dhe pluralizmin mediatik.

Në këtë bazë, raporti synon të ofrojë një analizë të qartë dhe koncize të përparimit të Maqedonisë së Veriut në Klasterin 1 – Vlerat Themelore për periudhën tetor 2024 – shtator 2025. Fokusi i raportit është tek sundimi i ligjit, liria e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike, si dhe siguria e gazetarëve dhe punonjësve të medias. Paralelisht, raporti mundëson krahasim me raportin e vitit të kaluar, i cili mbulonte periudhën tetor 2023 – shtator 2024, duke shënuar qartë fushat e përparimit dhe hapave të mundshëm prapa, si dhe duke dhënë rekomandime konkrete. Në këtë mënyrë, dokumenti shërben si mjet praktik për politikëbërësit, institucionet, ekspertët dhe komunitetin mediatik në planifikimin dhe ndjekjen e reformave në këtë fushë.

Konteksti i projektit

Ky raport është përgatitur në kuadër të projektit "Akademia Trajnuese për Gazetarë dhe Punonjës të Medias – T-AJM" (02.2023–01.2026)¹, i mbështetur nga Bashkimi Evropian dhe i realizuar nga Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM) dhe organizatat partnere Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP) dhe Federata Evropiane e Gazetarëve (EFJ). Projekti synon të kontribuojë në krijimin e një mjedisi më të favorshëm për lirinë e shprehjes dhe lirinë e mediave, si dhe në forcimin e sigurisë dhe kapaciteteve të gazetarëve.

Korniza metodologjike

Metodologjia është e harmonizuar me atë të raportit të vitit të kaluar² për shkak të nevojës për të siguruar vazhdimësi dhe krahasueshmëri të të dhënave. Fillimisht është kryer një analizë "desk" e ligjeve përkatëse, e raporteve ndërkombëtare dhe kombëtare, e punimeve akademike dhe analizave të organizatave qytetare, si edhe e publikimeve mediatike që lidhen me sundimin e ligjit, lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike, si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias.

Përveç kësaj, janë realizuar pyetësorë të strukturuar në formë intervistash me shkrim me përfaqësues të institucioneve dhe organeve përkatëse. Njëkohësisht, për aspektet që lidhen me perceptimet e gazetarëve, janë marrë parasysh raportet e fundit të SHGM-së dhe organizatave të tjera relevante. Të dhënat në këto raporte dhe analiza janë siguruar përmes grupeve fokale, anketave dhe kërkimeve cilësore me gazetarë dhe punonjës të medias, të cilat janë integruar në analizën "desk" të përgatitur për nevojat e këtij raporti dhe kanë shërbyer si burim dytësor i gjetjeve.

Përveç kësaj, është bërë një analizë krahasuese me periudhën e mëparshme raportuese, me qëllim të përcaktimit të nivelit të përparimit ose ngecjeve të mundshme dhe për të ndjekur zhvillimin e trendeve dhe sfidave të identifikuara nga viti i kaluar.

¹ Përmbledhje për projektin "Akademia Trajnuese për Gazetarë dhe Punonjës të Medias – T-AJM" (02.2023 – 01.2026), e disponueshme në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2023/05/MK-NEU3_About-the-Project-on-AJM-web-outline-1.pdf

² Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenjeta-na-pravo-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 20.08.2025).

KLASTERI 1 – VLERAT THEMELORE

Klasteri 1 përfshin demokracinë, të drejtat e njeriut dhe sundimin e ligjit. Brenda këtij kuadri, liria e shprehjes dhe liritë mediatike janë thelbësore për një shoqëri transparente dhe të përgjegjshme, ndërsa siguria dhe kushtet dinjitoze të punës për gazetarët dhe punonjësit e medias janë parakusht për pluralizëm mediatik dhe një opinion publik të informuar.

Në këtë raport, ashtu si edhe në atë të vitit të kaluar, përparimi dhe sfidat në Klasterin 1 vlerësohen përmes këtyre segmenteve

- 1 Pavarësia dhe efikasiteti i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale (ASHMAAV)
- 2 Pavarësia financiare dhe institucionale e servisit publik radiodifuziv
- 3 Rivendosja e reklamimit të financuar nga shteti
- 4 Transparenca e pronësisë mediatike dhe parandalimi i koncentrimit mediatik
- 5 Siguria e gazetarëve dhe punonjësve të medias
- 6 Kushtet e punës dhe të drejtat e gazetarëve dhe punonjësve të medias

Raporti do të evidentojë fushat e përparimit dhe hapat e mundshëm prapa në krahasim me periudhën e mëparshme dhe do të ofrojë rekomandime konkrete dhe të zbatueshme, të bazuara në një konsultim sistematik të burimeve dhe dokumenteve të shumta relevante ndërkombëtare dhe kombëtare.

Në kuadër të kësaj analize, si pikënisje do të merren parasysh Raporti i Komisionit Evropian për Sundimin e Ligjit për vitin 2025 dhe Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024, me qëllim sigurimin e një ndjekjeje të saktë të procesit të anëtarësimit të vendit në BE, me fokus të veçantë tek liria e mediave dhe liria e shprehjes.

1. Pavarësia dhe efikasiteti i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale (ASHMAAV)

Komisioni Evropian në Raportin për Sundimin e Ligjit për vitin 2025 vëren përmirësim në pavarësinë financiare të ASHMAAV-it, por njëkohësisht thekson edhe sfidat që lidhen me përzgjedhjen e anëtarëve të rinj të Këshillit të rregullatorit⁵. Përveç kësaj, në Raportin e Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024 përhëndetet harmonizimi i legjislacionit kombëtar me Direktivën e BE-së për Shërbimet Mediatike Audiovizuale (korrik 2023), por njëkohësisht vërehen ndryshimet e shkurtit 2024, me të cilat u mundësua sërish reklamimi shtetëror në mediat komerciale. Në këtë kontekst, raporti përcjell kritikën e ASHMAAV-it, si dhe të organizatave mediatike dhe të gazetarëve, lidhur me këtë zgjidhje ligjore⁴.

Këshilli i ASHMAAV-it për një periudhë të gjatë ka funksionuar me mandat të zgjatur për shkak të mungesës së konsensusit politik⁵. Pas dy konkurseve të pasuksesshme gjatë viteve të kaluara për përzgjedhjen e anëtarëve të rinj, në fund të vitit 2024 u shpall konkursi i tretë publik⁶. Më në fund, në qershor të vitit 2025, Kuvendi zgjodhi shtatë anëtarët e rinj të Këshillit të ASHMAAV-it me shumicën e nevojshme prej dy të tretash⁷. Megjithatë, debati publik dhe vetë procesi i përzgjedhjes së anëtarëve të rinj të Këshillit zbuluan mangësi në zbatimin e procedurës dhe hapësirë për ndikim politik⁸, që në fund rezultoi që Komisioni Parlamentar për Zgjedhje dhe Emërime të propozojë një listë kandidatësh pa kriterë mjaftueshëm të qarta dhe objektive për përzgjedhje⁹. Kjo shkaktoi reagime nga komuniteti mediatik dhe partnerët ndërkombëtarë¹⁰, të cilët drejtuan kritikën për mungesë të mjaftueshme transparence dhe dyshime për ndikim politik në procedurë,

⁵ Raporti i Komisionit Evropian për Sundimin e Ligjit për vitin 2025 (2025) Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia], i publikuar më 08.07.2025, është i disponueshëm në: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/roa/roa-reports/2025-rule-of-law-report-country-chapter-on-the-rule-of-law-situation-in-north-macedonia) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

⁴ Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024, Komisioni Evropian, 30.10.2024 (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

⁵ Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

⁶ Vendim për shpalljen e konkursit publik për emërimin e anëtarëve të Këshillit të Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, 02.10.2024, i disponueshëm në: [Одлука за објавување јавен конкурс за именување на членови на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги](https://www.mk.gov.mk/objavuwanje-javen-konkurs-za-imenuwanje-na-chenovi-na-sovetot-na-agenцијата-za-audio-i-audiovizuelni-mediumski-uslugi) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

⁷ "U ZGJODHËN 6 ANËTARË TË KËSHILLIT TË AGJENCISË PËR SHËRBIME MEDIATIKE – për zgjedhjen ishte e nevojshme shumica prej dy të tretash", Plusinfo.mk, 24.06.2025, e disponueshme në: [ИЗБРАНИ 6 ЧЛЕНОВИ ЗА СОВЕТОТ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЕДИУМСКИ УСЛУГИ](https://www.plusinfo.mk/izbrani-6-chenovi-za-sovetot-na-agenцијата-za-mediumski-uslugi-za-izborot-bеше-potrebno-dvotretinsko-mnozinstvo) За изборот беше потребно двотретинско мнозинство - plusinfo.mk (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

⁸ Igor Micevski dhe Snezhana Tërpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet nga MPM 2025 – Raporti Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, korrik 2025, i disponueshëm në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc44e> (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

⁹ Vasko Magleshev, "Lojë e bashkënduar partiake për përbërjen e re të Agjencisë për Media", Prizma, 30.01.2025, e disponueshme në: [Сложна партиска игра за новиот состав на Агенцијата за медиуми - Призма](https://www.prizma.mk/slozna-partiska-igra-za-noviot-sostav-na-agenцијата-za-mediumi) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

¹⁰ "Faktori ndërkombëtar bën apel që anëtarët e Këshillit të Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale të jenë profesionistë dhe të pavarur", Alsat, 07.02.2025, e disponueshme në: [Мејународниот фактор апелира членовите на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги да бидат професионалци и независни - Алсат ТВ](https://www.alsat.mk/mejunarodniot-faktor-apelira-chenovite-na-sovetot-na-agenцијата-za-audio-i-audiovizuelni-mediumski-uslugi-da-bidat-profesionalci-i-nezavisni) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

në vend të një përzgjedhjeje të bazuar në kompetencë dhe kualifikime profesionale¹¹. Prandaj, këto reagime tregojnë për nevojën që anëtarët e sapozgjedhur të Këshillit të justifikojnë emërimin e tyre përmes një angazhimi profesional dhe të paanshëm, me qëllim që të parandalohet çdo dyshim në veprimtarinë e ardhshme të rregullatorit. Në këtë drejtim, ASHMAAV thekson se pavarësia institucionale është e garantuar si me ligj, ashtu edhe përmes praktikës së deritanishme të institucionit, ndërsa përbërja e re e Këshillit, së bashku me Shërbimin Profesional, pritet të kontribuojë në përmirësimin e mëtejshëm të punës¹². Komisioni Evropian ka theksuar vazhdimisht nevojën për përzgjedhjen e një përbërjeje të re të Këshillit të ASHMAAV-it dhe për sigurimin e pavarësisë financiare të organit rregullator. Përzgjedhja është realizuar, por siç u përmend më sipër, procesi ka shkaktuar reagime nga komuniteti mediatik dhe partnerët ndërkombëtarë për shkak të mungesës së transparencës, kritereve të paqarta dhe rrezikut nga ndikimi politik. Edhe pse pas ndryshimeve të Ligjit për Shërbimet Mediatike Audio dhe Audiovizuale (LASHMAAV) të korrikut 2023¹³ u hoqën të drejtat diskrecionale të Qeverisë në shpërndarjen e mjeteve në sektorin radiodifuziv, Qeveria vazhdoi të ndajë mjete në një shumë të reduktuar, gjë që ndikoi negativisht edhe në gjendjen financiare të ASHMAAV-it¹⁴. Më në fund, kjo çështje është tejkaluar dhe paraqet një hap pozitiv përpara, pasi në vitin 2024 Ministria e Transformimit Digjital transferoi tërësisht buxhetin e përcaktuar me ligj për rregullatorin mediatik, duke forcuar kështu pavarësinë e tij financiare dhe kapacitetet operative¹⁵. Sipas Ministrisë, modeli aktual i financimit përfaqëson zgjidhjen më të përshtatshme për të siguruar një financim të qëndrueshëm, pa rrezikuar stabilitetin institucional të ASHMAAV-it dhe të NP Radiodifuzioni Kombëtar, si dhe pavarësinë dhe politikën redaktuese të Radio Televizionit të Maqedonisë (RTM)¹⁶.

Gjatë periudhës raportuese tetor 2024 – shtator 2025, ashtu si në periudhën e mëparshme, nuk janë vërejtur vendime me prirje politike apo trajtim diskriminues nga ASHMAAV ndaj mediave që i ka mbikëqyrur. Bazuar në monitorimin e kryer, ASHMAAV ka shqiptuar disa vërejtje publike ndaj radiodifuzerëve dhe botuesve të mediave të shtypura për shkelje të ndryshme të detyrimeve ligjore, ndërsa gjatë dhënies së lejeve dhe zbatimit të akteve nënligjore ka vepruar në mënyrë të drejtë dhe neutrale¹⁷. Ashtu si në raportin e vitit të kaluar, edhe tani mbetet vërejtja se, megjithëse ASHMAAV në përgjithësi vepron në mënyrë të drejtë, transparente dhe pa vendime të vërejtura me prirje politike deri më tani, megjithatë ndryshimet ligjore vazhdojnë ta kufizojnë pavarësinë e saj. Në këtë drejtim, ndryshimet në nenin 79 të Ligjit për Shërbimet Mediatike Audio dhe Audiovizuale (LASHMAAV) të shkurtit 2024, me të cilat i hiqet rregullatorit kompetenca për rinovimin e licencave në bazë të kontributit ndaj larmisë programore dhe pluralizmit mediatik, si dhe dispozitat që sërish mundësojnë reklamimin shtetëror në mediat komerciale, tregojnë për nevojën që reformat

¹¹ "SHGM: Kalkulimet politike gjatë përzgjedhjes së anëtarëve në ASHMAAV janë të papranueshme", SHGM, 29.01.2025, e disponueshme në: [ЗНМ: Политички калкулации при изборот на членови во ААВМУ се неприфатливи – Здружение на новинари на Македонија](#) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

¹² Intervistë me Zoran Trajčevskin, Drejtor i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale, 26.09.2025.

¹³ Ligji për plotësimin dhe ndryshimin e LASHMAAV-it ("Gazeta Zyrtare e RMV nr. 154/23"), ASHMAAV, 20.07.2025, i disponueshëm në: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2023/12/Zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-ZAVMU-SVRSM-br.154-2023.pdf> (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

¹⁴ [Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024](#), Komisioni Evropian, 30.10.2024 (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

¹⁵ Raporti i Komisionit Evropian për Sundimin e Ligjit për vitin 2025 (2025 Rule of Law Report – Kapitulli për situatën e sundimit të ligjit në Maqedoninë e Veriut), Komisioni Evropian, 08.07.2025, i disponueshëm në: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/roa/sites/default/files/2025-07/2025_RoL_Report_Capital_10_MKD.pdf) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

¹⁶ Intervistë me Mishko Taleskin, Udhëheqës i sektorit për politika audio-vizuale, Ministria e Transformimit Digjital, 26.09.2025.

¹⁷ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi për sigurinë e gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

mediatike të zbatohen plotësisht dhe në mënyrë transparente, në përputhje me rekomandimet e BE-së¹⁸. Kjo thekson në mënyrë të veçantë rëndësinë e vazhdueshme të ndjekjes dhe përmirësimit të gjendjeve, me qëllim që të sigurohet një sistem rregullator vërtet i pavarur dhe profesional. Në këtë drejtim, pas përfundimit të zgjedhjeve lokale këtë vjeshtë, pritet një proces transparent për zgjedhjen e drejtorit të ri të ASHMAAV-it, të bazuar në kriteret e qarta dhe kualifikime profesionale¹⁹.

REKOMANDIME

- Është e nevojshme që përbërja e sapozgjedhur e Këshillit të ASHMAAV-it ta justifikojë besimin e dhënë përmes veprimit profesional, të pavarur dhe të paanshëm, me ç'rast do të forcohet roli institucional i rregullatorit dhe do të minimizohet rreziku nga ndikimi i mundshëm politik.
- Pas përfundimit të zgjedhjeve, procesi për zgjedhjen e drejtorit të ri të ASHMAAV-it duhet të zhvillohet në mënyrë transparente dhe gjithëpërfshirëse, mbi bazën e kriterëve të qarta për kompetencë, kualifikime profesionale dhe integritet, me qëllim sigurimin e funksionimit të pavarur dhe efikas të organit rregullator.
- Reformat mediatike duhet të zbatohen plotësisht dhe në mënyrë transparente, duke vazhduar harmonizimin dhe përmirësimin e tyre në përputhje me rekomandimet e BE-së.

2. Pavarësia financiare dhe institucionale e servisit publik radiodifuziv

Komisioni Evropian, në raportet e tij më të fundit për sundimin e ligjit dhe përparimin e vendit, thekson nevojën për forcimin e pavarësisë së servisit publik radiodifuziv. Në mënyrë të veçantë, theksohet se "servisi publik radiodifuziv përballet me sfida, veçanërisht sa i përket autonomisë institucionale, pavarësisht përmirësimeve në financimin e tij"²⁰. Në këto raporte theksohet edhe nevoja për zbatimin e strategjisë së reformës për RTM-në dhe përfundimisht emërimin e përbërjes së re të Këshillit Programor²¹.

¹⁸ Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenjeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednost-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

¹⁹ Vendim për shtyrjen e marrjes së vendimit për shpalljen e konkursit publik për zgjedhjen e drejtorit dhe zëvendës-drejtorit të Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale deri në përfundimin e zgjedhjeve, ASHMAAV, 25.08.2025, i disponueshëm në: [Одлука-со-која-се-одложува-носењето-на-одлука-за-објавување-на-јавен-конкурс.pdf](#) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

²⁰ Raporti i Komisionit Evropian për Sundimin e Ligjit për vitin 2025 (2025 Rule of Law Report – Kapitulli për situatën e sundimit të ligjit në Maqedoninë e Veriut), Komisioni Evropian, 08.07.2025, i disponueshëm në: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](#) (vizituar për herë të fundit më 21.08.2025).

²¹ [Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024](#), Komisioni Evropian, 30.10.2024 (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

Këshilli Programor i RTM-së, si organ kyç përgjegjës për ndjekjen e përbushjes së detyrimeve programore, parimeve dhe standardeve të përcaktuara me LSHMAAV, të cilat veçanërisht lidhen me objektivitetin dhe paanshmërinë, pluralizmin, si dhe respektimin e standardeve etike në prodhimin programor, për një periudhë të gjatë ka funksionuar me përbërje me mandat të skaduar²². Pas një vonese shumëvjeçare të procedurës dhe disa konkurseve publike të pasuksesshme, në qershor të vitit 2025 Kuvendi më në fund arriti konsensus politik dhe me shumicë prej dy të tretash zgjodhi përbërjen e re të Këshillit Programor të RTM-së²³. Ky përparim i rëndësishëm hap mundësinë për zbatimin e qëndrueshëm të Strategjisë së Reformave të RTM-së dhe për ngritjen e një organi me mandat dhe kompetenca të plota ligjore, i cili me punën e tij duhet të mundësojë perspektiva të reja për zhvillim profesional dhe të rezultojë me një servis publik që do të funksionojë në interes të tërësisë së publikut²⁴.

Një nga prioritetet e Këshillit Programor në periudhën e ardhshme do të jetë domosdoshmërisht zgjedhja e Bordit të ri Mbikëqyrës, duke pasur parasysh se aktualisht RTM nuk ka një organ të tillë për shkak të skadimit të mandatit, si edhe zgjedhja e drejtorit të ri, funksioni i të cilit vazhdon të ushtrohet në përputhje me nenin 43 të LSHMAAV-it²⁵ dhe të zëvendës drejtorit. Procedurat për emërim pritet të nisin pas përfundimit të procesit zgjedhor²⁶, duke pasur parasysh kufizimet e parashikuara në nenin 8a të Kodit Zgjedhor²⁷ sipas të cilave gjatë periudhës zgjedhore nuk kryhen emërimet të reja. Me zgjedhjen e Bordit Mbikëqyrës, drejtorit dhe zëvendës drejtorit do të mundësohet përmbyllja e plotë e strukturës institucionale të servisit publik.

Autonomia dhe pavarësia e servisit publik mediatik vazhdojnë të jenë pjesërisht të garantuara me LSHMAAV-in, i cili përmban një dispozitë të përgjithshme për pavarësinë e RTM-së nga shteti dhe subjektet apo organet e tjera juridike, por pa një garanci të qartë se redaksitë informative janë autonome në krijimin e programit. Edhe pse neni 61 garanton pavarësinë redaktuese të gazetarëve dhe redaktorëve, ndërsa neni 104 parashikon se ata nuk janë nëpunës publikë, megjithatë në praktikë, në të kaluarën RTM ka kërkuar miratim nga tre ministri për çështje që lidhen me punësimin dhe politikën kadrovike, gjë që krijon mundësi për presion të mundshëm dhe vë në pikëpyetje integritetin e tyre redaktues²⁸. Duke pasur parasysh se në periudhën e kaluar nuk janë bërë ndryshime thelbësore ligjore, gjendjet e identifikuara në raportin e vitit të kaluar për Klasterin 1 mbeten të

²² Igor Micevski dhe Snezhana Tërpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet nga MPM 2025 – Raporti Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, korrik 2025, i disponueshëm në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

²³ "Kuvendi miratoi vendimin për emërimin e anëtarëve të Këshillit Programor të RTM-së", MIA, 24.06.2026, e disponueshme në: [Собранието ја изгласа одлуката за именување членови на Програмскиот совет на МРТ](#) (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

²⁴ Intervistë me Mishko Taleskin, Udhëheqës i sektorit për politika audio-vizuale, Ministria e Transformimit Digjital, 26.09.2025.

²⁵ Sipas nenit 43 të Ligjit për plotësimin dhe ndryshimin e Ligjit për Shërbimet Mediatike Audio dhe Audiovizuale ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 248/2018), anëtarët ekzistues të Këshillit Programor dhe drejtori i RTM-së vazhdojnë ta ushtrojnë funksionin e tyre deri në zgjedhjen e të rinjve.

²⁶ Vendim i Këshillit Programor të RTM-së për shtyrjen e miratimit të vendimit për shpalljen e konkursit publik për zgjedhjen e anëtarëve të Bordit Mbikëqyrës dhe për zgjedhjen e drejtorit dhe zëvendës drejtorit deri në përfundimin e zgjedhjeve lokale 2025, RTM, 10.09.2025, i disponueshëm në: [Одлука ПС на МРТ.pdf](#) (vizituar për herë të fundit më 21.09.2025).

²⁷ Kodi Zgjedhor – Tekst i konsoliduar, prill 2024, KSHZ, i disponueshëm në: <https://www.sec.mk/regulativa/> (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

²⁸ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi për sigurinë e gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

pandryshuara, gjë që tregon se për autonomi të plotë institucionale të servisit publik ende nevojiten ndryshime të mëtejshme ligjore ose miratimi i një ligji të veçantë për RTM-në²⁹.

Kodi Etik i RTM-së, i miratuar në vitin 2017, mbetet i pandryshuar dhe vazhdon të kritikohet nga komuniteti gazetaresk për përzierjen e parimeve të etikës gazetareske me rregulla të disiplinës së punës, procesin jotransparent të miratimit të tij dhe mosaktivitetin real të Komisionit për Etikë. Këto dobësi theksojnë nevojën për ndryshime dhe plotësime të Kodit Etik, me ç'rast nga njëra anë do të mundësohej përshtatja e tij me sfidat bashkëkohore, veçanërisht në pjesën që ka të bëjë me mjedisin mediatik digjital, ndërsa nga ana tjetër do të forcohej vetërregullimi i brendshëm i servisit publik. Këshilli i ri Programor, në bashkëpunim me menaxhmentin, organizatat profesionale të mediave dhe gazetarëve si dhe opinionin ekspert, duhet ta vendosë këtë çështje lart në agjendën e tij³⁰, duke pasur parasysh se standardet etike janë një nga shtyllat themelore të besimit të publikut ndaj servisit publik³¹. Në këtë kuptim, duhet pasur parasysh se në nivel kombëtar tashmë ka filluar procesi për përgatitjen e një Kodi të ri Etik për gazetarët dhe mediat në Maqedoninë e Veriut, gjë që paraqet një mundësi të përshtatshme për ta shfrytëzuar këtë moment edhe për miratimin e një Kodi të ri Etik për RTM-në, modern dhe të miratuar në mënyrë transparente³².

Sa i përket strukturës së brendshme, megjithëse servisi publik ka miratuar akte organizative sipas të cilave redaksitë janë formalisht të ndara nga strukturat drejtuese, në praktikë nuk janë bërë ndryshimet që duhej të ishin pjesë e reformave mediatike, pasi procesi i hartimit të ligjeve të reja mediatike nuk ka vazhduar. Për më tepër, rekomandimet e ekspertëve për forcimin e modelit pjesëmarrës të servisit publik nuk janë realizuar, ndërsa qasja publike në informacionet mbi organizimin dhe funksionimin e organeve dhe trupave të RTM-së mbetet e kufizuar³³.

Edhe pse RTM gjatë viteve të fundit ka rivendosur rrjetin e saj të korrespondentëve, ajo vazhdon të përballet me sfida në aspektin e qëndrueshmërisë dhe stabilitetit³⁴. Një pjesë e madhe e korrespondentëve punojnë me kontrata afatshkurtra ose me angazhim honorar, gjë që krijon pasiguri dhe ndikon në cilësinë dhe vazhdimësinë e raportimit. Në një vend relativisht të vogël me komunitete të shumta dhe të ndryshme lokale, sigurimi i angazhimit të qëndrueshëm, trajnimit dhe pajisjeve më të mira për korrespondentët është thelbësor për të garantuar mbulimin e duhur të

²⁹ Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pra-voto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

³⁰ Procesverbal nga Mbledhja e nëntë e Këshillit Programor të RTM-së, RTM, 10.09.2025, i disponueshëm në: [Записник од 9-та седница на ПС на МРТ.pdf](#) (vizituar për herë të fundit më 10.09.2025).

³¹ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi për sigurinë e gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

³² "Ka filluar procesi për hartimin e Kodit të ri Etik për gazetarët dhe mediat në Maqedoninë e Veriut", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), dhjetor 2024, i disponueshëm në: [Започна процесот за изработка на нов Етички кодекс за новинарите и медиумите во Северна Македонија – Здружение на новинари на Македонија](#) (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

³³ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi për sigurinë e gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

³⁴ Igor Micevski dhe Snezhana Tërpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet nga MPM 2025 – Raporti Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, korrik 2025, i disponueshëm në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

temave rajonale dhe për të forcuar pluralizmin dhe qasjen e servisit publik në të gjithë territorin e vendit³⁵.

Autonomia e servisit publik në masë të madhe varet nga financimi i qëndrueshëm dhe i pavarur, i cili u forcua me ndryshimet e LSHMAAV-it të korrikut 2023³⁶. Edhe pse këto ndryshime sigurojnë një financim më të parashikueshëm, zbatimi i tyre në praktikë vazhdoi të jetë i paplotë, gjë që ndikoi negativisht në zhvillimin teknologjik, profesionalizimin dhe pavarësinë e RTM-së³⁷. Megjithatë, në fund të vitit të kaluar është arritur një marrëveshje me Qeverinë, përkatësisht me Ministrinë përgjegjëse për Transformimin Digjital, për shlyerjen e borxhit të akumuluar, pagesa e të cilit filloi në dhjetor 2024, ndërsa në vitin 2025 financimi po realizohet rregullisht në përputhje me dispozitat ligjore³⁸. Pagesa e rregullt dhe mundësia për sigurimin e mjeteve shtesë për zhvillim programor dhe tekniko-teknologjik, të parashikuara në nenin 105, paragrafi 7 të LSHMAAV-it³⁹, krijojnë parakushte që Strategjia e re pesëvjeçare për Zhvillimin e RTM-së (2026–2030) të jetë më ambicioze, me një projeksion shumëvjeçar financiar dhe plan investimi në kapacitetet programore dhe teknike, gjë që do të kontribuojë drejtpërdrejt në ndërtimin e një servisi publik të pavarur, modern dhe të besueshëm në shërbim të qytetarëve..

REKOMANDIME

- Është e nevojshme të bëhet një përmirësim shtesë i kuadrit ligjor për të arritur autonomi të plotë institucionale të RTM-së.
- Duhet të miratohet një akt ligjor i veçantë që do të garantojë pavarësinë politike dhe financiare të RTM-së, si dhe të drejtat e gazetarëve, të cilët nuk duhet të trajtohen si administratë publike.
- Të fillohet procesi i rishikimit dhe plotësimit të Kodit Etik të RTM-së, me qëllim përshtatjen e tij me sfidat bashkëkohore, veçanërisht në lidhje me mjedisin mediatik digjital, si dhe forcimin e mekanizmave të vetërregullimit të brendshëm në kuadër të servisit publik.

³⁵ "Liria e mediave në Maqedoninë e Veriut: përparim mbi këmbë qelqi", Raport nga Misioni për Vlerësimin e Gjendjes së Lirisë së Mediave, SHGM, 2023, i disponueshëm në: <https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2023/11/%D0%9C%D0%9A-Fact-Finding-PFM-Report-251023-web-final.pdf> (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

³⁶ Ligji për plotësimin dhe ndryshimin e LSHMAAV-it ("Gazeta Zyrtare e RMV nr. 154/23"), ASHMAAV, 20.07.2025, i disponueshëm në: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2023/12/Zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-ZAVMU-SVRSM-br.154-2023.pdf> (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

³⁷ Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenjeta-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 22.08.2025).

³⁸ Intervistë me Mishko Taleskin, Udhëheqës i sektorit për politika audio-vizuale, Ministria e Transformimit Digjital, 26.09.2025.

³⁹ Sipas nenit 105, paragrafi 7 të LASHMAAV-it, për arritjen dhe ruajtjen e një shkalle më të lartë të zhvillimit programor dhe tekniko-teknologjik të servisit publik radiodifuziv, mund të ndahen edhe mjete shtesë nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

- Të përgatitet një Strategji e re pesëvjeçare për zhvillimin e RTM-së (2026–2030), e bazuar në financimin e qëndrueshëm të parashikuar me LSHMAAV, e cila do të përfshijë një plan të qartë për investime në kapacitetet programore dhe teknike, me qëllim sigurimin e një dinamike të qëndrueshme zhvillimore të servisit publik, duke insistuar edhe në sigurimin e mjeteve shtesë financiare nga buxheti shtetëror në përputhje me nenin 105, paragrafi 7 të LSHMAAV-it.
- Të forcohet rrjeti i korrespondentëve të RTM-së përmes punësimeve të qëndrueshme, trajnimeve të vazhdueshme dhe përmirësimit të pajisjeve teknike, me qëllim mbulimin e plotë të territorit të vendit dhe përmirësimin e pluralizmit programor të servisit publik.

3. Rivendosja e reklamimit të financuar nga shteti

Komisioni Evropian në Raportin për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024 vëren se kuadri ligjor kombëtar që rregullon mediat nuk është plotësisht i harmonizuar me të drejtën e BE-së, përkatësisht me Aktin Evropian për Lirinë e Medieve (European Media Freedom Act – EMFA)⁴⁰. Gjithashtu, Komisioni Evropian në raportin e tij vëren se në shkurt të vitit 2024 është rivendosur reklamimi shtetëror në mediat komerciale dhe i evidenton kritikën ndaj këtij vendimi që erdhën nga rregullatori dhe organizatat mediatike. Për më tepër, Komisioni paralajmëron se rivendosja e reklamimit të financuar nga shteti rrit rrezikun e keqpërdorimit të fondeve publike, cenon pavarësinë dhe pluralizmin e mediave dhe dëmton tregun⁴¹.

Përbërja e mëparshme e Kuvendit në shkurt të vitit 2024 miratoi ndryshimet në LSHMAAV⁴² dhe e hoqi moratoriumin për fushatat shtetërore të vendosur në vitin 2017. Ndryshimi kryesor lidhet me fshirjen e nenit 102, me çka u hoq pengesa ligjore që i ndalonte autoritetet qendrore dhe lokale të reklamoheshin në mediat komerciale⁴³. Edhe pse ndalimi ligjor për reklamimin e financuar nga shteti është hequr, është e rëndësishme të theksohet se gjatë periudhës raportuese asnjë fushatë qeveritare nuk është realizuar në bazë të këtyre ndryshimeve ligjore, prandaj efektet mbi mjedisin mediatik në vend ende nuk mund të vlerësohen⁴⁴.

Rikthimi i reklamimit shtetëror në media hasi në dënim të ashpër nga komuniteti gazetaresk dhe opinionit ekspert. Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), Sindikata e Pavarur e Gaze-tarëve (SPGPM) dhe organizata të tjera mediatike reagues menjëherë me një deklaratë të përbashkët, duke kundërshtuar ashpër heqjen e ndalimit për fushatat shtetërore dhe duke paralajmëruar se

⁴⁰ European Media Freedom Act", Komisioni Evropian, 17.04.2024, i disponueshëm në: [European Media Freedom Act - European Commission](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴¹ [Извештај на Европската комисијата за Северна Македонија за 2024 година](#), Komisioni Evropian, 30.10.2024 (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴² Ligji për plotësimin dhe ndryshimin e LASHMAAV-it ("Gazeta Zyrtare e RMV nr. 55/24"), ASHMAAV, 06.03.2024, i disponueshëm në: [ЗАБМУ-6-март-2024.pdf](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴³ Vasko Magleshev, "Kuvendi i riktheu reklamën shtetërore në mediat private", Prizma, 29.02.2024, e disponueshme në: <https://prizma.mk/sobranieto-gi-vrati-drzhavnite-reklami-vo-privatnite-mediumi/> (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴⁴ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi për sigurinë e gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

këto ndryshime do të sjellin ndikim partiak, varësi të mediave dhe deformim të tregut mediatik⁴⁵. Reagimet dhe kritikata tregojnë se rivendosja e reklamimit shtetëror sjell rreziqe serioze të varësisë ekonomike, korrupsionit dhe ndikimit politik mbi mediat. Parlamenti Evropian, në raportin e tij për Maqedoninë e Veriut, paralajmëron se kjo praktikë mund të deformojë tregun mediatik dhe të rrezikojë pavarësinë dhe pluralizmin, duke theksuar njëkohësisht se mungesa e transparencës në shpenzimin e fondeve publike për reklamim politik mbetet një problem serioz.

Në të njëjtin raport theksohet se janë të nevojshme reforma urgjente dhe gjithëpërfshirëse të rregullave për financimin shtetëror dhe reklamimin partiak, me qëllim parandalimin e abuzimeve dhe forcimin e pavarësisë së mediave⁴⁶.

Vlerësime të ngjashme janë përfshirë edhe në Raportin e Komisionit Evropian për Sundimin e Ligjit për vitin 2025, ku rivendosja e reklamimit shtetëror është gjithashtu objekt kritikash. Në raport, sfidat kryesore identifikohen në rrezikun nga keqpërdorimi i fondeve publike dhe deformimi i tregut mediatik, ndërsa si zgjidhje sistematike përmendet propozimi për krijimin e një fondi të pavarur për pluralizmin mediatik, i cili do të kontribuonte në një peizazh mediatik më të larmishëm dhe të pavarur⁴⁷. Më konkretisht, shoqatat e gazetareve dhe organizatat mediatike propozojnë krijimin e një Fondi të Pavarur për Pluralizëm Mediatik si alternativë ndaj fushatave shtetërore. Në këtë drejtim, ky model i mbështetjes duhet të ndërtohet mbi kritere objektive dhe qarta të përcaktuara, të cilat do të garantojnë pavarësi të plotë dhe do të synojnë mbështetjen e projekteve me rëndësi shoqërore dhe nxitjen e pluralizmit mediatik⁴⁸. ASHMAAV paralajmëron gjithashtu se me modelin aktual të reklamimit shtetëror lihet hapësirë për ndikim politik, pasi partitë politike që propozojnë fushata marrin pjesë edhe në organet që i miratojnë ato. Për këtë arsye, rregullatori mbështet iniciativën për krijimin e një Fondi të Pavarur për Pluralizëm Mediatik, i cili do të bazohej në kritere të qarta dhe rreptësisht të përcaktuara dhe do të ishte i orientuar drejt mbështetjes së përmbajtjeve programore cilësore dhe projekteve me interes publik⁴⁹.

Në këtë kuptim, është veçanërisht e rëndësishme të theksohet se Republika e Maqedonisë së Veriut (RMV) ka edhe detyrimin për të krijuar një fond të tillë të pavarur, në përputhje me standardet evropiane. Kështu, Këshilli i Evropës, në Rekomandimin CM/Rec(2018)1 të Komitetit të Ministrave, thekson se shtetet duhet të zhvillojnë strategji dhe mekanizma për mbështetjen e mediave profesionale dhe gazetarisë së pavarur, përfshirë edhe përmes formave të ndryshme të mbështetjes financiare, por gjithmonë mbi baza të qarta, objektive dhe transparente, nën mbikëqyrjen e organeve funksionalisht të pavarura. Kjo përbën një argument shtesë për nevojën e krijimit të një Fondi për Pluralizëm Mediatik, i cili do të kontribuonte në zhvillimin e një mjedisi mediatik të pavarur dhe të qëndrueshëm në vend⁵⁰.

⁴⁵ Vasko Magleshev, "Kuvendi i riktheu reklamata shtetërore në mediat private", Prizma, 29.02.2024, e disponueshme në: <https://prizma.mk/sobraniето-gj-vrati-drzhavnite-reklamati-vo-privatnite-mediumi/> (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴⁶ "Raporti i Parlamentit Evropian mbi raportet e Komisionit për Maqedoninë e Veriut për vitet 2023 dhe 2024", Parlamenti Evropian, 26.06.2025, i disponueshëm në: [REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia | A10-0118/2025 | European Parliament](https://www.europarl.europa/media/infocentre/press_corner.do?cid=1234567890) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴⁷ Raporti i Komisionit Evropian për Sundimin e Ligjit për vitin 2025 (2025 Rule of Law Report – Kapitulli për situatën e sundimit të ligjit në Maqedoninë e Veriut), Komisioni Evropian, 08.07.2025, i disponueshëm në: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://www.europarl.europa/media/infocentre/press_corner.do?cid=1234567890) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴⁸ Marina Tuneva, "Ndërmjet sfidave dhe zgjidhjeve – Udhëzues për integritetin e mediave në Maqedoninë e Veriut", UNDP, dhjetor 2023, i disponueshëm në: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/media_integrity_guide_mk_final_0.pdf (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁴⁹ Intervistë me Zoran Trajčevskin, Drejtor i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale, 26.09.2025.

⁵⁰ "Recommendation CM/Rec(2018)1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership", Këshilli i Evropës, mars 2018, i disponueshëm në: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13 (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

Rivendosja e reklamimit shtetëror u ndërlidh me modelin ekzistues të reklamimit politik të paguar me fonde buxhetore gjatë cikleve zgjedhore, i cili funksionon që nga viti 2019⁵¹. Të dhënat tregojnë se për zgjedhjet presidenciale dhe parlamentare të vitit të kaluar janë shpenzuar rreth 10 milionë euro nga buxheti shtetëror për fushatat reklamuese të partive⁵², ndërsa për zgjedhjet lokale të vitit 2025 ky buxhet do të arrijë rreth 6,5 milionë euro⁵³. Në këtë kuptim, Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit (KShPK) vlerëson se financimi i fushatave zgjedhore me para publike duhet të hiqet, pasi modeli aktual nuk ka kontroll të përshtatshëm dhe paraqet rrezik për keqpërdorime⁵⁴. Përveç kësaj, nga KShPK theksojnë se rreth 90% e mjeteve për reklamim politik në zgjedhjet e dyfishta të vitit të kaluar kanë përfunduar te partitë e përfaqësuara në Kuvendin e Maqedonisë. Sipas komisionit, ky disbalanc kufizon qasjen e partive më të vogla te publiku dhe përbën një arsye shtesë për rishikimin e modelit të financimit të fushatave zgjedhore⁵⁵. Po ashtu, sipas drejtorit të ASHMAAV-it, ky model financimi është i pazakontë për shtetet demokratike, pasi shpërndarja e mjeteve nuk bëhet në bazë të renditjes apo shikueshmërisë së mediave, por mbi kriteret e paqarta dhe shpesh subjektive. Sipas tij, një dobësi shtesë është fakti që një pjesë e portaleve që marrin fonde për reklamim zgjedhor vijnë nga shtete të huaja, gjë që tregon për mungesë serioze të kontrollit dhe transparencës në sistem⁵⁶. Njëkohësisht, shoqatat e gazetarëve dhe organizatat mediatike vazhdimisht shprehin shqetësim për dispozitat ligjore që u mundësojnë partive të përdorin financim shtetëror, për shkak të mungesës së transparencës në reklamimin partiako-politik, veçanërisht në mediat online⁵⁷. Në këtë drejtim, ASHMAAV thekson gjithashtu se është e domosdoshme të bëhet një rishikim i disa dispozitave të Kodit Zgjedhor, pasi me modelin aktual ekziston rreziku i kufizimit të qasjes së publikut në informacionet për të gjithë pjesëmarrësit në procesin zgjedhor.

Kështu, në Zgjedhjet Lokale 2025, dy parti parlamentare me grupe të veta deputetësh dhe më shumë se pesë deputetë mbetën jashtë shpërndarjes së kohës për reklamim politik të paguar në radiodifuzerë, për shkak të mënyrës se si është rregulluar kuadri ligjor. Përveç kësaj, fushatat në

⁵¹ Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike si dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Nisma për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁵² "10 MILIONË EURO PARA PUBLIKE JANË SHPENZUAR PËR REKLAMIMIN E PARTIVE NË FUSHATËN ZGJEDHORE, ANTIKORRUPSIONI KËRKON TË HIQET", SAKAMDAKAZHAM.MK, 16.10.2024, e disponueshme në: [10 МИЛИОНИ ЕВРА НАРОДНИ ПАРИ СЕ ПОТРОШЕНИ ЗА РЕКЛАМИРАЊЕ НА ПАРТИИТЕ ВО ИЗБОРНАТА КАМПАЊА, АНТИКОРУПЦИСКА БАРА ДА СЕ УКИНЕ - Сакам Да Кажам](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁵³ KSHZ: 6,5 milionë euro në 329 media – partitë do të mund t'i shpenzojnë për zgjedhjet", Kanal 77, 22.08.2025, e disponueshme në: [ДИК: 6,5 милиони евра кај 329 медиуми партиите ќе можат да трошат за изборите - Радио Канал 77](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁵⁴ "10 MILIONË EURO PARA PUBLIKE JANË SHPENZUAR PËR REKLAMIMIN E PARTIVE NË FUSHATËN ZGJEDHORE, ANTIKORRUPSIONI KËRKON TË HIQET", SAKAMDAKAZHAM.MK, 16.10.2024, e disponueshme në: [10 МИЛИОНИ ЕВРА НАРОДНИ ПАРИ СЕ ПОТРОШЕНИ ЗА РЕКЛАМИРАЊЕ НА ПАРТИИТЕ ВО ИЗБОРНАТА КАМПАЊА, АНТИКОРУПЦИСКА БАРА ДА СЕ УКИНЕ - Сакам Да Кажам](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁵⁵ Meri Jordanovska, "Të hiqet reklamimi politik i paguar me para buxhetore, ekspertët janë të prerë", Meta.mk, 16.10.2024, e disponueshme në: [Да се укине платеното политичко рекламирање со буџетски пари, децидни се експертите | Meta.mk](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁵⁶ Frosina Dimeska, "Trajçevski: Portale të huaja kanë marrë para buxhetore për reklamim zgjedhor", Prizma, 20.08.2025, e disponueshme në: [Трајчевски: Странски портали зеле буџетски пари за изборно рекламирање - Призма](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁵⁷ "SHGM alarmon: Mungesa e rregullave për reklamimin politik të paguar në mediat online krijon rreziqe korrupsioni", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), 15.08.2025, e disponueshme në: [ЗНМ алармира: Недостигот на правила за платена политичка реклама во онлајн медиумите создава корупциски ризици - Здружение на новинари на Македонија](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

rjetet sociale nuk janë të rregulluara fare, prandaj rregullatori propozon që e drejta për reklamim politik të paguar t'u jepet vetëm subjekteve të regjistruara në Regjistrin e ASHMAAV-it⁵⁸.

Në këtë kontekst, Ministria për Çështje Evropiane kujton se detyrimi për miratimin e një Kodi të ri Zgjedhor, të harmonizuar me rekomandimet e OSBE/ODIHR-it, është ndër prioritetet kryesore dhe përbën një hap thelbësor në kuadër të Agjendës Reformuese 2024–2027. Sipas zëvendësministres Viktorija Trajkov, Komisioni Evropian pret që procesi i përgatitjes së ligjit të jetë gjithëpërfshirës, transparent dhe të sigurojë mbështetje të gjerë politike, pasi vetëm në këtë mënyrë mund të forcohet besimi në sistemin zgjedhor dhe institucionet⁶⁰.

Prandaj, ashtu si në raportin e vitit të kaluar, edhe në MPM 2025 theksohen rreziqet nga reklamimi politik i paguar gjatë fushatave zgjedhore dhe rekomandohet që të rivendoset ndalimi për reklamimin shtetëror⁶¹.

REKOMANDIME

- Të gjenden mekanizma të qëndrueshëm për mbështetjen e mediave, në vend të mekanizmit të reklamimit shtetëror në mediat komerciale, pasi ky mund të minojë pavarësinë e mediave dhe të dëmtojë tregun mediatik. Si zgjidhje sistematike, është e nevojshme krijimi i një Fondi të Pavarur për Pluralizëm Mediatik, përmes të cilit në mënyrë transparente dhe të drejtë do të mbështeten projektet me interes publik, do të inkurajohet zhvillimi i gazetarisë etike dhe do të sigurohen përmbajtje mediatike cilësore.
- Të rishikohen dispozitat ligjore në Kodin Zgjedhor me qëllim përcaktimin e qartë të rregullave për reklamimin politik të paguar, me ç'rast do të mundësohet mbikëqyrje efektive, transparencë, llogaridhënie dhe qasje e barabartë e të gjithë aktorëve politikë në hapësirën mediatike.

4. Transparenca e pronësisë mediatike dhe parandalimi i përqendrimit mediatik

Në raportin më të fundit të Komisionit Evropian për vendin, përsëri është theksuar nevoja për reforma në sferën mediatike. Komisioni thekson se kuadri ligjor kombëtar për mediat duhet të përmirësohet me qëllim sigurimin e transparencës së plotë të pronësisë dhe reklamimit, si dhe vendosjen e rregullave të qarta në fushën e konkurrencës, ndihmës shtetërore dhe mbrojtjes së pronësisë intelektuale, në përputhje me standardet evropiane.

⁵⁸ Intervistë me Zoran Trajčevskin, Drejtor i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale, 26.09.2025.

⁵⁹ Për më shumë detaje rreth Regjistrin të ASHMAAV-it, shih Pjesën 4: "Transparenca e pronësisë mediatike dhe parandalimi i përqendrimit mediatik."

⁶⁰ Intervistë me Viktorija Trajkov, Zëvendësministre për Çështje Evropiane, 26.09.2025.

⁶¹ Igor Micevski dhe Snezhana Tërpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet nga MPM 2025 – Raporti Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, korrik 2025, i disponueshëm në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> [vizituar për herë të fundit më 25.08.2025].

Në këtë kontekst, veçanërisht është theksuar se legjislacioni aktual mediatik ende nuk është plotësisht i harmonizuar me të drejtën e BE-së (acquis), veçanërisht me Aktin Evropian për Lirinë e Medieve (EMFA)⁶², gjë që konfirmon nevojën urgjente për vazhdimin e reformave dhe përafrimin me rregullat e reja evropiane për liritë mediatike. Këto gjetje janë në përputhje edhe me vërejtjet e ASHMAAV-it, i cili thekson nevojën për harmonizim të plotë të legjislacionit kombëtar mediatik me të drejtën evropiane dhe me rregulloret më të fundit të Bashkimit Evropian.

Sipas rregullatorit, ky proces është thelbësor për forcimin e pluralizmit mediatik, transparencës dhe lirisë së shprehjes, si dhe për vendosjen e një kuadri rregullator të qëndrueshëm dhe të parashikueshëm. Veçanërisht të rëndësishëm në këtë kontekst janë aktet e reja evropiane – Akti për Shërbimet Digjitale⁶³, Akti Evropian për Lirinë e Medieve, Rregullorja për Transparencën dhe Synimin e Reklamimit Politik⁶⁴ dhe Akti Evropian për Inteligjencën Artificiale⁶⁵, të cilat vendosin standarde të reja për sigurinë, llogaridhënien dhe pavarësinë e mediave⁶⁶.

Në këtë drejtim, Ministria e Transformimit Digjital konfirmon se harmonizimi me Aktin Evropian për Lirinë e Medieve (EMFA) është pjesë e Udhërrëfyesit për Sundimin e Ligjit në kuadër të Kapitullit 23 të kornizës negociuese, me afat për zbatim të plotë deri në vitin 2028. Përveç kësaj, Ministria paralajmëron përgatitjen e Strategjisë së parë Kombëtare për Zhvillimin e Sektorit Mediatik 2026–2030, si një dokument sistemik që do të duhet të ofrojë zgjidhje për transparencën e pronësisë, konkurrencën, respektimin e standardeve profesionale dhe sigurinë e punonjësve të mediave⁶⁷. Gjithashtu, Ministria për Çështje Evropiane thekson se miratimi i Strategjisë Kombëtare për Zhvillimin e Sektorit Mediatik do të realizohet përmes një procesi gjithëpërfshirës dhe transparent, me ç'rast do të përcaktohen prioritetet dhe kornizat për zhvillimin e të gjithë sferës mediatike në vend. Sipas ministrisë, ky dokument do të ketë rol kyç në harmonizimin e mëtejshëm me legjislacionin evropian, veçanërisht me Aktin Evropian për Lirinë e Medieve, si dhe në sigurimin e zbatimit të qëndrueshëm të Ligjit për Shërbimet Mediatike Audio dhe Audiovizuale dhe të akteve nënligjore që rrjedhin prej tij⁶⁸.

Transparenca e strukturës pronësore të mediave vazhdon të paraqesë një sfidë serioze, veçanërisht në sferën e mediave online. Për shkak të mungesës së zgjidhjeve sistematike, burimet e financimit të portaleve mbeten pjesërisht të dukshme dhe vështirë të verifikueshme, gjë që vë në pikëpyetje stabilitetin dhe integritetin e këtij sektori mediatik, si dhe besimin e publikut. Kjo reflektohet më së shumti në hapësirën online, e cila po shndërrohet me shpejtësi në burimin kryesor të informacionit, por vazhdon të funksionojë me mekanizma minimalë të llogaridhënies⁶⁹. Komisioni Evropian në raportin për vendin konstaton se sfidat që lidhen me transparencën e

⁶² [Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024](#), Komisioni Evropian, 30.10.2024 (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁶³ „Digital Services Act (DSA)”, Европска комисија, 27.10.2022, достапно на: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en (последна посета на 26.09.2025).

⁶⁴ „Regulation (EU) 2024/900 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 on the transparency and targeting of political advertising”, Bashkimi Evropian, 13.03.2024, i disponueshëm në: [Regulation - EU - 2024/900 - EN - EUR-Lex](#) (vizituar për herë të fundit më 26.09.2025).

⁶⁵ „Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence”, Bashkimi Evropian, 12.07.2024, i disponueshëm në: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng> (vizituar për herë të fundit më 26.09.2025).

⁶⁶ Intervistë me Zoran Trajčevski, Drejtor i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale, 26.09.2025.

⁶⁷ Intervistë me Mishko Taleski, Udhëheqës i Sektorit për Politika Audio-vizuale, Ministria për Transformim Digjital, 26.09.2025.

⁶⁸ Intervistë me Viktoria Trajkov, Zëvendësministre për Çështje Evropiane, 26.09.2025.

⁶⁹ Marina Tuneva, “Midis sfidave dhe zgjidhjeve – Udhëzues për integritetin e mediave në Maqedoninë e Veriut”, UNDP, dhjetor 2023, e disponueshme në: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/media_integrity_guide_mk_final_0.pdf (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

pronësisë mediatike dhe përqendrimin mediatik vazhdojnë të ekzistojnë. Ndërsa mediat e shtypura dhe ato radiodifuzive kanë detyrim ligjor për publikimin e strukturës pronësore, mediat online nuk janë të përfshira fare në një rregullativë të tillë. Mekanizmi i vetëm deri më tani ishte regjistri i mediave profesionale (promedia.mk), zbatimi i të cilit është i kufizuar⁷⁰. Analiza e MMP 2025 thekson më tej se mungesa e rregullave të qarta dhe gjithëpërfshirëse për pronësinë dhe financimin e mediave digjitale rrit cenueshmërinë e pluralizmit mediatik dhe minon pavarësinë redaktuese⁷¹.

Të shqetësuara nga gjendja në hapësirën mediatike digjitale, shoqatat e gazetarëve prej kohësh kërkojnë ndryshime në rregullativën ligjore me të cilat do të përfshiheshin edhe mediat online. Në raportin e vitit të kaluar u theksua se kjo duhet të nënkuptojë regjistrimin e tyre sipas rregullave teknike të përcaktuara qartë, pa ndërhyrje në rregullimin e përmbajtjes⁷². Në këtë drejtim, në prill të vitit 2025 Kuvendi miratoi ndryshimet në Ligjin për Mediat⁷³ me të cilat për herë të parë edhe mediat online (portalet internetike) përfshihen ndër mediat e rregulluara me ligj⁷⁴. Ndryshimet parashikojnë krijimin e një Regjistri të botuesve të mediave online që do të mbahet nga LSHMAAV, i cili do të përmbajë të dhëna për kompaninë dhe selinë e botuesit, personin përgjegjës, emrin dhe adresën e internetit të medias, si dhe regjistruesin e domenit maqedonas të internetit (.mk ose .mkd)⁷⁵. Në fazën e miratimit, me plotësimin e projektligjit u parashikuan kushte lehtësuese, sipas të cilave, në vend të zgjidhjes së mëparshme ligjore që parashikonte tre persona, portalet duhet të kenë të paktën dy punonjës me kohë të plotë për t'u regjistruar në Regjistrë. Për portalet me mbulim të vogël ose të specializuar, veçanërisht ato lokale, kushtet u lehtësuan edhe më tej – për këtë lloj portalesh mjafton një person me kohë të plotë dhe një person i angazhuar me kontratë pune⁷⁶. Një zgjidhje e tillë u miratua si përgjigje ndaj kërkesave të organizatave të gazetarëve dhe mediave, si dhe portaleve lokale, të cilat paralajmëruan se detyrimet fillestare do të shkaktonin pasoja financiare që këto media nuk do të mund t'i përballonin. Paralelisht me rregullimin e mediave online, me ndryshimet më të fundit të Ligjit për Mediat u prezantuan edhe masa për mbështetjen e botimeve të shtypura. Më konkretisht, u krijua një mekanizëm sistematik për mbështetjen e mediave të shtypura përmes financimit të shpenzimeve të shtypjes dhe shpërndarjes. Të drejtë për pjesëmarrje në thirrjet publike kanë të gjitha botimet ditore, javore, mujore dhe lokale, ndërsa procedura zhvillohet në mënyrë transparente dhe gjithëpërfshirëse me kushte të përcaktuara

⁷⁰ Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024, Komisioni Evropian, 30.10.2024 (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁷¹ Igor Micevski dhe Snezhana Tërpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet e MPM 2025 - Raport Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, korrik 2025, i disponueshëm në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁷² Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Iniciativa për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pra-voto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁷³ Ligji për ndryshime dhe plotësime të Ligjit për Mediat ("Gazeta Zyrtare e RMV nr. 87/25"), LSHMAAV, 29.04.2025, i disponueshëm në: [Закон-за-изменување-и-дополнување-на-Законот-за-медии-87-25.pdf](https://www.sobranie.mk/medii/87-25.pdf) (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁷⁴ Ardita Vejseli, Beba Zhagar, Julijana Karai, Petar Barakovski, "Sundimi i ligjit në kontekst të anëtarësimit në BE – Raport tremujor prill-qershor 2025", Instituti për Politikë Evropiane – Shkup (EPI), 2025, i disponueshëm në: https://epi.org.mk/wp-content/uploads/Rule-of-Law-in-View-of-EU-Accession_2_mk-1.pdf (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁷⁵ "Kuvendi i miratoi ndryshimet e Ligjit për Mediat me kushte më të lehta për regjistrimin e portaleve të internetit", 360 SHKALLË, 22.04.2025, i disponueshëm në: <https://360stepeni.mk/sobranieto-gi-donese-izmenite-na-zakonot-za-mediumi-so-poblagi-uslovi-za-registratsija-na-internet-portalite/> (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁷⁶ "Portalet e internetit u bënë media: Në Kuvend u votuan ndryshimet e Ligjit për Mediat", emagazin.mk, 23.04.2025, i disponueshëm në: [Интернет - порталите станаа медиуми: Во Собранието изгласани измените на Законот за медиуми - еМагазин](https://emagazin.mk/inter-net-portalite-stanaa-mediumi-vo-sobranieto-izglasani-izmenite-na-zakonot-za-mediumi-eMagazin) (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

qartë. Në këtë mënyrë, mbështetja që më parë zbatohet përmes masave programore të Qeverisë, tani është e rregulluar si një zgjidhje sistematike⁷⁷.

Deri më tani, reagimi i portaleve të internetit për regjistrim vullnetar ka qenë shumë i ulët. Deri në gusht të vitit 2025, në regjistrin zyrtar të LSHMAAV-it janë paraqitur vetëm 56 portale⁷⁸, që përfaqëson rreth 24% të numrit të përgjithshëm të portaleve të internetit (246) që u regjistruan në Komisionin Shtetëror të Zgjedhjeve (KSHZ) për reklama politike me pagesë për zgjedhjet lokale të vitit 2025⁷⁹. Mungesa e masave dhe përfitimeve konkrete, siç është mundësia për reklama politike me pagesë vetëm për portalet e regjistruara ose ndarja e subvencioneve sipas shembullit të mediave të tjera, si dhe detyrimi për të dorëzuar rregullisht raporte financiare mbi burimet e tyre të financimit, janë arsyt e mundshme për interesimin e ulët.

Prandaj, hapësira e mediave online vazhdon të paraqesë një problem real, veçanërisht në kontekstin e fushatave zgjedhore dhe reklamimit me pagesë. Mungesa e rregullave të qarta dhe kontrolli i pamjaftueshëm lënë hapësirë për ndikime politike dhe e kufizojnë transparencën në përdorimin e fondeve publike për paraqitje mediatike gjatë proceseve zgjedhore. Në këtë drejtim, LSHMAAV e vlerëson Regjistrin si një hap të rëndësishëm drejt forcimit të transparencës dhe besimit në hapësirën e mediave online. Rregullatori pret që përmes rritjes së ndërgjegjësimit për përfitimet dhe përmes komunikimit të vazhdueshëm me komunitetin mediatik, interesi të rritet gradualisht. Në këtë mënyrë, Regjistri mund të realizojë plotësisht funksionin e tij – nxitjen e transparencës, llogaridhënies dhe përmirësimin e standardeve profesionale. Njëkohësisht, LSHMAAV propozon që në Kodin Zgjedhor të përfshihet kushti që e drejta për reklama politike me pagesë ta kenë vetëm portalet e regjistruara, ndërsa të dhënat për pronësinë dhe financat të integrohen në analizat vjetore të rregullta të Agjencisë⁸⁰.

Përqendrimi mediatik në vend mbetet ende në një nivel të lartë, veçanërisht në sektorin audiovizual. Tregu i televizioneve dhe radiove është shumë i përqendruar – katër lojtarët më të mëdhenj televizivë realizojnë 82% të të ardhurave totale në sektor, ndërsa pjesëmarrja e tyre e kombinuar në audiencë arrin rreth 46%. Njëkohësisht, katër stacionet më të mëdha radio gjenerojnë 53% të të ardhurave totale në sektorin e radios⁸¹. Kjo tregon për konkurrencë të kufizuar dhe përqendrim të konsiderueshëm edhe në këtë segment.

Në këtë kuptim, analizat e ekspertëve theksojnë se varësia e lartë ekonomike e mediave mund të kontribuojë në ndikim të tepruar politik ose biznesor, i cili ndikon negativisht mbi lirinë e shprehjes dhe lirinë e mediave.

Rregullat aktuale për parandalimin e përqendrimit të tepërt të pronësisë mediatike janë të vjetruara dhe të kufizuara në përmbajtje. Ligji për shërbime mediatike audio dhe audiovizuale përmban pragje për parandalimin e përqendrimit horizontal dhe diagonal të pronësisë vetëm për radion dhe televizionin, ndërsa mediat e shtypura dhe ofruesit e shërbimeve mediatike digjitale mbeten jashtë kornizës rregullatore. Përveç kësaj, as LSHMAAV-i dhe as Ligji për mediat nuk parashikojnë rregulla për vlerësimin e ndikimit të përqendrimit të tregut mbi pluralizmin mediatik

⁷⁷ Intervistë me Viktorija Trajkov, zëvendësministre për çështje evropiane, 26.09.2025.

⁷⁸ Frosina Dimeska, "Trajçevski: Portalet e huaja kanë marrë para nga buxheti për reklama zgjedhore", Prizma, 20.08.2025, i disponueshëm në: [Трајчевски: Странски портали зеле буџетски пари за изборно рекламирање - Призма](#) (vizituar për herë të fundit më 25.08.2025).

⁷⁹ Te 329 media do të reklamohen kandidatët për kryetarë të ardhshëm komunash", Fokus, 23.08.2025, i disponueshëm në: <https://fokus.mk/na-329-mediumi-ke-se-reklamiraat-kandidatite-za-idni-gradonachalnitsi/> (vizituar për herë të fundit më: 08.09.2025).

⁸⁰ Intervistë me Zoran Trajčevski, Drejtor i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale, 26.09.2025.

⁸¹ Igor Micevski dhe Snezhana Terpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet nga MMP 2025 – Raporti Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, korrik 2025, e disponueshme në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (vizituar për herë të fundit më: 08.09.2025).

dhe pavarësinë redaktuese⁸². Të dhënat e disponueshme tregojnë se këto dobësi në rregullativë janë evidentuar prej kohësh, por deri më tani nuk janë ndërmarrë ndryshime thelbësore për t'i tejkaluar ato. LSHMAAV-i gjithashtu thekson se një pjesë e dispozitave ligjore ekzistuese janë të vjetruara dhe kufizuese, pra nuk e pasqyrojnë realitetin bashkëkohor mediatik dhe nuk i përfshijnë shërbimet dhe platformat e reja mediatike. Në këtë drejtim, rregullatori tashmë i ka tërhequr vërejtjen Ministrisë së Transformimit Digjital për nevojën urgjente të rishikimit të kësaj rregullative⁸³.

Përqendrimi i tepruar i të ardhurave në tregun kombëtar audiovizual është veçanërisht i dëmshëm për pluralizmin mediatik në nivel rajonal dhe lokal. Kjo konfirmohet edhe nga fakti që një e katërta e qytetarëve, të shpërndarë në më shumë se gjysmën e territorit të shtetit, jetojnë në të ashtuquajturat "shkretëtira mediatike"⁸⁴, gjë që thekson edhe më tej nevojën për një qasje më sistematike për të siguruar qasje të barabartë në informata për të gjithë qytetarët.

Është e rëndësishme të theksohet se në gusht të vitit 2025 hyri në fuqi Akti Evropian për Lirinë e Mediave (EMFA), i cili paraqet një hap të rëndësishëm përpara në mbrojtjen e gazetarisë dhe lirisë së shprehjes brenda Bashkimit Evropian. Ndër të tjera, legjislacioni i ri vendos standarde të qarta për transparencën e pronësisë së mediave, me qëllim që qytetarët të dinë kush qëndron pas informacionit që marrin.

Edhe pse ky akt zbatohet drejtpërdrejt në vendet anëtare të BE-së, parimet e tij janë po aq të rëndësishme edhe për RMV-në. Për që këto standarde të bëhen realitet edhe në vend, është e domosdoshme harmonizimi i mëtejshëm i kuadrit ligjor dhe përfshirja aktive e të gjithë akterëve relevantë në këto procese.

REKOMANDIME

- Nevojiten ndryshime në Kodin Zgjedhor në drejtim të fshirjes së nenit 76-d, i cili ka të bëjë me reklamimin politik me pagesë, si dhe futja e detyrimit që pjesëmarrësit në zgjedhje të deklarojnë rrjetet sociale që do t'i përdorin për reklamim politik me pagesë. Përveç kësaj, duhet të sigurohet transparencja e fondeve që do të shpenzohen për këtë lloj reklamimi⁸⁵.
- Nëse nuk hiqet reklamimi politik me pagesë, është e domosdoshme të përcaktohet qartë se atë do të mund ta publikojnë vetëm mediat online që janë të regjistruara në Regjistrin e LSHMAAV-it. Në këtë mënyrë do të sigurohet transparencë, llogaridhënie dhe monitorim efektiv mbi hapësirën e mediave online gjatë proceseve zgjedhore.
- Është e nevojshme të vazhdohet me reformat në sektorin mediatik, veçanërisht me miratimin e një Ligji të ri për median që do të jetë i harmonizuar me Aktin Evropian për Lirinë e Mediave (European Media Freedom Act). Kjo është e domosdoshme sidomos për shkak të ndikimit që ka përqendrimi i pronësisë mbi pluralizmin mediatik dhe pavarësinë redaktuese, por edhe për të reduktuar rrezikun nga ndikimi i tepruar politik ose biznesor mbi mediat.

⁸² Ibid.

⁸³ Intervistë me Zoran Trajčevski, Drejtor i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale, 26.09.2025.

⁸⁴ Ordançe Kostov, "Analiza e mbulimit informativ në Maqedoni – Një e katërta e qytetarëve jetojnë në shkretëtira mediatike", Sindikata e Pavarur e Gazetarëve dhe Punonjësve të Medias (SPGPM), dhjetor 2024, e disponueshme në: [Анализа на ССНМ: Една четвртина од граѓаните живеат во медиумски пустини – ССНМ](#) (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

⁸⁵ Valentin Pepeljugoski, Aleksandar Manasiev, Emilija Janevska, "Të drejtat e gazetarëve, liria e shprehjes dhe pavarësia e mediave në Maqedoninë e Veriut – Raporti MetaData për vitin 2023", SHGM, 2023, e disponueshme në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2024/01/MK-MetaData-Report-121223-web_k.pdf (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

5. Siguria e gazetarëve dhe punonjësve të mediave

Komisioni Evropian në Raportin për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024 konstaton përparim të kufizuar në fushën e lirisë së shprehjes. Në këtë drejtim, KE përsëri rekomandon trajtim urgjent dhe të vazhdueshëm të kërcënimeve dhe sulmeve ndaj gazetarëve, duke siguruar hetime të shpejta, të paanshme dhe efektive, si dhe ndëshkim të autorëve⁸⁶. Ngjashëm, edhe në Raportin më të ri për Sundimin e Ligjit theksohet se, pavarësisht përparimit të caktuar në forcimin e mbrojtjes ligjore, mjedisi i punës për gazetarët nuk është përmirësuar në mënyrë të ndjeshme⁸⁷. Për më tepër, indeksi i sigurisë së gazetarëve për vitin 2023, i publikuar në kuadër të rrjetit SafeJournalists, tregon një ulje të lehtë të treguesve të përgjithshëm, por vendi vazhdon ta mbajë pozitën udhëheqëse në rajon. Edhe pse vërehet një trend pozitiv në uljen e numrit të incidenteve, situata mbetet problematike, pasi politika e mosndëshkimit ende vazhdon kur bëhet fjalë për rastet më të vjetra të sulmeve dhe kërcënimeve ndaj gazetarëve dhe punonjësve të mediave⁸⁸. Kjo tregon qartë se përmirësimi i kuadrit ligjor nuk është mjaftueshëm i zbatueshëm në praktikë, prandaj rreziqet ndaj sigurisë së gazetarëve dhe punonjësve të mediave mbeten ende reale dhe të pranishme. Në këtë kontekst, duhet theksuar se është në proces formimi i një trupi ndër-resor në të cilin do të përfshihen institucione qeveritare dhe organizata joqeveritare. Një nga detyrat kryesore të këtij trupi është përgatitja e një Plani Kombëtar të Veprimit për Mbrojtjen e Gazetarëve, si dokument strategjik që do të sigurojë një qasje sistematike ndaj përmirësimit të sigurisë së gazetarëve dhe punonjësve të mediave, në përputhje me standardet dhe rekomandimet e Këshillit të Evropës në kuadër të fushatës "Safety of Journalists".⁸⁹

Gjithashtu është e rëndësishme të theksohet se gjatë periudhës së kaluar shteti ka ndërmarrë hapa të rëndësishëm për përmirësimin e kuadrit ligjor për mbrojtjen e gazetarëve. Me ndryshimet në Kodin Penal (KP)⁹⁰ në shkurt të vitit 2023, sulmi ndaj një gazetari apo punonjësi të medias mori klasifikimin e një sulmi ndaj personit zyrtar, gjë që parashikon dënime më të larta dhe detyrimin që prokurorët publikë të veprojnë sipas detyrës zyrtare në raste të tilla⁹¹. Përveç kësaj, me këto ndryshime u fut edhe një vepër e re penale – "përndjekje" (neni 144-a i Kodit Penal), e përcaktuar si ngacmim i vazhdueshëm që shkakton frikë ose pasiguri te viktima⁹². Kjo dispozitë është veçanërisht e rëndësishme për gazetarët, të cilët shpesh janë të ekspozuar ndaj dhunës online.

⁸⁶ [Raport i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut për vitin 2024](#), Komisioni Evropian, 30.10.2024 (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁸⁷ Raport i Komisionit Evropian për Sundimin e Ligjit për vitin 2025 (2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Komisioni Evropian, 08.07.2025, e disponueshme në: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](#) (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁸⁸ SafeJournalists: Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms, Sindikatmedija.me, 10.12.2024, e disponueshme në: [SafeJournalists: Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms - Trade Union of Media of Montenegro](#) (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁸⁹ Intervistë me Goce Andreevski, zëdhënës i Ministrisë së Punëve të Brendshme, 02.10.2025.

⁹⁰ Ligji për plotësimin dhe ndryshimin e Kodit Penal ("Gazeta Zyrtare e RMV nr. 36/23"), 17.02.2023, e disponueshme në: <https://www.slvesnik.com.mk/issues/75a2a79bf50f4420a995d41a3bb73f1.pdf> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁹¹ Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të mediave, Iniciativa për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁹² Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi i sigurisë së gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, e disponueshme në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

Përveç ndryshimeve ligjore, gjatë periudhës së kaluar u krijuan edhe mekanizma institucionalë për rritjen e sigurisë së gazetarëve dhe punonjësve të mediave. Në Prokurorinë Themelore Publike – Shkup u caktua një prokuror përgjegjës për çështjet që lidhen me sigurinë e gazetarëve, ndërsa në zonat e apelit në Manastir, Shtip dhe Tetovë u emëruan prokurorë të veçantë me të njëjtën kompetencë⁹³ me çka u zgjerua mbulimi institucional. Njëkohësisht, në tetor të vitit 2024 u promovua Doracaku për Sigurinë e Gazetarëve, i përgatitur në bashkëpunim midis Prokurorisë Publike, MPB-së dhe SHGM-së. Ky dokument ofron udhëzime praktike për gazetarët në rastet e sulmeve fizike, dhunës apo kërcënimeve online dhe parashikon një rol më aktiv të institucioneve në mbrojtjen e tyre⁹⁴. Gjithashtu, MPB-ja ka caktuar zyrtarë të veçantë si pika kontakti, përkatësisht persona të ngarkuar për çështjet që kanë të bëjnë me sulmet ndaj gazetarëve dhe punonjësve të mediave⁹⁵ të cilët janë në dispozicion për komunikim urgjent dhe mund të kontaktohen menjëherë në rast se ndodh një ngjarje që mund të rrezikojë sigurinë e tyre⁹⁶. Përveç kësaj, në drejtim të transparencës, në faqen zyrtare të internetit të MPB-së është vendosur një lidhje direkte me regjistrin e sulmeve ndaj gazetarëve që administrohet nga SHGM-ja⁹⁷.

Gjatë periudhës së kaluar është vërejtur një ulje e vazhdueshme e numrit të sulmeve ndaj gazetarëve dhe punonjësve të mediave: në vitin 2020 janë regjistruar 14 sulme, në vitin 2021 – 5, në vitin 2022 – 7, në vitin 2023 – 5, ndërsa në vitin 2024 numri është ulur më tej në 4. Nga fillimi i vitit 2025 deri në shtator janë evidentuar vetëm 2 raste⁹⁸. Të gjitha incidentet janë raportuar tek institucionet kompetente, gjë që tregon për një rritje të besimit në sistem. Megjithatë, pavarësisht këtij trendi pozitiv, mbetet problem ngadalësia e procedurave dhe mosndëshkueshmëria, të cilat e dobësojnë efektin e mbrojtjes ligjore dhe inkurajojnë sulmet e ardhshme. Përveç sulmeve fizike dhe presioneve ekonomike, palët e përfshira paralajmërojnë edhe për rritjen e fushatave online të njollosjes, frikësimit dhe kërcënimeve, të cilat zakonisht kanë në shënjestër gazetarët investigativë⁹⁹. Prandaj, si një segment i rëndësishëm veçohet nevoja për organizimin e trajnimeve të rregullta dhe të specializuara për trajtimin e kërcënimeve dhe ngacmimeve online, me qëllim përmirësimin e komunikimit, efikasitetit në zgjidhjen e rasteve dhe rritjen e besimit të ndërsjellë¹⁰⁰.

Pavarësisht praktikës gjithnjë e më të shpeshtë të dënimit publik të sulmeve ndaj gazetarëve, politikanët dhe figurat publike ende përdorin gjuhë të papranueshme ndaj tyre. Në këtë drejtim, në kuvendin vjetor të SHGM-së, të mbajtur në qershor të vitit 2025, u miratua një Deklaratë për mbrojtjen e gazetarisë profesionale, me të cilën theksohet nevoja për përmbytje nga fyerjet dhe diskreditimet, si dhe kërkohet krijimi i kushteve për punë të sigurt dhe me dinjitet për gazetarët. Dokumenti, gjithashtu, paralajmëron se presionet ndaj mediave përbëjnë kërcënim për proceset

⁹³ "MBROJTJE MË E MADHE PËR GAZETARËT DHE PUNONJËSIT E MEDIAVE – Janë emëruar tre prokurorë të rinj për çështje që lidhen me sigurinë e gazetarëve", Plusinfo.mk, 02.11.2023, e disponueshme në: <https://plusinfo.mk/pogolema-zashtita-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici-imenuvani-tro-ca-novi-obviniteli-za-predmeti-povrzani-so-bezbednosta-na-novinarite/> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁹⁴ "Dhuna ndaj gazetarëve ka forma të ndryshme: si të mbrohet liria e fjalës", radiomof.mk, 17.10.2024, e disponueshme në: <https://www.radiomof.mk/nasilstvoto-vrz-novinarite-ima-razlichni-formi-kako-da-se-zashtiti-slobodata-na-govoro-rot/> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁹⁵ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi i sigurisë së gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, e disponueshme në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁹⁶ Intervistë me Goce Andreevski, zëdhënës i Ministrisë së Punëve të Brendshme, 02.10.2025.

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ Regjistri i sulmeve ndaj gazetarëve, SHGM, i disponueshëm në: <https://znm.org.mk/povreda-na-novinari/> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

⁹⁹ Raporti i Komisionit Evropian për sundimin e ligjit për vitin 2025 ("2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia"), Komisioni Evropian, 08.07.2025, i disponueshëm në: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/roa/sites/default/files/2025-07/2025_RoL_Report_Country_Chapter_North_Macedonia_en.pdf) (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹⁰⁰ Intervistë me Goce Andreevski, Zëdhënës i Ministrisë për Punë të Brendshme (RM), 02.10.2025.

demokratike dhe u bën thirrje qytetarëve, veçanërisht gjatë periudhës parazgjedhore, të njohin rolin thelbësor të gazetarisë së pavarur¹⁰¹.

Dekriminalizimi i shpifjes në vitin 2012 kontribuoi në një ulje të ndjeshme të numrit të procedurave gjyqësore kundër gazetarëve dhe mediave. Një hap shtesë pozitiv ishin ndryshimet në Ligjin për përgjegjësi civile për fyerje dhe shpifje të vitit 2021, me të cilat u kufizua shumica e dëmit jomaterial¹⁰², që përbën një mekanizëm të rëndësishëm mbrojtës kundër kërkesave të tepruara dhe ndikimit të mundshëm negativ mbi lirinë e shprehjes. Kështu, në vitin 2012 ishin regjistruar 330 raste për shpifje, ndërsa vitet e fundit numri është ulur ndjeshëm – në vitin 2021 kishte 20 raste, në vitin 2022 – 54 dhe në vitin 2023 – 19 raste¹⁰³, а во 2024 имало 15 тужби за клевета и навреда¹⁰⁴. Ky trend tregon se, megjithëse paditë janë ulur ndjeshëm, ato ende kërkojnë monitorim të kujdesshëm për të mos pasur efekt dekurajues ndaj gazetarisë kritike dhe të lirë.

Përveç padive për shpifje dhe fyerje, vitet e fundit është shfaqur edhe trendi i të ashtuquajturave padi SLAPP – padi strategjike kundër pjesëmarrjes publike, që synojnë të heshtin zërat kritikë. SHGM ka evidentuar një rritje graduale të këtyre rasteve: në vitin 2021 janë regjistruar 4 padi, në vitin 2022 numri është rritur në 5, në vitin 2023 ka arritur në 6, ndërsa në vitin 2024 janë regjistruar plot 8 padi SLAPP – një rekord për vendin¹⁰⁵. Vendi për momentin nuk ka një kornizë ligjore të veçantë për mbrojtje nga këto procedura, prandaj ato zhvillohen sipas rregullave të përgjithshme të procedurës civile¹⁰⁶, gjë që e vështirëson më tej reagimin ligjor dhe institucional. Mungesa e një rregullative anti-SLAPP i lë të paditurit pa mbrojtje të përshtatshme, prandaj është e nevojshme të sigurohet mbështetje më e madhe për viktimat e SLAPP-eve, duke përfshirë ndihmë juridike dhe financiare, si edhe mbështetje psikologjike¹⁰⁷. Në të njëjtën linjë, aktorët relevantë rekomandojnë futjen e politikave anti-SLAPP në përputhje me standardet evropiane dhe ndërkombëtare, përmirësimin e legjislacionit për forcimin e masave mbrojtëse kundër keqpërdorimit të mjeteve ligjore, si dhe ndërmarrjen e reformave ligjore që parashikojnë mbrojtje më të fortë nga abuzimi me padi. Teksohet gjithashtu nevoja për organizimin e trajnimeve për gjyqtarë dhe prokurorë, me qëllim sigurimin e njohjes dhe refuzimit të hershëm të padive SLAPP në fazat fillestare të procedurës¹⁰⁸.

¹⁰¹ "U miratua Deklarata për mbrojtjen e gazetarisë profesionale në mbledhjen vjetore të SHGM-së". makfax.com.mk, 26.06.2025, e disponueshme në: [Уسوена Декларација за одбрана на професионалното новинарство на годишното собрание на ЗНМ](#) (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹⁰² "U miratua Ligji i plotësuar për përgjegjësi civile për fyerje dhe shpifje", Kuvendi i RMV-së, 17.11.2022, i disponueshëm në: <https://www.sobranie.mk/ns-newsarticle-izglasani-dopolnetiot-zakon-za-graganska-odgovornost-za-navreda-i-kleveta.nspk> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹⁰³ Raport për Klasterin 1 – Vlerat themelore, me fokus në sundimin e së drejtës dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të medias, Iniciativa për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, i disponueshëm në: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenijeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹⁰⁴ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për shkallën e lirisë së mediave dhe Indeksi i sigurisë së gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹⁰⁵ Ibid.

¹⁰⁶ Zharko Aleksov, Zharko Haxhi-Zafirov, "ANALIZË – Si të arrihet mbrojtje më efektive nga paditë strategjike kundër pjesëmarrjes publike (SLAPP)", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), tetor 2023, i disponueshëm në: [MK_Analiza-SLAPP-02-12.pdf](#) (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹⁰⁷ "Tendencë e rritjes së padive SLAPP në Maqedoninë e Veriut: Si të mbrohemi?", Qendra Maqedonase për Bashkëpunim Ndërkombëtar (QMBN), 29.07.2024, i disponueshëm në: <https://mcms.mk/en/news-and-publicity/news/2574-tendencija-na-zgolemuvanje-na-slapp-tuzhbite-vo-severna-makedonija-kako-da-se-zashtitime.html> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹⁰⁸ "Fuqizimi i rregullativës mediatike në Maqedoninë e Veriut: përballja me SLAPP dhe sfidat kyçe", Zyra Programore e Këshillit të Evropës në Shkup, mars 2025, i disponueshëm në: <https://www.coe.int/mk/web/skopje/-/strengthening-media-regulation-in-north-macedonia-addressing-slapps-and-key-challenges> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

Në kushtet e mungesës së dispozitave të qarta ligjore për mbrojtje nga paditë SLAPP, rritet më tej cenueshmëria e gazetarëve dhe mediave, gjë që përbën një mangësi serioze në kuadrin ligjor vendor¹⁰⁹. Në këtë drejtim, duhet theksuar se Ministria e Drejtësisë angazhohet për përmirësimin e sigurisë dhe mbrojtjes së gazetarëve përmes ndryshimeve të mëtejshme ligjore. Në kuadër të përgatitjes së dokumenteve dhe aktiviteteve të lidhura me temën e padive SLAPP, përfaqësues të Ministrisë morën pjesë në ngjarjen "Përmirësimi i rregullativës mediatike në Maqedoninë e Veriut – Përshtatja me normat e BE-së"¹¹⁰. Ndër të tjera, gjatë diskutimeve u theksua se gjatë hartimit të zgjidhjeve të ardhshme ligjore do të merren parasysh të gjitha dokumentet relevante evropiane dhe ndërkombëtare, përfshirë Direktivën e Komisionit Evropian dhe Rekomandimin e Këshillit të Evropës, me qëllim sinkronizimin dhe harmonizimin e tyre më të detajuar në kontekstin vendor. Duhet pasur parasysh se vendi ka gjithashtu një detyrim ndërkombëtar në këtë fushë, pasi Këshilli i Evropës në Rekomandimin e tij CM/Rec(2024)2 për trajtimin e padive SLAPP thekson qartë se vendet anëtare duhet të sigurojnë mekanizma ligjorë dhe institucionalë për mbrojtjen e gazetarëve dhe aktorëve të tjerë në sferën publike nga procedura të tilla¹¹¹.

Paralelisht me rritjen e padive SLAPP dhe presioneve ndaj gazetarëve, mbetet shqetësues fakti se një pjesë e hapësirës mediatike online ende nuk tregon mjaftueshëm përputhje me normat etike dhe raportimin e përgjegjshëm. Në këtë drejtim, edhe pse sipas shqyrtimit vjetor të ankesave për shkelje të Kodit të Gazetarëve drejtuar Këshillit për Etikë në Media të Maqedonisë (KEMM), në vitin 2024 numri i ankesave është ulur për gati një të tretën krahasuar me vitin 2023 – nga 132 në 84 raste. Megjithatë, edhe këtë vit plot 66 ankesa, ose rreth 79%, kanë të bëjnë me mediat online, gjë që tregon se pikërisht ky segment mbetet më problematik në respektimin e standardeve profesionale¹¹². Neni më shpesh i shkelur nga Kodi i Gazetarëve është neni 1, i cili thotë se "gazetari duhet të publikojë informacione të sakta, të verifikuara sa më shumë që të jetë e mundur" (i shkelur në 22 raste, përkatësisht në 34,4%). I dyti për nga numri i shkeljeve, ashtu si edhe vitin e kaluar, është neni 10 i Kodit, i cili ndalon gjuhën e urrejtjes, diskriminimin dhe nxitjen e dhunës. Në vitin 2024, Komisioni për Ankesat ka konstatuar se ky nen është shkelur në 12 raste, që përbën rreth 18,7% të të gjitha shkeljeve¹¹³. Kjo e konfirmon vlerësimin se hapësira e internetit, e rregulluar në mënyrë të pamjaftueshme, përbën terren të përshtatshëm për përhapjen e gjuhës së urrejtjes dhe dezinformatave. Në kontekstin e digjitalizimit të përshpejtuar dhe ekspozimit gjithnjë e më të madh ndaj kërcënimeve në hapësirën online, ekspertët kanë vërejtur se është i domosdoshëm një qasje gjithëpërfshirëse dhe afatgjatë për forcimin e politikave të sigurisë kibernetike. Për këtë arsye, në janar të vitit 2025, Qeveria miratoi "Strategjinë Kombëtare për Siguri Kibernetike 2025–

¹⁰⁹ Igor Micevski dhe Snezhana Tërpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatic – Rezultatet nga MMP 2025 – Raporti Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", Instituti Evropian Universitar, Qendra Robert Schuman për Studime të Avancuara, korrik 2025, i disponueshëm në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

¹¹⁰ "Përmirësimi i rregullativës mediatike në Maqedoninë e Veriut – Përshtatja me normat e BE-së", Fondacioni Konrad Adenauer, prill 2025, i disponueshëm në: [Унапредување на медиумската регулатива во Северна Македонија – Усогласување со нормите на ЕУ - КАНЦЕЛАРИЈА НА ФОНДАЦИЈАТА ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - Konrad-Adenauer-Stiftung](https://www.konrad-adenauer-stiftung.org/en/press-releases/2025/04/10/maqedonia) (vizituar për herë të fundit më 04.10.2025).

¹¹¹ "Council of Europe adopts Recommendation on countering the use of SLAPPs", Këshilli i Evropës, prill 2024, e disponueshme në: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/-/council-of-europe-adopts-recommendation-on-countering-the-use-of-slapps> (vizituar për herë të fundit më 08.09.2025).

¹¹² "Më së shumti ankesa për shkelje të Kodit vazhdimisht ka për mediat online", Këshilli për Etikë në Mediat e Maqedonisë (KEMM), 21. 01. 2025, e disponueshme në: [Најмногу жалби за прекршувања на Кодексот и натаму за онлајн медиумите – SEMM](https://www.kemm.mk/en/press-releases/2025/01/21) (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹¹³ Ibid.

2028¹¹⁴, dhe në qershor të po atij viti u miratua edhe Ligji i parë për Siguri Kibernetike¹¹⁵, Sigurisht – ja teksti pa yjet, gati për kopjim:

me çka Maqedonia e Veriut pushoi së qeni vendi i vetëm në rajon pa një rregullativë të tillë. Në kuadër të kompetencave të saj, Ministria e Transformimit Digjital ka paralajmëruar ndjekjen e zbatimit të Strategjisë Kombëtare për Siguri Kibernetike, me theks të veçantë në mbrojtjen nga dezinformimet dhe gjuha e urrejtjes. Strategjia parashikon fushata dhe trajnime edukative, forcimin e kapaciteteve institucionale, bashkëpunim shumësektorial dhe forcimin e infrastrukturës kritike. Masat bazohen në transparencë dhe mbrojtjen e të drejtave, duke respektuar plotësisht pavarësinë mediatike dhe lirinë e shprehjes¹¹⁶ dhe duke siguruar përputhje me Direktivën Evropiane NIS2¹¹⁷. Njëkohësisht, me rëndësi thelbësore mbetet arsimimi mediatik, pra edukimi sistematik i qytetarëve, veçanërisht i të rinjve, për të njohur dezinformimet dhe për të vlerësuar në mënyrë kritike përmbajtjet online. Vetëm përmes një qasjeje afatgjatë që kombinon rregullativën, zbatimin e ligjeve dhe edukimin sistematik, mund të reduktohen rreziqet nga gjuha e urrejtjes dhe dezinformatat, të cilat ndikojnë në mënyrë të tërthortë edhe mbi sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të mediave. Duhet theksuar se gazetaret gra janë më shpesh viktime të sulmeve, veçanërisht në hapësirën online, ku ekspozohen ndaj kërcënimeve dhe ngacmimeve me bazë gjinore¹¹⁸.

Në përgjithësi, pavarësisht disa përparimeve pozitive ligjore dhe institucionale, siguria e gazetarëve dhe punonjësve të mediave në Maqedoninë e Veriut mbetet një fushë e ndjeshme që kërkon përpjekje të vazhdueshme dhe të qëndrueshme për të garantuar mbrojtjen e tyre dhe për të siguruar lirinë e vërtetë të shprehjes.

¹¹⁴ Antonia Janevska, "Qeveria miratoi Strategjinë Kombëtare për Siguri Kibernetike 2025-2028", Meta.mk, 21.01.2025, e disponueshme në: <https://bit.ly/3YB7MUJ> (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

¹¹⁵ Mirjana Joveska, "Hapat e rinj për siguri më të madhe kibernetike në Maqedoni sjellin edhe detyrime të reja", Bloomberg Adria, 04.08.2025, e disponueshme në: <https://mk.bloombergadria.com/tehnologija/digitalizacija/84628/nov-zakon-za-sajber-bezbednost-za-instituciite-i-kompaniite/news> (vizituar për herë të fundit më 13.09.2025).

¹¹⁶ Intervistë me Tanja Milanovska Najdovski, Asistente e Ministrit – Zyrtare e Kabinetit për ICT dhe siguri kibernetike, Ministria e Transformimit Digjital, 26.09.2025.

¹¹⁷ "NIS2 Directive: securing network and information systems", Komisioni Evropian, korrik 2025, i disponueshëm në: [NIS2 Directive: securing network and information systems | Shaping Europe's digital future](https://ec.europa.eu/digital-affairs/en/nis2-directive-securing-network-and-information-systems-shaping-europes-digital-future) (vizituar për herë të fundit më 28.09.2025).

¹¹⁸ "Grua heshtë! Merru me punët e grave! Gazetare dhe aktiviste të heshtura përmes dhunës online", licevlive.mk, 02.09.2025, e disponueshme në: [Жено замолчи! И браќај си женски работи! Новинарки и активистки замолчувани преку онлајн насилство - Лице в Лице](https://www.licevlive.mk/2025/09/02/grua-heshte-merru-me-punet-e-grave-gazetare-dhe-aktiviste-te-heshtura-permes-dhunes-online/) (vizituar për herë të fundit më 12.09.2025).

REKOMANDIME

- Të sigurohet një procedim i shpejtë dhe i paanshëm i të gjitha rasteve të sulmeve dhe kërcënimeve ndaj gazetarëve, me përgjegjësi të qartë institucionale dhe zbatim të qëndrueshëm të ligjeve ekzistuese.
- Të organizohen trajnime të rregullta të përbashkëta për të gjitha institucionet relevante dhe gazetarët, me qëllim përmirësimin e komunikimit, rritjen e besimit dhe sigurimin e veprimit më të shpejtë e më efikas në rastet e kërcënimeve dhe sulmeve ndaj gazetarëve dhe punonjësve mediatik.
- Është e nevojshme të miratohen dispozita ligjore të veçanta për mbrojtje nga paditë SLAPP, në përputhje me standardet evropiane, dhe të vendoset praktikë për refuzimin e hershëm të tyre¹¹⁹.
- Është e nevojshme zbatimi i Strategjisë Kombëtare për Siguri Kibernetike 2025–2028, paralelisht me programe sistematike për edukim medial, me qëllim identifikimin dhe mbrojtjen më të suksesshme nga dezinformimet në hapësirën digjitale.

6. Kushtet e punës dhe të drejtat e gazetarëve dhe punonjësve mediatik

Komisioni Evropian në Raportin për sundimin e ligjit për vitin 2025 vë në dukje se vazhdojnë të ekzistojnë mangësi serioze në kushtet e punës së gazetarëve dhe punonjësve medialë. Veçanërisht theksohen kontratat me kohë të caktuar dhe kontratat honorare pa sigurim shëndetësor dhe social, orët shtesë të papaguara dhe pagat e ulëta, të cilat sipas KE-së kontribuojnë në autocensurë dhe lehtësojnë ndikimin e pronarëve të mediave mbi politikën redaktuese¹²⁰.

Sipas rezultateve të një hulumtimi të kryer nga SHGM dhe Instituti RESIS në vitin 2023, shumica e gazetarëve dhe punonjësve medialë, rreth 71%, kanë kontratë pune me kohë të pacaktuar me orar të plotë pune¹²¹, kjo tregon se shumica e gazetarëve dhe punonjësve mediatikë kanë një status relativisht të qëndrueshëm pune. Megjithatë, analizat më të detajuara zbulojnë dallime të rëndësishme mes sektorëve të ndryshëm mediatikë. Stabiliteti i vendeve të punës është shumë më i dukshëm në sektorin audio dhe audio-vizual kombëtar, ku janë të punësuar më shumë se gjysma

¹¹⁹ Shih: Rekomandimi CM/Rec(2024)2 i Këshillit të Evropës "Për luftimin e përdorimit të padive strategjike kundër pjesëmarrjes publike (SLAPPs)", 05.04.2024, i disponueshëm në: rm.coe.int/cm-rec-2024-2-slapps-mkd/1680af5b16; dhe Direktiva (BE) 2024/1069 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit të Bashkimit Evropian, datë 11 prill 2024, "për mbrojtjen e personave që marrin pjesë në aktivitet publik nga padi të dukshëm të pabazuara ose procedura gjyqësore abuzive (paditë strategjike kundër pjesëmarrjes publike)", e disponueshme në: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401069 (vizituar për herë të fundit më 24.10.2025).

¹²⁰ Raporti i Komisionit Evropian për sundimin e ligjit për vitin 2025 (2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia), Komisioni Evropian, 08.07.2025, i disponueshëm në: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf) (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹²¹ Snezhana Tërpevska, "Kushtet e punës në sektorin mediatik: Statusi profesional dhe të drejtat e punonjësve medialë dhe gazetarëve", SPGPM, Instituti RESIS, 2024, i disponueshëm në: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

e gazetarëve në vend. Nga kjo, siguria më e madhe ekziston tek gazetarët dhe punonjësit medialë në servis publik dhe në televizionet private kombëtare, ndërsa ata që punojnë në mediat lokale dhe rajonale audio-vizuale, mediat e shkruara dhe veçanërisht në sektorin online kanë një status pune shumë më pak të sigurt dhe më të brishtë¹²².

Orari i papërshtatshëm i punës dhe angazhimi i tepruar mbeten probleme serioze në mediat. Hulumtimet tregojnë se një pjesë e konsiderueshme e gazetarëve dhe punonjësve medialë punojnë mbi kufirin ligjor të lejuar të orëve të punës. Kjo vlen për 28% të gazetarëve dhe 14% të punonjësve medialë¹²³. Për më tepër, 38% e gazetarëve dhe 36% e punonjësve medialë kanë raportuar punë të rregullt ose të shpeshtë jashtë orarit, pa pagesë¹²⁴. Këto kushte krijojnë një ndjenjë presioni dhe demotivimi, ndërsa ndikimi mbi shëndetin mendor është veçanërisht i theksuar, ku mbi gjysma e gazetarëve (55%) kanë deklaruar se shumë shpesh ose shpesh ndihen nën stres për shkak të detyrave të punës, ndërsa tek punonjësit medialë ky përqindje është 31%¹²⁵. Eksperienat stresuese në vendin e punës kontribuojnë në djegje profesionale dhe sfida të lidhura me stabilitetin psiko-social të gazetarëve. Në këtë kuadër, në prill 2025, me mbështetjen e Bashkimit Evropian, nisi aktivitetin Akademia e Trajnimit për Gazetarë dhe Punonjës Medialë – T-AJM. Trajnimi i parë brenda kësaj Akademie ishte i fokusuar pikërisht në përballimin e stresit, traumës dhe djegjes profesionale në profesionin e gazetarisë¹²⁶. Kjo iniciativë përfaqëson një hap të rëndësishëm drejt fuqizimit të kapaciteteve të gazetarëve dhe punonjësve medialë për përballimin e sfidave profesionale dhe nënvizon nevojën për mbështetje sistematike dhe të vazhdueshme për shëndetin e tyre mendor dhe mirëqenien e përgjithshme.

Megjithatë, pagat e ulëta në sektorin medial mbeten një nga problemet më të mëdha. Sipas hulumtimeve të SHGM dhe Institutit RESIS, rreth gjysma e gazetarëve dhe madje 70% e punonjësve medialë marrin një pagë nën mesataren kombëtare, e cila në periudhën maj-tetor 2023 ishte rreth 37.000 denarë¹²⁷. Kjo e bën profesionin e gazetarisë financiarisht të cenueshëm dhe të ndikuar nga interesa të jashtme, duke reduktuar gjithashtu tërheqjen e tij për të rinjtë. Këto trende, së bashku me mbrojtjen e dobët sindikale, presionet e vazhdueshme mbi gazetarët dhe imazhin e dëmtuar të një pjese të komunitetit mediatik, kontribuojnë në një rënie serioze të interesit për studimin e gazetarisë. Në vitin akademik 2024, në drejtimin e gazetarisë në Fakultetin Juridik "Justiniani i Parë" në Shkup u regjistruan vetëm gjashtë studentë, numër që është më i ulëti që nga hapja e katedrës

¹²² Igor Micevski dhe Snezhana Tërpevska, "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet e MMP 2025: Raporti kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, korrik 2025, e disponueshme në: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹²³ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Treguesit për nivelin e lirisë së mediave dhe Indeksi i sigurisë së gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹²⁴ Snezhana Tërpevska, "Kushtet e punës në sektorin mediatik: Statusi profesional dhe të drejtat e gazetarëve dhe punonjësve mediatik", SPGPM, Instituti RESIS, 2024, i disponueshëm në: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹²⁵ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska, "Maqedonia e Veriut – Tregues për nivelin e lirisë së mediave dhe Indeksi i sigurisë së gazetarëve 2024", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), korrik 2025, i disponueshëm në: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹²⁶ "Akademia për gazetarë dhe punonjës mediatik nisi me punë – trajnimi i parë ishte i dedikuar për përballimin e stresit, traumës dhe harxhimit profesional", Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM), prill 2025, i disponueshëm në: [Академијата за новинари и медиумски работници започна со работа – првата обука беше посветена на справување со стрес, траума и професионално согорување – Здружение на новинари на Македонија](https://www.akademija.mk/akademija-za-novinari-i-mediumski-rabotnici-zapocna-so-rabota-prvata-obuka-beshe-posvetena-na-spravuvanje-so-stres-trauma-i-profesionalno-sogoruvanje-zdruzhenie-na-novinari-na-makedonija) (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹²⁷ Snezhana Tërpevska, "Kushtet e punës në sektorin mediatik: Statusi profesional dhe të drejtat e gazetarëve dhe punonjësve mediatik", SHGM, Instituti RESIS, 2024, i disponueshëm në: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

së gazetarisë në vitin 1977¹²⁸. Kjo rënie alarmante e interesit tregon se, pa masa sistematike për përmirësimin e statusit ekonomik dhe profesional të gazetarëve, gjeneratat e reja do ta shmangin këtë profesion, duke kërcënuar afatgjatë qëndrueshmërinë dhe cilësinë e mjedisit mediatik në vend.

Me qëllim për të përmirësuar kushtet e punës, SHGM ka përgatitur disa analiza dhe propozime për avancimin e kuadrit ligjor që rregullon të drejtat e punonjësve medialë dhe gazetarëve. Në këto gjetje, veçanërisht theksohet nevoja për garantimin e të drejtave bazë të punës. Në këtë kontekst, kur Ligji aktual për Marrëdhëniet e Punës është një ligj i përgjithshëm për rregullimin e të drejtave të punës, është e nevojshme të ketë rregullime ligjore shtesë që do të adresojnë nevojat specifike të profesionit¹²⁹. Një mënyrë për ta arritur këtë është nënshkrimi i marrëveshjeve kolektive midis punëdhënësve dhe sindikatave përfaqësuese, të cilat do të garantonin të drejtat e punës për gazetarët dhe punonjësit medialë¹³⁰. Për më tepër, SHGM në bashkëpunim me Institutin RESIS ka përgatitur draft-marrëveshje individuale pune që duhet të shërbejnë si bazë që punëdhënësit në industrinë mediatike duhet t'i respektojnë, nëse duan të sigurojnë kushte pune që garantojnë integritetin dhe lirinë e shprehjes së profesionistëve mediatikë, si dhe profesionalizmin dhe objektivitetin e tyre¹³¹. Përveç kësaj, SHGM ka hartuar edhe Deklaratën për të Drejtat Profesionale dhe të Punës së Gazetarëve dhe Punonjësve Medialë, e cila synon të shërbejë si udhërrëfyes për veprime, bashkime dhe iniciativa të ardhshme që kanë për qëllim përmirësimin e të drejtave profesionale dhe të punës. Në këtë mënyrë, Deklarata përfaqëson një instrument që kontribuon në forcimin e pavarësisë dhe integritetit të profesionistëve mediatikë dhe në mbrojtjen e lirisë së informimit¹³².

Gjatë periudhës së kaluar u ndërmorrën edhe hapat e parë konkretë për përmirësimin e kuadrit ligjor. Në prill 2025, Kuvendi i Maqedonisë miratoi ndryshimet dhe plotësimet e Ligjit për Mediat, me të cilat për herë të parë mediat online u përfshinë në rregullativë. Me këto ndryshime, portalet u barazuan në të drejtat dhe detyrimet me mediat e tjera, dhe gazetarët dhe punonjësit medialë në sektorin digjital fituan një status të barabartë me kolegët e tyre në mediat tradicionale¹³³. Megjithatë, shoqatat profesionale dhe publiku ekspert kanë theksuar se kjo përfaqëson vetëm një zgjidhje të pjesshme dhe se është e nevojshme nisja e një procesi gjithëpërfshirës për miratimin e një Ligji të ri të plotë për mediat¹³⁴. Ligji i ri duhet të harmonizohet me rregullativën evropiane (veçanërisht me akte si Akti Evropian për Lirinë e Medieve) dhe të përfshijë përkufizime moderne,

¹²⁸ Emilija Bunteška Nacoska, "Imazhi dhe pagat ulin numrin e studentëve të gazetarisë", Radio Evropa e Lirë, 11.10.2024, i disponueshëm në: [Имиџот и платите го намалуваат бројот на студенти по новинарство](#) (vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹²⁹ Raport për Klasterin 1 – Vlerat themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të mediave, Iniciativa për Perspektivë Evropiane (IEP), tetor 2024, e disponueshme në: <https://iep.mk/vesti/izvesthaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenjeto-na-pra-voto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (e vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹³⁰ Maja Atanasova, "Të drejtat e punëtorëve të gazetarëve dhe punonjësve të mediave – korniza ligjore e Republikës së Maqedonisë së Veriut", SPGPM, Instituti RESIS, 2024, e disponueshme në: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/02/mkd-pravna-ramka-na-republika-severna-makedonija.pdf> (e vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹³¹ Neda Čalovska, "Drejt forcimit të kontratave të punës për gazetarët dhe punonjësit e mediave", SPGPM, Instituti RESIS, prill 2025, e disponueshme në: [Кон зајакнување на договорите за вработување за новинар\(к\)ите и медиумските работници – ССНМ](#) (e vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹³² "Deklarata për të drejtat profesionale dhe të punës të gazetarëve dhe punonjësve të mediave", SPGPM, prill 2025, e disponueshme në: [Повелба за професионалните и работните права на новинарите и медиумските работници – ССНМ](#) (e vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹³³ "SPGPM: Për stabilizimin e plotë të sektorit mediatik nevojitet një ligj i ri", skopjeinfo.mk, 24.04.2025, e disponueshme në: [ССНМ: За целосно стабилизирање на медиумскиот sektor потребен е нов закон | skopjeinfo.mk](#) (e vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹³⁴ Ibid.

por edhe më e rëndësishme – të forcojë mekanizmat për mbrojtjen e të drejtave punëtore dhe profesionale të gazetarëve dhe punonjësve të mediave, si dhe të sigurojë autonomi redaktuese të redaksive, të pavarur nga ndikimet e jashtme¹³⁵. Prandaj shoqatat e profesionit dhe organizatat mediatike këmbëngulin që Ligji i ri për Mediat të përfshijë dispozita që do të sigurojnë pavarësinë redaktuese dhe do të garantojnë të drejtat e punëtorëve për gazetarët dhe punonjësit e mediave.

Përmirësimi sistematik i kushteve të punës në sektorin mediatik mbetet një sfidë kyçe. Prandaj është e nevojshme të forcohen të drejtat e punëtorëve përmes përmirësimit të kornizës ligjore, veçanërisht për kategoritë më të ndjeshme siç janë gazetarët dhe punonjësit e mediave të angazhuar si freelancer-ë, përkatësisht me honorare¹³⁶. Në këtë drejtim është edhe kërkesa për fillimin e procesit të miratimit të Ligjit të ri për Mediat, me të cilin do të forcohej pozita e punës e profesionistëve të medias dhe do të mundësohej harmonizimi me standardet evropiane.

REKOMANDIME

- Është e nevojshme të thellohet bashkëpunimi dhe dialogu me institucionet kompetente në drejtim të avancimit dhe mbrojtjes së të drejtave të punëtorëve për gazetarët dhe punonjësit e mediave.
- Është e nevojshme të shfrytëzohet mundësia për rregullimin e mëtejshëm të të drejtave të gazetarëve dhe punonjësve të mediave përmes ushtrimit të të drejtës për t'u organizuar në sindikata, për negociata kolektive dhe lidhje të marrëveshjeve kolektive, ku mediat duhet të inkurajohen të lidhin marrëveshje kolektive me sindikatat përfaqësuese për garantimin e të drejtave të punëtorëve të gazetarëve dhe punonjësve të mediave.
- Nevojiten ndryshime dhe plotësime të kornizës ligjore me qëllim përfshirjen dhe njohjen e gazetarëve dhe punonjësve të mediave të angazhuar mbi bazën e marrëveshjeve të tjera, si për shembull për gazetarët dhe punonjësit e mediave "freelancerë".
- Duhet të fillojë një proces gjithëpërfshirës për miratimin e një Ligji të ri për Mediat, i cili do të mundësojë harmonizimin me standardet evropiane (përfshirë Aktin Evropian për Lirinë e Medias) dhe do të forcojë garancitë për pavarësinë redaktuese dhe stabilitetin e statusit të punës së gazetarëve dhe punonjësve të mediave.
- Duhet të vendoset detyrimi që mediat të miratojnë akte të brendshme, përkatësisht rregullore të brendshme me të cilat do të garantohet autonomia redaktuese dhe mbrojtja e të drejtave të gazetarëve dhe punonjësve të mediave.

¹³⁵ Teofil Blazhevski, "Ndryshimet në legjislacionin mediatik", metamorphosis.org.mk, 15.04.2025, e disponueshme në: [Измените во медиумското законодавство - Metamorphosis](#) (e vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

¹³⁶ Maja Atanasova, "Pozicioni i gazetarëve dhe punonjësve të mediave freelancer – problemet dhe sfidat që rrjedhin nga angazhimet që nuk nënshkruhen sipas Ligjit për Marrëdhëniet e Punës", SPGPM, dhjetor 2024, i disponueshëm në: [Анализа на ССНМ за проблемите и предизвиците со кои се соочуваат фриленс новинарите и медиумските работници – ССНМ](#) (e vizituar për herë të fundit më 14.09.2025).

VËREJTJE PËRFUNDIMTARE

Gjatë periudhës raportuese vërehen disa zhvillime të rëndësishme pozitive në disa segmente që në raportin e vitit të kaluar ishin identifikuar si fusha që kërkonin vëmendje prioritare. Këto procese pozitive krijojnë një bazë reale për përmirësimin e mjedisit mediatik, por zbatimi i tyre dhe efekti afatgjatë do të duhet të ndiqen me kujdes në periudhën e ardhshme, pasi disa çështje ende mbeten të hapura dhe kërkojnë rregullim shtesë.

Në pjesën që ka të bëjë me Agjencinë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale (ASHMAAV), pas disa vitesh vonesa, më në fund u zgjodh përbërja e re e Këshillit me shumicën e nevojshme prej dy të tretash në Kuvend. Edhe pse procesi i përzgjedhjes u shoqërua me disa vërejtje lidhur me transparencën dhe kriteret, megjithatë kjo përfaqëson një hap institucional të rëndësishëm që duhet të mundësojë forcimin e mëtejshëm të rolit të rregullatorit. Përveç kësaj, me kalimin e plotë të mjeteve buxhetore të përcaktuara me ligj tek ASHMAAV, është përforcuar ndjeshëm stabiliteti financiar dhe kapaciteti operativ i tij.

Sa i përket servisit publik radiodifuziv (RTM), me zgjedhjen e përbërjes së re të Këshillit Programor me shumicë prej dy të tretash, është hapur mundësia që ky organ të funksionojë plotësisht në përputhje me mandatin dhe kompetencat e tij ligjore. Ky zhvillim përfaqëson një parakusht të rëndësishëm për ndjekjen e proceseve reformuese dhe për përmirësimin e standardeve profesionale, si dhe për nxitjen shtesë të pluralizmit programor. Gjithashtu, stabiliteti i financimit, i cili është siguruar përmes një kornize të përcaktuar me ligj, krijon kushte për modernizim të mëtejshëm, zhvillim programor dhe tekniko-teknologjik, si dhe forcim të pavarësisë redaktuese të servisit publik.

Në kornizën ligjore për mediat është bërë një hap i rëndësishëm me ndryshimet në Ligjin për Mediat, përmes të cilave portalet e internetit për herë të parë përfshihen ndër mediat e rregulluara me ligj. Me këtë zgjidhje ligjore vendoset baza për transparencë dhe llogaridhënie më të madhe në hapësirën mediatike digjitale, e cila ka gjithnjë e më shumë ndikim dominues në procesin e informimit të publikut. Kjo përfaqëson një mekanizëm për forcimin e përgjegjësisë së mediave online dhe për parandalimin e përhapjes së dezinformatave dhe krijimit të përmbajtjeve manipuluese.

Në fushën e sigurisë së gazetarëve dhe punonjësve të mediave janë evidentuar rezultate pozitive nga ndryshimet në Kodin Penal dhe Ligjin për Përgjegjësi Civile për Fyerje dhe Shpifje, të cilat sigurojnë një kornizë më të qartë ligjore për sanksionimin e sulmeve dhe kërcënimeve. Paralelisht, mekanizmat praktikë të krijuar kontribuojnë në uljen e sulmeve fizike dhe në përgjigje institucionale më efektive në rastet e kërcënimeve dhe presioneve ndaj gazetarëve dhe punonjësve të mediave. Për më tepër, Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë tashmë ka regjistruar dy vendime gjyqësore të formës së prerë në favor të punonjësve të mediave të dëmtuar, që burojnë nga ndryshimet e reja të Kodit Penal.

Në pjesën e sigurisë kibernetike, me miratimin e Ligjit për Siguri Kibernetike dhe Strategjisë Kombëtare është vendosur një kornizë sistematike që u mundëson gazetarëve dhe punonjësve të mediave të marrin mbrojtje të përshtatshme nga kërcënimet dhe rreziqet digjitale. Këto masa kontribuojnë gjithashtu në përballimin më efikas të dezinformatave, duke përmirësuar sigurinë dhe integritetin e mjedisit mediatik.

SFIDA DHE REKOMANDIME TË MËTEJSHME

Edhe pse janë vërejtur përparime pozitive, disa segmente mbeten çështje që kërkojnë vëmendje të mëtejshme dhe përsëri theksohen në këtë raport. Kjo nënvizon nevojën për zbatim të vazhdueshëm dhe të qëndrueshëm të reformave, si dhe për vendosjen e zgjidhjeve sistemike që do të sigurojnë parashikueshmëri dhe stabilitet në mjedisin mediatik.

Pavarësia dhe efikasiteti i ASHMAAV-it, Edhe pse emërimi i Këshillit të ri përfaqëson një hap pozitiv, procesi tregoi se është e domosdoshme të sigurohet një nivel më i lartë transparence dhe kriteret e qarta në zgjedhjet e ardhshme. Në këtë drejtim, veçanërisht i rëndësishëm do të jetë edhe përzgjedhja e ardhshme e drejtorit të ASHMAAV-it, e cila duhet të zhvillohet në mënyrë transparente dhe të bazohet në kompetencë, kualifikime profesionale dhe integritet, duke forcuar më tej pavarësinë dhe efikasitetin e organit rregullator. Gjithashtu, është me rëndësi që reformat mediatike të zbatohen plotësisht dhe me përgjegjësi, duke u përmirësuar në përputhje me rekomandimet e BE-së. Vetëm me këtë qasje mund të ndërtohet një sistem rregullator i pavarur dhe profesional.

Pavarësia financiare dhe institucionale e RTM-së, Ajo është pjesërisht e forcuar me përzgjedhjen e përbërjes së re të Këshillit Programor, por kjo nuk është e mjaftueshme për të siguruar autonominë e plotë të servisit publik. Kjo krijon nevojën për përmirësim të mëtejshëm të kornizës ligjore dhe miratimin e një zgjidhjeje të veçantë që do të garantojë pavarësinë politike dhe financiare të RTM-së. Njëkohësisht, duhet të përfundojë edhe struktura institucionale me përzgjedhjen e Bordit Mbikëqyrës, drejtorit dhe zëvendësdrejtorit, gjë që do të mundësojë stabilitet afatgjatë dhe menaxhim më efikas.

Rikthimi i reklamimit shtetëror, Kjo mbetet një çështje veçanërisht e ndjeshme, sepse krijon rreziqe për ndikim ndaj pavarësisë së mediave. Prandaj edhe këtë vit mbetet aktuale rekomandimi për krijimin e një Fondi për Pluralizëm Mediatik, i cili do të mundësojë financim transparent bazuar në kriteret e qarta dhe objektive. Në këtë mënyrë do të mbështetet zhvillimi i mediave dhe realizimi i projekteve me interes publik. Po ashtu, është thelbësor edhe rishikimi i Kodit Zgjedhor, që është pjesë e Agjendës së Reformave 2024–2027 dhe, sipas pritjeve të BE-së, duhet të zhvillohet në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe transparente për të garantuar besim në sistemin zgjedhor dhe konkurrencë të drejtë.

Transparenca e pronësisë mediatike dhe parandalimi i përqendrimit, Këto çështje mbeten sfiduese, pasi mungojnë mekanizma funksionalë për monitorimin e strukturave pronësore dhe burimeve të financimit, veçanërisht tek mediat online. Prandaj është e nevojshme miratimi i një Ligji të ri për Mediat, në përputhje me Aktin Evropian për Lirinë e Medias (European Media Freedom Act). Një zgjidhje e tillë ligjore do të ulë rreziqet nga përqendrimi i tepruar dhe do të kufizojë ndikimet politike dhe ekonomike mbi pavarësinë redaktuese dhe pluralizmin mediatik. Harmonizimi me këtë akt tashmë është përfshirë në Udhërrëfyesin për Sundimin e Ligjit (Kapitulli 23) me afat deri në vitin 2028, ndërsa si hap i ri është paralajmëruar edhe Strategjia Kombëtare e Parë për Zhvillimin e Sektorit Mediatik (2026–2030).

Siguria e gazetarëve dhe punonjësve të mediave, Edhe pse ka ndryshime ligjore pozitive, kjo fushë mbetet një sfidë e rëndësishme. Kërcënimet dhe presionet online janë gjithnjë e më të pranishme, ndërsa rritet edhe numri i padive strategjike kundër interesit publik (SLAPP). Për të frenuar këtë trend, nevojitet miratimi i një rregullative anti-SLAPP dhe forcimi i kapaciteteve të gjyqtarëve dhe prokurorëve, në mënyrë që këto padi të identifikohen dhe refuzohen që në fazat e hershme të procedurave. Po ashtu, është e nevojshme të vendoset një model i qëndrueshëm

bashkëpunimi institucional mes të gjitha institucioneve kompetente dhe organizatave profesionale, për të siguruar mbrojtje sistematike dhe zbatim efektiv të mekanizmave për sigurinë e gazetarëve. Një praktikë e re pozitive është publikimi nga Ministria e Punëve të Brendshme i regjistrin për sulmet ndaj gazetarëve, i cili lidhet drejtpërdrejt me regjistrin e SHGM-së, duke rritur rëndësinë dhe transparencën e këtij mekanizmi¹³⁷.

Kushtet e punës dhe të drejtat e gazetarëve dhe punonjësve të mediave, Ato vazhdojnë të jenë sfidë, ashtu siç u theksua edhe në raportin e vitit të kaluar. Kontratat e pasigurta, të ardhurat e ulëta dhe mungesa e mbrojtjes në punë rrisin cenueshmërinë dhe rrezikun e autocensurës. Nevojiten zgjidhje afatgjata përmes marrëveshjeve kolektive, mbështetjes më të fortë sindikale dhe mekanizmave efikas për realizimin e të drejtave të punës, me qëllim sigurimin e kushteve dinjitoze dhe forcimin e integritetit profesional.

VLERËSIM I PËRGJITHSHËM

Raporti konfirmon se gjatë periudhës së kaluar janë arritur përparime të rëndësishme në forcimin e sundimit të ligjit, përmirësimin e lirisë së shprehjes, forcimin e të drejtave dhe lirive mediatike, si dhe në përmirësimin e sigurisë së gazetarëve dhe punonjësve të mediave. Zgjedhja e përbërjeve të reja të Këshillit të ASHMAAV-it dhe Këshillit Programor të RTM-së, ndryshimet në Kodin Penal dhe në Ligjin për Mediat, si edhe krijimi i mekanizmave të veçantë institucionale për mbrojtjen e gazetarëve, përbëjnë arritje thelbësore që kontribuojnë në një qasje më sistematike ndaj reformave në fushën mediatike.

Strategjia Kombëtare dhe Ligji për Siguri Kibernetike, së bashku me ndryshimet ligjore që kufizojnë hapësirën për abuzim me paditë për shpifje dhe fyerje, zgjerojnë fushëveprimin e mbrojtjes institucionale dhe parandalimit në sferën mediatike. Këto hapa sigurojnë një kornizë më të qëndrueshme për gazetari të lirë dhe të sigurt, veçanërisht në hapësirën digjitale, dhe përbëjnë një kontribut konkret drejt harmonizimit me standardet evropiane të mediave.

Megjithatë, mbeten sfida që lidhen me zbatimin e plotë të ligjeve ekzistuese, zbatimin konsekuent të mekanizmave të krijuar për mbrojtje dhe sigurimin e pavarësisë së qëndrueshme institucionale të servisit publik dhe organit rregullator. Përveç kësaj, çështjet që lidhen me rikthimin e reklamimit shtetëror dhe transparencën e kufizuar të pronësisë mediatike vazhdojnë të krijojnë rreziqe nga ndikimet politike dhe ekonomike mbi pluralizmin mediatik.

Në periudhën e ardhshme, vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet forcimit të sigurisë së gazetarëve, përbaljes me kërcënimet online dhe paditë SLAPP, si dhe përmirësimin të kushteve të punës dhe standardeve profesionale në sektorin mediatik.

Qëndrueshmëria e përparimit të arritur do të varet nga mënyra se si ndryshimet institucionale dhe ligjore do të shndërrohen në zgjidhje funksionale dhe afatgjata, të cilat përmes politikave të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse do të mundësojnë një kornizë demokratike stabile dhe përparim të besueshëm të vendit drejt Bashkimit Evropian. Vetëm përmes përkushtimit të vazhdueshëm institucional, transparencës dhe llogaridhënies në zbatimin e reformave mund të sigurohet një pavarësi e vërtetë mediatike dhe avancimi i vlerave themelore demokratike si pjesë thelbësore e integritetit evropian.

¹³⁷ Ministria e Punëve të Brendshme e Republikës së Maqedonisë së Veriut, Regjistri i sulmeve ndaj gazetarëve, i disponueshëm në: <https://mvr.gov.mk/>

ANEKS NDAJ

Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të mediave

Përmbledhje e literaturës së përdorur

Raporte dhe dokumente ndërkombëtare:

- ◆ Raporti vjetor i Komisionit Evropian për sundimin e ligjit (2025). Komisioni Evropian, Bruksel.
- ◆ Komisioni Evropian (2024). *Digital Services Act (DSA)*. Bruksel: Bashkimi Evropian.
- ◆ Komisioni Evropian (2023). *NIS2 Directive: Securing network and information systems*. Bruksel: Bashkimi Evropian.
- ◆ Bashkimi Evropian (2024). *Regulation (EU) 2024/1689... on artificial intelligence. Official Journal of the European Union*.
- ◆ Bashkimi Evropian (2024). *Regulation (EU) 2024/900... on the transparency and targeting of political advertising. Official Journal of the European Union*.
- ◆ Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë e Veriut (2024). Komisioni Evropian, Bruksel.
- ◆ Reporterët pa Kufij (2025). *Indeksi për Lirinë e Medias*. Paris: RSF.
- ◆ Këshilli i Evropës (2018). *Recommendation CM/Rec(2018)1... on media pluralism and transparency of media ownership*. Strasburg: Këshilli i Evropës.
- ◆ Këshilli i Evropës (2024). *Recommendation CM/Rec(2024)2... on countering the use of SLAPPs*. Strasburg: Këshilli i Evropës.
- ◆ Bashkimi Evropian (2024). *Directive (EU) 2024/1069... on protecting persons who engage in public participation. Official Journal of the European Union*.
- ◆ Parlamenti Evropian (2024). *Report on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia*. Bruksel: Parlamenti Evropian.
- ◆ SafeJournalists (2023). *Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms*. Beograd: Platforma Rajonale për Lirinë e Medias.
- ◆ Departamenti Amerikan i Shtetit (2024). *Country Reports on Human Rights Practices: North Macedonia*. Uashington, D.C.

Rregullativa ligjore:

- ◆ **Kodi Zgjedhor** (2024). Tekst i përmbledhur – prill 2024. Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve (KSHZ).
- ◆ **Ligji për Sigurinë e Sistemeve të Rrjeteve dhe Informacionit** (2025). Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut, nr. 135/2025.
- ◆ **Ligji për Përgjegjësi Civile për Fyerje dhe Shpifje** (2022). Gazeta Zyrtare e RMV-së, nr. 251/2022.
- ◆ **Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuele** (2018). Gazeta Zyrtare e RM-së, nr. 248/2018.
- ◆ **Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuele** (2023). Gazeta Zyrtare e RMV-së, nr. 154/2023.

- ◆ **Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuele** (2024). Gazeta Zyrtare e RMV-së, nr. 55/2024.
- ◆ **Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit Penal** (2023). Gazeta Zyrtare e RMV-së, nr. 36/2023.
- ◆ **Ligji për ndryshimet dhe plotësimet e Ligjit për Mediat** (2025). Gazeta Zyrtare e RMV-së, nr. 87/2025.

Strategji dhe vendime:

- ◆ Agjencia për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuele (ASHMAAV) (2025). Vendim për shtyrjen e miratimit të konkursit publik për zgjedhjen e drejtorit dhe zëvendës-drejtorit deri pas përfundimit të zgjedhjeve.
- ◆ Ministria e Transformimit Digjital (2025). Strategjia për Siguri Kibernetike 2025–2028.
- ◆ RTM – Radio Televizioni i Maqedonisë (2025). Vendim i Këshillit Programor për shtyrjen e konkursit për zgjedhjen e anëtarëve të Bordit Mbikëqyrës dhe përzgjedhjen e drejtorit dhe zëvendës-drejtorit deri pas zgjedhjeve lokale 2025.
- ◆ Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut (2025). Vendim për shpalljen e konkursit publik për emërimin e anëtarëve të Këshillit të ASHMAAV-it.

Intervista:

- ◆ Goce Andreevski, zëdhënës i Ministrisë së Punëve të Brendshme.
- ◆ Mishko Taleski, shef i sektorit për politika audio-vizuale, Ministria e Transformimit Digjital.
- ◆ Tanja Milanovska Najdovski, asistente e ministrit për TIK dhe siguri kibernetike, Ministria e Transformimit Digjital.
- ◆ Viktorija Trajkov, zëvendësministre për Çështje Evropiane.
- ◆ Zoran Trajčevski, drejtor i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuele.

Raporte dhe analiza:

- ◆ Angela Delevska, Beba Zhagar (2024). Raport në hije për Kapitullin 23. Instituti për Politika Evropiane – Shkup (EPI).
- ◆ Ardita Vejseli, Beba Zhagar, Julijana Karai, Petar Barlakovski (2025). "Sundimi i ligjit në kuadër të procesit të anëtarësimit në BE – Raport tremujor prill–qershor 2025." EPI.
- ◆ Valentin Pepeljugoski, Aleksandar Manasiev, Emilija Janevska (2023). "Të drejtat e gazetarëve, liria e shprehjes dhe pavarësia e mediave në Maqedoninë e Veriut – Raport MetaData 2023." SHGM.
- ◆ Zharko Aleksov, Zharko Haxhi-Zafirov (2024). "Analizë – Si të sigurohet mbrojtje më efektive nga paditë strategjike kundër pjesëmarrjes publike (SLAPP)." SHGM.
- ◆ Igor Micevski, Snezhana Tërpevska (2025). "Monitorimi i pluralizmit mediatik – Rezultatet e MMP 2025 – Raport Kombëtar për Republikën e Maqedonisë së Veriut." *European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies.*
- ◆ Ivan Breshkovski, Toni Angelovski, Biljana Arsovska (2024). "Udhëzues për sigurinë e gazetarëve." SHGM.

- ◆ Davor Pashoski (2024). "Raport për Klasterin 1 – Vlerat Themelore, me fokus në sundimin e ligjit dhe lirinë e shprehjes, të drejtat dhe liritë mediatike dhe sigurinë e gazetarëve dhe punonjësve të mediave." Iniciativa për Perspektivë Evropiane (IEP).
- ◆ Marina Tuneva (2023). "Ndërmjet sfidave dhe zgjidhjeve – Udhëzues për integritetin e mediave në Maqedoninë e Veriut." UNDP.
- ◆ Maja Atanasova (2024). "Pozicioni i gazetarëve freelancer dhe punonjësve të mediave – problemet dhe sfidat që dalin nga angazhimet jashtë Ligjit për Marrëdhëniet e Punës." SPGPM.
- ◆ Maja Atanasova (2024). "Të drejtat e punonjësve të mediave – Korniza ligjore e Republikës së Maqedonisë së Veriut." SPGPM, Instituti RESIS.
- ◆ Qendra Maqedonase për Bashkëpunim Ndërkombëtar (MCMS) (2024). "Tendenca e rritjes së padive SLAPP në Maqedoninë e Veriut: Si të mbrohemi?"
- ◆ Milan Spirovski, Verçe Todorovska-Kostovska (2025). "Maqedonia e Veriut – Treguesit e lirisë së mediave dhe Indeksi i sigurisë së gazetarëve 2024." SHGM.
- ◆ Neda Çalovska (2025). "Drejt forcimit të kontratave të punës për gazetarët/et dhe punonjësit e mediave." SPGPM, Instituti RESIS.
- ◆ Ordançe Kostov (2024). "Analiza e mbulimit informativ në Maqedoni – Një e katërta e qytetarëve jetojnë në shkretëtira mediatike." SPGPM.
- ◆ Zyra Programore e Këshillit të Evropës në Shkup (2025). "Forcimi i rregullativës mediatike në Maqedoninë e Veriut: përballja me SLAPP dhe sfidat kryesore."
- ◆ Snezhana Trpevska (2024). "Kushtet e punës në sektorin mediatik: statusi profesional dhe të drejtat e punës të gazetarëve dhe punonjësve të mediave." SPGPM, Instituti RESIS.
- ◆ SPGPM (2025). "Deklarata për të drejtat profesionale dhe të punës të gazetarëve dhe punonjësve të mediave."
- ◆ Fondacioni Konrad Adenauer (2025). "Përmirësimi i rregullativës mediatike në Maqedoninë e Veriut – Përshtatja me normat e BE-së."
- ◆ SHGM (2023). "Liria e mediave në Maqedoninë e Veriut: përparim në këmbë qelqi." Raport nga Misioni për vlerësimin e lirisë së mediave.

Burime mediatike:

- ◆ "360 Gradë": Kuvendi miratoi ndryshimet në Ligjin për Media me kushte më të lehta për regjistrimin e portaleve online.
- ◆ Alsat: Faktori ndërkombëtar apelon që anëtarët e Këshillit të ASHMAAV-it të jenë profesionistë dhe të pavarur.
- ◆ Antonia Janevska, "Qeveria miratoi Strategjinë Kombëtare për Siguri Kibernetike 2025–2028", Meta.mk.
- ◆ Vasko Magleshov, "Lojë e bashkërenduar partiake për përbërjen e re të Agjencisë për Media", Prizma..
- ◆ Vasko Magleshov, "Kuvendi riktheu reklamat shtetërore në mediat private", Prizma.
- ◆ Emilija Buneska Nacoska, "Imazhi dhe pagat po ulin numrin e studentëve të gazetarisë", Radio Evropa e Lirë.
- ◆ Zhurnal.mk, "Gazetarët me rritje të numrit të kërcënimeve dhe gjuhës së urrejtjes online gjatë periudhës zgjedhore."

- ◆ SHGM, "Akademia për gazetarë dhe punonjës mediatikë filloi punën – trajnimi i parë iu kushtua menaxhimit të stresit dhe traumës."
- ◆ SHGM, "Filloi procesi për hartimin e Kodit të ri Etik për gazetarët dhe mediat në Maqedoninë e Veriut."
- ◆ SHGM, "SHGM paralajmëron: Mungesa e rregullave për reklamat politike online krijon rrezik korrupsioni."
- ◆ SHGM, "SHGM: Kalkulimet politike gjatë përzgjedhjes së anëtarëve të ASHMAAV janë të papranueshme."
- ◆ Radio Kanal 77, "KSHZ: 6,5 milionë euro do të mund t'i shpenzojnë partitë në 329 media gjatë zgjedhjeve."
- ◆ Licevice.mk, "Grua, hesht! Gazetarët dhe aktivistët heshtin përmes dhunës online."
- ◆ Makfax.com.mk, "U miratua Deklarata për mbrojtjen e gazetarisë profesionale në kuvendin vjetor të SHGM-së."
- ◆ Meri Jordanovska, "Ekspertët kërkojnë të hiqen reklamat politike të paguara me para publike", Meta.mk.
- ◆ MIA, "Kuvendi votoi përbërjen e re të Këshillit Programor të RTM-së."
- ◆ Mirjana Joveska, "Masat e reja për siguri kibernetike sjellin detyrime të reja", Bloomberg Adria.
- ◆ RTM, "Procesverbali nga seanca e nëntë e Këshillit Programor të RTM-së."
- ◆ Plusinfo.mk, "U zgjodhën 6 anëtarë të Këshillit të Agjencisë për Shërbime Mediatike – përzgjedhja kërkonte shumicë të dyfishtë."
- ◆ Plusinfo.mk, "Mbrojtje më e madhe për gazetarët – u emëruan tre prokurorë për çështje që lidhen me sigurinë e tyre."
- ◆ Radiomof.mk, "Dhuna ndaj gazetarëve merr formë të ndryshme: si të mbrohet liria e fjalës."
- ◆ Sakamdakažam.mk, "10 milionë euro para publike u shpenzuan për reklamat zgjedhore; Komisioni Antikorrupsion kërkon t'i ndalojë."
- ◆ Skopjeinfo.mk, "SPGPM: Për stabilizim të plotë të sektorit mediatik nevojitet ligj i ri."
- ◆ Këshilli për Etikë në Media (KEMM), "Më së shumti ankesa për shkelje të Kodit ende nga mediat online."
- ◆ Teofil Blaževski, "Ndryshimet në legjislacionin mediatik", Metamorphosis.org.mk.
- ◆ Fokus, "Në 329 media do të reklamohen kandidatët për kryetarë komunash."
- ◆ Frosina Dimeska, "Trajçevski: Disa portale të huaja morën para publike për reklama zgjedhore", Prizma.
- ◆ Emagazin.mk, "Portalet online u bënë media: Kuvendi miratoi ndryshimet në Ligjin për Media."

CLUSTER 1 REPORT – FUNDAMENTALS

with a focus on the rule of law and freedom
of expression, media rights and freedom
and the safety of journalists and media workers

Davor Pashoski

Skopje, October 2025

Cluster 1 Report – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom, and the safety of journalists and media workers

Author

Davor Pashoski

Publisher

Initiative for European Perspective (IEP)

Project

Training Academy for Journalists and Media Workers - T-AJM

Proofreading in Macedonian

Maja Katarova

Translation from Macedonian to English

Olivera Celeska

Translation from Macedonian to Albanian

Ferikan Iljazi

Print

BoroGrafika - Skopje

Circulation: 100

Disclaimer

This publication was produced with the financial support of the European Union. Its content is solely the responsibility of the Initiative for European Perspective (IEP) and the author and does not necessarily reflect the views of the European Union.

CONTENT

Introduction	83
Project background	84
Methodological framework	84
Cluster 1 – Fundamentals	85
1. Independence and efficiency of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services (AVMS)	86
2. Financial and institutional independence of the public service broadcaster	88
3. Reintroduction of state-funded advertising	92
4. Transparency of media ownership and prevention of media concentration	95
5. Safety of journalists and media workers	99
6. Working conditions and rights of journalists and media workers	104
Concluding remarks	108
Further challenges and recommendations	110
General assessment	111

LIST OF ACRONYMS

- AAVMS – Agency for Audio and Audiovisual Media Services
  - SCPC – State Commission for the Prevention of Corruption
  - SEC – State Election Commission
  - EMFA – European Media Freedom Act
  - EC – European Commission
  - EP – European Parliament
  - EPI – European Policy Institute
  - EU – European Union
  - EFJ – European Federation of Journalists
  - IEP – Initiative for European Perspective
  - LAAVMS – Law on Audio and Audiovisual Media Services
  - AJM – Association of Journalists of Macedonia
  - CC – Criminal Code
  - MIA – Media Information Agency
  - MPM – Media Pluralism Monitor
  - MRT – Macedonian Radio Television
  - Mol – Ministry of Interior
  - RESIS – Research Institute on Social Development
  - CMEM – Council for Media Ethics of Macedonia
  - SSNM – Independent Trade Union of Journalists and Media Workers
  - SLAPP – Strategic Lawsuit Against Public Participation
  - T-AJM – Training – Academy for Journalists and Media Workers
  - RNM – Republic of North Macedonia
-

INTRODUCTION

Freedom of expression and media rights continue to represent key benchmarks in the European Union (EU) accession process. In this regard, [the European Commission's \(EC\) 2024 Report](#) and [the 2025 Annual Rule of Law Report](#) share the view that, among other things, there is a need to strengthen the independence and professional standards of public service broadcasters, to increase transparency of media ownership and control of media concentration, and to manage the risks of the reintroduction of state advertising in commercial media.

Also, as part of the standardised annual monitoring process, relevant international and national reports note the current situation and challenges in the area of freedom of expression and media rights, so according to the [2025 Reporters Without Borders Media Freedom Index](#), the country has dropped 6 places compared to last year (42/180), which indicates limited progress and sensitivity of the media system to political and economic influences. The US [State Department report](#) notes a constitutional guarantee and general respect for freedom of expression, but also notes cases of attacks, intimidation and pressure on journalists, as well as other restrictions in practice. On the other hand, according to [the 2024 Annual Report on Media Freedom and the Safety of Journalists](#), despite certain positive legal amendments and a decrease in the number of attacks in 2024, online threats, especially against journalists investigating corruption, as well as the increasing trend of SLAPPs, remain a serious problem. While the [Shadow Report on Chapter 23](#) emphasizes the recommendation for the adoption of anti-SLAPP regulation, it additionally notes the return of state advertising as a measure that could threaten media independence and pluralism.

On this basis, the report aims to provide a clear and concise analysis of North Macedonia's progress in Cluster 1 – Fundamentals for the period October 2024 – September 2025. The report focuses on the rule of law, freedom of expression, media rights and freedom, and the safety of journalists and media workers. In parallel, the report allows for comparison with last year's report, which covered the period October 2023 – September 2024, with clearly marked areas of progress and possible setbacks, while providing specific recommendations. In this way, the document serves as a practical tool for policymakers, institutions, the expert public, and the media community in planning and monitoring reforms in this area.

Project background

This report was prepared as part of the “Training - Academy for Journalists and Media Workers - T-AJM” (02.2023–01.2026) project¹, supported by the EU and implemented by the Association of Journalists of Macedonia (AJM) and the partner organizations - Initiative for a European Perspective (IEP) and the European Federation of Journalists (EFJ). The project aims to contribute to creating a more favourable environment for freedom of expression and media freedom, as well as to strengthening the safety and capacities of journalists.

Methodological framework

The methodology has been aligned with that of last year’s report² due to the need to ensure continuity and comparability of data. First, a desk analysis of relevant laws, international and national reports, academic papers and analyses by civil society organizations, as well as media releases related to the rule of law, freedom of expression, media rights and freedom, and the safety of journalists and media workers was conducted.

Additionally, structured survey questionnaires in the form of written interviews were conducted with representatives of relevant institutions and bodies. At the same time, for aspects related to journalistic perceptions, current reports of AJM and other relevant organizations were taken into account. The data in these reports and analyses are obtained through focus groups, surveys and qualitative research with journalists and media workers and are integrated into the desk analysis conducted for the needs of this report. The data also served as a secondary source of findings.

Furthermore, a comparative analysis was conducted with the previous reporting period, in order to determine the degree of progress or possible stagnation and to monitor the development of the identified trends and challenges from last year.

¹ Summary of the project “Training - Academy for Journalists and Media Workers - T-AJM” (02.2023 - 01.2026), available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2023/05/MK-NEU3_About-the-Project-on-AJM-web-outline-1.pdf

² Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenjeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 20.08.2025).

CLUSTER 1 – FUNDAMENTALS

Cluster 1 covers democracy, human rights and the rule of law. In this framework, freedom of expression and media freedom are key to a transparent and accountable society, and the safety and dignified working conditions of journalists and media workers are a prerequisite for media pluralism and an informed public.

In this report, just like last year's, progress and challenges in Cluster 1 are assessed through the following segments:

- 1 Independence and efficiency of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services (AAVMS)
- 2 Financial and institutional independence of the public service broadcaster
- 3 Reintroduction of state-funded advertising
- 4 Transparency of media ownership and prevention of media concentration
- 5 The safety of journalists and media workers
- 6 Working conditions and rights of journalists and media workers

The report will highlight areas of progress and possible setbacks compared to the previous period and will offer concrete and actionable recommendations based on a systematic consultation of numerous relevant international and national sources and documents. The European Commission's 2025 Rule of Law Report and the European Commission's 2024 Report on North Macedonia will be taken into account as a starting point in this analysis, in order to ensure accurate monitoring of the country's EU accession process with a particular focus on media freedom and freedom of expression.

1. Independence and efficiency of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services (AAVMS)

In its 2025 Rule of Law Report, the EC notes the improvement of the financial independence of AAVMS, but at the same time points out the challenges related to the selection of new members of the Council of this regulating body³. Additionally, the EC 2024 Report on North Macedonia welcomes the alignment of national legislation with the EU Directive on Audiovisual Media Services (July 2023), but notes the amendments from February 2024 that re-enabled state advertising in commercial media, while conveying the criticisms of AAVMS and media and journalist organizations for this legal solution⁴.

The AAVMS Council worked for a long time with an extended mandate due to the lack of political consensus⁵, and after the two unsuccessful competitions in the past years for the selection of new members, a third public competition was announced at the end of 2024⁶. Finally, in June 2025, the Assembly elected the new seven members of the AAVMS Council with the required two-thirds majority⁷. However, the public debate and the process of selecting the new members of the Council revealed weaknesses in the implementation of the procedure and room for exerting political influence⁸, which ultimately resulted in the Parliamentary Commission for Selection and Appointments proposing a list of candidates without sufficiently clear and objective selection criteria⁹. This caused reactions from the media community and from international partners¹⁰, who criticized the lack of transparency and suspicion of political influence over the procedure, instead of a selection based on expertise and professional qualifications¹¹. Hence, these reactions indicate the need for the newly elected members of the Council to justify their appointment with a

³ 2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia, European Commission, 08.07.2025, available at: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/roa/2025-country-chapter-north-macedonia) (last accessed on 21.08.2025).

⁴ [European Commission Report on North Macedonia for 2024](#), European Commission, 30.10.2024 (last accessed on 21.08.2025).

⁵ Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for a European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izvestaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenje-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednost-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 21.08.2025).

⁶ Decision on announcing a public competition for the appointment of members of the Council of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services, Assembly of the Republic of Macedonia, 02.10.2024, available at: [Decision on announcing a public competition for the appointment of members of the Council of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services](#) (last accessed on 21.08.2025).

⁷ "6 MEMBERS ELECTED FOR THE COUNCIL OF THE MEDIA SERVICES AGENCY. A two-thirds majority was required for the election", Plusinfo.mk, 24.06.2025, available at: [6 MEMBERS ELECTED FOR THE COUNCIL OF THE MEDIA SERVICES AGENCY. A two-thirds majority was required for the election - plusinfo.mk](#) (last accessed on 21.08.2025).

⁸ Igor Micevski and Snezana Trpevska, "Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (last accessed on 21.08.2025).

⁹ Vasko Magleshev, "Team Party Game for the New Composition of the Media Agency", Prizma, 30.01.2025, available at: [Team Party Game for the New Composition of the Media Agency - Prizma](#) (last accessed on 21.08.2025).

¹⁰ "The International Factor Calls for the Members of the Council of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services to be Professional and Independent", Alsat, 07.02.2025, available at: [The International Factor Calls for the Members of the Council of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services to be Professional and Independent - Alsat TV](#) (last accessed on 21.08.2025).

¹¹ "AJM: Political calculations in the selection of members in the AAVMS are unacceptable", AJM, 29.01.2025, available at: [AJM: Political calculations in the selection of members in the AAVMS are unacceptable - Association of Journalists of Macedonia](#) (last accessed on 21.08.2025).

professional and impartial engagement, in order to prevent any doubt in the future actions of the regulator. In this regard, AAVMS emphasizes that institutional independence is ensured both by law and by the regulator's previous actions, and the new members of the Council, together with the Professional Services staff, should contribute to further improvement of the work¹².

The European Commission has continuously pointed out the need to elect new members of the AAVMS Council and to ensure the financial independence of the regulatory body. The election was carried out, but as noted above, the process caused reactions from the media community and from international partners due to insufficient transparency, unclear criteria and the risk of political influence. Although the Government's discretionary rights in the allocation of funds in the broadcasting sector were abolished after the amendments to the Law on Audio and Audiovisual Media Services (LAAVMS) from July 2023¹³, the Government continued to disburse funds that were less than the allocated amount, which also negatively reflected on the financial situation of AAVMS¹⁴. Finally, this issue has been overcome, which represents a positive step forward, as in 2024 the Ministry of Digital Transformation transferred the entire legally established budget to the media regulator, thus strengthening its financial independence and operational capacities¹⁵. According to the Ministry, the current funding model represents the most appropriate solution for ensuring stable and sustainable funding, without jeopardizing the institutional stability of AAVMS and the PE National Broadcasting, as well as the independence and editorial policy of the Macedonian Radio Television (MRT)¹⁶.

In the reporting period October 2024 - September 2025, as in the previous period, no politically biased decisions or discriminatory treatment of the AAVMS towards the media it supervised were observed. Based on the monitoring conducted, the AAVMS has issued several public warnings to broadcasters and print media outlets for various violations of their legal obligations, and when granting licenses and implementing by-laws, it acted in a fair and neutral manner¹⁷. Just as in last year's report, the observation remains that despite the fact that the AVMS generally acts fairly, transparently and without any politically biased decisions observed so far, legal amendments continue to limit its independence. In this regard, the amendments to Article 79 of the LAAVMS of February 2024, which remove the regulator's authority to renew licenses based on the contribution to program diversity and media pluralism, as well as the provisions that reinstate state advertising in commercial media, indicate the need for media reforms to be implemented fully and transparently, in accordance with EU recommendations¹⁸. This particularly emphasizes the continued importance of monitoring and improving the situation in order to ensure a truly independent and professional regulatory system. In this regard, after the completion of the local elections this fall, a transparent

¹² Interview with Zoran Trajchevski, Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services, 26.09.2025.

¹³ Law on Amendments to the LAAVMS ("Official Gazette of RNM No. 154/23"), AAVMS, 20.07.2025, available at: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2023/12/Zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-ZAVMU-SVRNM-br.154-2023.pdf> (last accessed on 21.08.2025).

¹⁴ [European Commission 2024 Report on North Macedonia](#), European Commission, 30.10.2024 (last accessed on 21.08.2025).

¹⁵ 2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia, European Commission, 08.07.2025, available at: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/ruleoflaw/document/2025-rule-of-law-report-country-chapter-on-the-rule-of-law-situation-in-north-macedonia) (last accessed 21.08.2025).

¹⁶ Interview with Mishko Taleski, Head of the Audiovisual Policy Department, Ministry of Digital Transformation, 26.09.2025.

¹⁷ Milan Spirovski, Verce Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 21.08.2025).

¹⁸ Report on Cluster 1 - Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klasteri-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenje-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 21.08.2025).

process for the selection of a new AAVMS director is expected, based on clear criteria and professional qualifications¹⁹.

RECOMMENDATIONS

- It is necessary for the newly elected members of the AAVMS Council to justify the trust placed in them through professional, independent and impartial action, which will strengthen the institutional role of the regulator and minimize the risk of possible political influence.
- After the elections, it is necessary to conduct the process of selecting a new AAVMS director in a transparent and inclusive manner, based on clear criteria for expertise, professional qualifications and integrity, in order to ensure the independent and efficient functioning of the regulatory body.
- Media reforms need to be implemented fully and transparently, and it is necessary to continue their harmonization and advancement in accordance with EU recommendations.

2. Financial and institutional independence of the public service broadcaster

In its latest reports on the rule of law and on the progress of the state, the EC points out the need to strengthen the independence of the public service broadcaster. Specifically, it emphasizes that “The Public Service Broadcaster faces challenges, notably regarding its institutional autonomy, despite improvements in its funding”²⁰. These reports also highlight the need to implement the reform strategy for MRT and finally appoint new members of the Program Council²¹.

The MRT Program Council, as a key body responsible for monitoring the fulfilment of program requirements, principles and standards established by the LAAVMS, which particularly relate to objectivity and impartiality, pluralism, as well as respect for ethical standards in program production, operated for a long period with members whose mandate had expired²². After a long-term delay in the procedure and several unsuccessful public competitions, in June 2025

¹⁹ Decision postponing the decision to announce a public competition for the selection of the director and deputy director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services until the end of the elections, AAVMS, 25.08.2025, available at: [Decision-postponing-the-decision-to-announce-a-public-competition.pdf](#) (last accessed on 25.08.2025).

²⁰ 2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia, European Commission, 08.07.2025, available at: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](#) (last accessed 22.08.2025).

²¹ [European Commission 2024 Report on North Macedonia](#), European Commission, 30.10.2024 (last accessed on 22.08.2025).

²² Igor Micevski and Snezana Trpevska, “Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia”, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (last accessed on 22.08.2025).

the Parliament finally reached a political consensus and elected a new composition of the MRT Program Council with a two-thirds majority²³. This significant progress opens up the opportunity for consistent implementation of the MRT Reform Strategy and the establishment of a body with a full legal mandate and competencies, which, with its work, should provide new perspectives for professional development and result in a public service that will work in the interest of the entire public²⁴.

One of the priorities of the Program Council in the coming period will necessarily be the election of a new Supervisory Board, taking into account that currently MRT does not have such a body due to an expired mandate, as well as the election of a new director, whose function continues to be performed in accordance with Article 43 of the LAAVMS,²⁵ and of a deputy director. The appointment procedures are expected to begin after the completion of the election process²⁶, given the restrictions provided for in Article 8a of the Electoral Code²⁷ according to which new appointments are not made during elections. The election of the Supervisory Board, the director and the deputy director will enable the completion of the institutional setup of the public service.

The autonomy and independence of the public service broadcaster are still partially guaranteed by the LAAVMS, which contains a general provision on the independence of MRT from the state and other legal entities and bodies, but without an explicit guarantee that the news departments are autonomous in creating the program. Although Article 61 guarantees the editorial independence of journalists and editors, and Article 104 stipulates that they are not public servants, in practice in the past MRT has required approval from three ministries for issues related to employment and personnel policy, which creates the possibility of potential pressure and calls into question their editorial integrity²⁸. Given that no substantive legal amendments have been made in the past period, the situations identified in last year's Cluster 1 report remain unchanged, indicating that further legal changes or the adoption of a separate law for MRT are still needed for the full institutional autonomy of the public service²⁹.

The MRT Code of Ethics, adopted in 2017, remains unchanged and is often criticized by the journalistic community for mixing principles of journalistic ethics with rules of work discipline, the non-transparent process of its adoption and the de facto inactivity of the Ethics Commission. These weaknesses highlight the need for amendments to the Code of Ethics, which would, in turn, ensure its adaptation to modern challenges, especially in the digital media environment, and on the other hand, strengthen the internal self-regulation of the public service. The new Program Council, in cooperation with management, professional media and journalistic organizations and the expert

²³ "The Parliament voted on the decision to appoint members of the MRT Program Council", MIA, 24.06.2026, available at: [The Parliament voted on the decision to appoint members of the MRT Program Council](#) (last accessed on 22.08.2025).

²⁴ Interview with Mishko Taleski, Head of the Audiovisual Policy Department, Ministry of Digital Transformation, 26.09.2025.

²⁵ In accordance with Article 43 of the Law on Amendments to the Law on Audio and Audiovisual Media Services ("Official Gazette of the Republic of Macedonia" No. 248/2018), the existing members of the Program Council and the Director of MRT continue their function until new ones are elected.

²⁶ Decision of the MRT Program Council to postpone the adoption of a decision to announce a public competition for the election of members of the Supervisory Board and the election of a director and deputy director until the completion of the 2025 local elections, MRT, 10.09.2025, available at: [Decision PS na MRT.pdf](#) (last accessed on 21.09.2025).

²⁷ Electoral Code – Consolidated text April 2024, SEC, available at: <https://www.sec.mk/regulativa/> (last accessed on 22.08.2025).

²⁸ Milan Spirovski, Verce Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators for the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 22.08.2025).

²⁹ Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izvestaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenje-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 22.08.2025).

public, should put this issue high on its agenda³⁰, considering that ethical standards are one of the foundations of the audience's trust in the public service³¹. In this sense, it should be borne in mind that, at the national level, a process has already begun for the preparation of a new Code of Ethics for journalists and the media in North Macedonia, which represents an appropriate opportunity to use this momentum to adopt a new, modern and transparently adopted Code of Ethics for MRT as well³².

As for the internal structure, although the public service has adopted organizational acts according to which the editorial offices are formally separated from the management structures, in practice the changes that should have been part of the media reforms have not taken place, because the process of drafting new media laws has not continued. In addition, expert recommendations for strengthening the participatory model of public service have not been implemented, and public availability of information on the organizational structure and operation of the organs and bodies of MRT remains limited³³.

Although MRT has re-established a correspondent network in recent years, it continues to face challenges in terms of sustainability and stability³⁴. A large proportion of correspondents work on fixed-term contracts or are on a freelance contract, which creates uncertainty and affects the quality and continuity of reporting. In a relatively small country with numerous and diverse local communities, ensuring permanent engagement, training and better equipment for correspondents is crucial to guarantee adequate coverage of regional issues and to strengthen pluralism and the accessibility of public service broadcasting throughout the territory³⁵.

The autonomy of the public service broadcaster largely depends on stable and independent financing, which was strengthened by the amendments to the LAAVMS of July 2023.³⁶ Although these amendments provide for more predictable financing, their implementation in practice remained incomplete, which negatively affected the technological development, professionalization and independence of MRT³⁷. However, at the end of last year, an agreement was reached with the

³⁰ Minutes of the Ninth Session of the MRT Program Council, MRT, 10.09.2025, available at: [Minutes of the 9th Session of the MRT Program Council.pdf](#) (last accessed on 10.09.2025).

³¹ Milan Spirovski, Verce Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators for the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 22.08.2025).

³² "The process for developing a new Code of Ethics for Journalists and Media in North Macedonia has begun", Association of Journalists of Macedonia (AJM), December 2024, available at: [The process for developing a new Code of Ethics for Journalists and Media in North Macedonia has begun - Association of Journalists of Macedonia](#) (last accessed on 22.08.2025).

³³ Milan Spirovski, Verce Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 22.08.2025).

³⁴ Igor Micevski and Snezana Trpevska, "Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (last accessed on 22.08.2025).

³⁵ "Media Freedom in North Macedonia: Fragile Progress", Report of the Media Freedom Assessment Mission, AJM, 2023, available at: <https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2023/11/%D0%9C%D0%9A-Fact-Finding-PFM-Report-251023-web-final.pdf> (last accessed on 22.08.2025).

³⁶ Law on Amendments to the LAAVMS ("Official Gazette of RNM No. 154/23"), AVMU, 20.07.2025, available at: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2023/12/Zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-ZAVMU-SVRNM-br.154-2023.pdf> (last accessed on 22.08.2025).

³⁷ Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenjeto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-robotnici/> (last accessed on 22.08.2025).

Government, i.e. with the competent Ministry for Digital Transformation, to settle the outstanding debt, the payment of which began in December 2024, and in 2025 the financing is being implemented regularly in accordance with the legal provision³⁸. The regular payment and the possibility of providing additional funds for program and technical-technological development provided for in Article 105, paragraph 7 of the LAAVMS³⁹ create prerequisites for the new five-year MRT Development Strategy (2026–2030) to be more ambitious, with a multi-year financial projection and a plan for investing in program and technical capacities, which will directly contribute to the construction of an independent, modern and credible public service for the citizens.

RECOMMENDATIONS

- Further improve the legislation in order to achieve full institutional autonomy of MRT.
- Adopt a separate piece of legislation that will guarantee the political and financial independence of MRT, as well as the rights of journalists who should not be treated as public administration.
- Initiate a process of revising and amending the MRT Code of Ethics, with the aim of harmonizing it with contemporary challenges, especially in relation to the digital media environment, as well as strengthening the mechanisms for internal self-regulation within the public service.
- Develop a new five-year Strategy for the Development of MRT (2026–2030), based on the stable funding provided for by the LAAVMS, which will include a clear plan for investing in programming and technical capacities, in order to ensure sustainable development dynamics of the public service, while insisting on providing additional financial resources from the state budget in accordance with Article 105, paragraph 7 of the LAAVMS.
- Strengthen the correspondent network of MRT through stable employment, continuous training and improved technical equipment, with the aim of fully covering the territory of the country and promoting the program pluralism of the public service.

³⁸ Interview with Mishko Taleski, Head of the Audiovisual Policy Department, Ministry of Digital Transformation, 26.09.2025.

³⁹ In accordance with Article 105, paragraph 7 of the LAAVMS, additional funds may be allocated from the Budget of the Republic of North Macedonia to achieve and maintain a higher level of programme and technical-technological development of the public broadcasting service.

3. Reintroduction of state-funded advertising

The EC notes in its 2024 Report on North Macedonia that the national legal framework regulating the media is not fully in line with EU law, i.e. with the European Media Freedom Act (EMFA)⁴⁰. The EC also notes in its report that in February 2024, state advertising was reintroduced in commercial media and notes the criticism of this solution from the regulator and media organizations. In addition, the Commission warns that the reintroduction of state-funded advertising increases the risk of misuse of public funds, threatens the independence and pluralism of the media and distorts the market⁴¹.

The previous parliament in February 2024 voted on amendments to the LAAVMS⁴² and lifted the moratorium on state campaigns established in 2017. The key amendment concerns the deletion of Article 102, which removed the legal obstacle for central and local governments to advertise in commercial media⁴³. Although the legal ban on state-funded advertising has been lifted, it is important to emphasize that during the reporting period, not a single government campaign was implemented based on these legal amendments, so the effects on the media environment in the country cannot yet be assessed⁴⁴.

The reintroduction of state advertising in the media was met with strong criticism from the journalistic profession and the expert public. The Association of Journalists of Macedonia (AJM), the Independent Trade Union of Journalists (SSNM) and other media organizations immediately issued a joint statement, strongly opposing the lifting of the ban on state campaigns, warning that these changes would mean political party influence, media dependence and distortion of the media market⁴⁵. Reactions and criticism indicate that the reintroduction of state advertising carries serious risks of economic dependence, corruption and political influence on the media.

The European Parliament (EP) Report on North Macedonia warns that this practice could distort the media market and threaten independence and pluralism, while noting that the lack of transparency in the spending of public funds on political advertising remains a serious problem. The same report underlines that urgent and comprehensive reforms of the rules on state funding and party advertising are needed to prevent abuses and strengthen media independence⁴⁶. Similar assessments are contained in the European Commission's Rule of Law Report for 2025, where the reintroduction of state advertising is also subject to criticism. The report locates the main challenges in the risk of misuse of public funds and distortion of the media market, and as a systemic solution, it proposes the establishment of an independent fund for media pluralism, which

⁴⁰ "European Media Freedom Act", European Commission, 17.04.2024, available at: [European Media Freedom Act - European Commission](#) (last accessed 25.08.2025).

⁴¹ [European Commission Report on North Macedonia for 2024](#), European Commission, 30.10.2024 (last accessed on 25.08.2025).

⁴² Law on Amendments to the LAAVMS ("Official Gazette of RNM No. 55/24"), AAVMS, 06.03.2024, available at: [ZAVMU-6-mart-2024.pdf](#) (last accessed on 25.08.2025).

⁴³ Vasko Magleshev, "The Parliament reinstated state advertisements to private media", Prizma, 29.02.2024, available at: <https://prizma.mk/sobranieto-gi-vrati-drzhavnite-reklami-vo-privatnite-mediumi/> (last accessed on 25.08.2025).

⁴⁴ Milan Spirovski, Verche Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 25.08.2025).

⁴⁵ Vasko Magleshev, "The Parliament reinstated state advertisements to private media", Prizma, 29.02.2024, available at: <https://prizma.mk/sobranieto-gi-vrati-drzhavnite-reklami-vo-privatnite-mediumi/> (last accessed on 25.08.2025)

⁴⁶ "European Parliament REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia", European Parliament, 26.06.2025, available at: [REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia | A10-0118/2025 | European Parliament](#) (last accessed on 25.08.2025).

would contribute to a more diverse and independent media landscape⁴⁷. Specifically, journalist associations and media organizations propose the establishment of an independent Media Pluralism Fund as an alternative to state campaigns. In this regard, this support model should be built on the basis of objective and clearly defined criteria that will guarantee full independence and will be aimed at supporting socially significant projects and encouraging media pluralism⁴⁸. AAVMS additionally warns that the current model for state advertising leaves room for political influence, since political parties that propose campaigns also participate in the bodies that approve them. Therefore, the regulator supports the initiative to establish an independent Media Pluralism Fund, which would be based on clear and strictly defined criteria and would be aimed at supporting quality program content and projects of public interest⁴⁹.

In this sense, it is particularly important to note that the Republic of North Macedonia (RNM) also has an obligation to establish such an independent fund in accordance with European standards. That is, the Council of Europe in Recommendation CM/Rec(2018)1 of the Committee of Ministers indicates that states should develop strategies and mechanisms to support professional media and independent journalism, including through various forms of financial support, but always on the basis of clear, objective and transparent criteria, and under the supervision of functionally independent bodies. This is an additional argument for the need to establish a Media Pluralism Fund, which will contribute to the development of an independent and sustainable media environment in the country⁵⁰.

The reintroduction of state advertising builds on the existing model of paid political advertising with budget funds in election cycles, which has been in operation since 2019.⁵¹ Data shows that for the presidential and parliamentary elections last year, approximately 10 million euros were spent from the state budget on advertising campaigns for parties⁵², while for the local elections in 2025, that budget will amount to around 6.5 million euros⁵³. In this regard, the State Commission for the Prevention of Corruption (SCPC) assesses that the financing of election campaigns with public money should be abolished, as the current model lacks adequate control and carries a risk of abuse⁵⁴. In addition, the SCPC notes that around 90% of the funds for political advertising in

⁴⁷ 2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia, European Commission, 08.07.2025, available at: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://www.ec.europa.eu/roa/sites/default/files/2025-07/2025_RoL_Report_Country_Chapter_on_the_rule_of_law_situation_in_North_Macedonia_en.pdf) (last accessed 25.08.2025).

⁴⁸ Marina Tuneva, "Between Challenges and Solutions – A Guide to Media Integrity in North Macedonia", UNDP, December 2023, available at: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/media_integrity_guide_mk_final_0.pdf (last accessed on 25.08.2025).

⁴⁹ Interview with Zoran Trajchevski, Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services, 26.09.2025.

⁵⁰ "Recommendation CM/Rec(2018)1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership", Council of Europe, March 2018, available at: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13 (last accessed on 25.08.2025).

⁵¹ Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenje-na-pravoto-i-slobodana-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 25.08.2025).

⁵² "10 MILLION EUROS OF PUBLIC FUNDS WERE SPENT ON ADVERTISING BY PARTIES IN THE ELECTION CAMPAIGN, ANTI-CORRUPTION DEMANDS IT TO BE ABOLISHED", SAKAMDAKAZHAM.MK, 16.10.2024, available at: [10 MILLION EUROS OF PUBLIC FUNDS SPENT ON ADVERTISING BY PARTIES IN THE ELECTION CAMPAIGN, ANTI-CORRUPTION DEMANDS IT TO BE ABOLISHED – Sakam Da Kazham](https://www.sakamdaqazham.mk/en/10-million-euros-of-public-funds-spent-on-advertising-by-parties-in-the-election-campaign-anti-corruption-demands-it-to-be-abolished) (last accessed on 25.08.2025).

⁵³ "SEC: Parties will be able to spend 6.5 million euros on 329 media outlets for the elections", Kanal 77, 22.08.2025, available at: [SEC: Parties will be able to spend 6.5 million euros on 329 media outlets for the elections – Radio Kanal 77](https://www.kanal77.mk/en/sec-parties-will-be-able-to-spend-6.5-million-euros-on-329-media-outlets-for-the-elections) (last accessed on 25.08.2025).

⁵⁴ "10 MILLION EUROS OF PUBLIC FUNDS WERE SPENT ON ADVERTISING BY PARTIES IN THE ELECTION CAMPAIGN, ANTI-CORRUPTION DEMANDS IT TO BE ABOLISHED", SAKAMDAKAZHAM.MK, 16.10.2024, available at: [10 MILLION EUROS OF PUBLIC FUNDS SPENT ON ADVERTISING BY PARTIES IN THE ELECTION CAMPAIGN, ANTI-CORRUPTION DEMANDS IT TO BE ABOLISHED – Sakam Da Kazham](https://www.sakamdaqazham.mk/en/10-million-euros-of-public-funds-spent-on-advertising-by-parties-in-the-election-campaign-anti-corruption-demands-it-to-be-abolished) (last accessed on 25.08.2025).

last year's double elections ended up with the parties represented in the Macedonian Parliament. According to the commission, this imbalance limits the access of smaller parties to the public and is an additional reason to reconsider the model for financing election campaigns⁵⁵. Also, according to the director of AAVMS, this model of financing is unusual for democratic countries, because the distribution of funds is not carried out according to the rating or viewership of the media, but based on unclear and often subjective criteria. According to him, an additional weakness is that some of the portals that receive funds for election advertising come from foreign countries, which indicates a serious lack of control and transparency in the system⁵⁶. At the same time, journalistic and media associations constantly express concern about the legal provisions that allow parties to use state funding due to the lack of transparency of party-political advertising, especially in online media⁵⁷. In this regard, AAVMS additionally indicates that a revision of several provisions in the Electoral Code is necessary because, with the current model, there is a risk of limiting the public's access to information about all participants in the election process. Thus, in the 2025 Local Elections, two parliamentary parties with their own parliamentary groups and more than five MPs remained outside the allocation of time for paid political advertising on broadcasters, due to the way the legal framework is regulated. Additionally, campaigns on social media are not regulated at all, which is why the regulator proposes that only entities registered in the AAVMS Register should have the right to paid political advertising^{58/59}.

In this context, the Ministry of European Affairs recalls that the obligation to adopt a new Electoral Code, aligned with the OSCE/ODIHR recommendations, is among the key priorities and represents an integral step within the Reform Agenda 2024–2027. According to Deputy Minister Viktorija Trajkov, the European Commission expects the process of preparing the law to be inclusive, transparent and to secure broad political support, as this is the only way to strengthen trust in the electoral system and institutions⁶⁰.

Hence, as in last year's report, the MMP 2025 highlights the risks of paid political advertising during election campaigns, and recommends reinstating the ban on state advertising⁶¹.

⁵⁵ Meri Jordanovska, "Abolish paid political advertising with budget money, experts are decisive", Meta.mk, 16.10.2024, available at: [Abolish paid political advertising with budget money, experts are decisive | Meta.mk](#) (last accessed on 25.08.2025).

⁵⁶ Frosina Dimeska, "Trajchevski: Foreign portals have received budget money for election advertising", Prizma, 20.08.2025, available at: [Trajchevski: Foreign portals have received budget money for election advertising - Prizma](#) (last accessed on 25.08.2025).

⁵⁷ "AJM sounds the alarm: The lack of rules for paid political advertising in online media creates corruption risks", Association of Journalists of Macedonia (AJM), 15.08.2025, available at: [AJM sounds the alarm: The lack of rules for paid political advertising in online media creates corruption risks - Association of Journalists of Macedonia](#) (last accessed on 25.08.2025).

⁵⁸ Interview with Zoran Trajchevski, Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services, 26.09.2025.

⁵⁹ For more details on the AAVMS Registry, see Section 4: "Transparency of Media Ownership and Prevention of Media Concentration."

⁶⁰ Interview with Viktorija Trajkov, Deputy Minister for European Affairs, 26.09.2025.

⁶¹ Igor Micevski and Snezana Trpevska, "Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (last accessed on 25.08.2025).

RECOMMENDATIONS

- Find sustainable mechanisms for media support, instead of the mechanism for state advertising in commercial media, as this can undermine the independence of the media and distort the media market. As a systemic solution, it is necessary to establish an independent Media Pluralism Fund through which projects of public interest will be supported in a transparent and fair manner, the development of ethical journalism will be encouraged and quality media content will be provided.
- Revise the legal provisions in the Election Law in order to clearly establish rules for paid political advertising, which will enable efficient oversight, transparency, accountability and equal access of all political actors to the media space.

4. Transparency of media ownership and prevention of media concentration

The latest EC report on the country once again highlights the need for reforms in the media sector. The Commission indicates that the national legal framework for the media needs to be improved in order to ensure full transparency of ownership and advertising, as well as to establish clear rules in the areas of competition, state aid and the protection of intellectual property, in line with European standards. In particular, it is emphasized that the current media legislation is not yet fully aligned with the EU acquis, in particular with the European Media Freedom Act (EMFA)⁶², which confirms the urgent need to continue reforms and approximate the new European rules on media freedom. These findings are also in line with the indications of the AAVMS, which emphasizes the need for comprehensive harmonization of the national media legislation with European law and the latest regulations of the European Union. According to the regulator, this process is crucial for strengthening media pluralism, transparency and freedom of expression, as well as for establishing a stable and predictable regulatory framework. Particularly significant in this context are the new European acts – the Digital Services Act⁶³, the European Media Freedom Act, the Regulation on Transparency and Targeting of Political Advertising⁶⁴ and the European Act on Artificial Intelligence⁶⁵, which set new standards for media security, accountability and independence⁶⁶.

⁶² [European Commission report on North Macedonia for 2024](#), European Commission, 30.10.2024 (last accessed on 08.09.2025).

⁶³ "Digital Services Act (DSA)", European Commission, 27.10.2022, available at: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en (last accessed on 26.09.2025).

⁶⁴ "Regulation (EU) 2024/900 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 on the transparency and targeting of political advertising", European Union, 13.03.2024, available at: [Regulation - EU - 2024/900 - EN - EUR-Lex](#) (last accessed on 26.09.2025).

⁶⁵ "Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence", European Union, 12.07.2024, available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng> (last accessed on 26.09.2025).

⁶⁶ Interview with Zoran Trajchevski, Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services, 26.09.2025.

In this regard, the Ministry of Digital Transformation confirms that the alignment with the European Media Freedom Act (EMFA) is part of the Rule of Law Roadmap under Chapter 23 of the negotiating framework, with a deadline for full implementation by 2028. Additionally, the Ministry announces the preparation of the first national Strategy for the Development of the Media Sector 2026–2030, as a systemic document that will have to offer solutions for transparency of ownership, competitiveness, respect for professional standards and safety of media workers⁶⁷. The Ministry of European Affairs also further emphasizes that the adoption of the national Strategy for the Development of the Media Sector will be realized through an inclusive and transparent process, which will define the priorities and frameworks for the development of the entire media sphere in the country. According to the ministry, this document will play a key role in harmonizing with European legislation, especially the European Media Freedom Act, as well as in ensuring consistent implementation of the Law on Audio and Audiovisual Media Services and the by-laws arising from it⁶⁸.

Transparency of media ownership remains a serious challenge, especially with online media. Due to the absence of systemic solutions, the sources of funding for portals remain partially visible and difficult to verify, which calls into question the stability and integrity of this media sector, as well as public trust. This is most reflected in the online space, which is rapidly growing into a major source of information, but continues to function with minimal accountability mechanisms⁶⁹. The EC concluded in its country report that challenges with the transparency of media ownership and media concentration persist. While print and broadcast media have a legal obligation to publish the ownership structure, online media are not covered by such regulation at all. The only mechanism so far has been the register of professional media (promedia.mk), the application of which is limited⁷⁰. The MPM 2025 analysis further emphasizes that the lack of clear and comprehensive rules on the ownership and financing of digital media increases the vulnerability of media pluralism and undermines editorial independence⁷¹.

Concerned about the state of the digital media space, journalist associations have long been demanding amendments to the legislation that would also cover online media. Last year's report emphasized that this should include their registration according to clearly defined technical rules, without delving into content regulation⁷². In this regard, in April 2025, the Parliament adopted amendments to the Law on Media,⁷³ which for the first time include online media (web portals) among the media regulated by law⁷⁴. The amendments provide for the establishment of a Register

⁶⁷ Interview with Mishko Taleski, Head of the Audiovisual Policy Department, Ministry of Digital Transformation, 26.09.2025.

⁶⁸ Interview with Viktorija Trajkov, Deputy Minister for European Affairs, 26.09.2025.

⁶⁹ Marina Tuneva, "Between Challenges and Solutions – A Guide to Media Integrity in North Macedonia", UNDP, December 2023, available at: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/media_integrity_guide_mk_final_0.pdf (last accessed on 08.09.2025).

⁷⁰ [European Commission 2024 Report on North Macedonia](#), European Commission, 30.10.2024 (last accessed on 08.09.2025).

⁷¹ Igor Micevski and Snezana Trpevska, "Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (last accessed on 08.09.2025).

⁷² Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenje-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednost-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 08.09.2025).

⁷³ Law on Amendments to the Law on Media ("Official Gazette of RNM No. 87/25"), AAVMS, 29.04.2025, available at: [Law-on-amendments-to-the-Law-on-Media-87-25.pdf](#) (last accessed on 08.09.2025).

⁷⁴ Ardita Vejseli, Beba Zagar, Julijana Karai, Petar Barakovski, "Rule of Law in View of EU Accession - Quarterly Report April-June 2025", European Policy Institute - Skopje (EPI), 2025, available at: https://epi.org.mk/wp-content/uploads/Rule-of-Law-in-View-of-EU-Accession_2_mk-1.pdf (last accessed on 08.09.2025).

of Online Media Publishers, which will be maintained by the AAVMS, containing data on the company and headquarters of the publisher, the responsible person, the name and web address of the media, as well as the registrant of the Macedonian internet domain (.mk or .mkd)⁷⁵. In the adoption phase, by supplementing the draft law, mitigating conditions were provided, according to which, instead of the previously proposed legal solution that provided for three, portals should have at least two full-time employees in order to be registered in the Register. For portals with a small or specialized scope, especially local ones, the conditions were further eased, i.e. for this type of portals, one full-time person and one person engaged under a contract for work are sufficient⁷⁶. Such a solution was adopted in response to the requests of journalistic and media organizations as well as local portals, which warned that the initial obligations would cause financial implications that these media could not bear. In parallel with the regulation of online media, the latest amendments to the Law on Media also introduce measures to support print publications. Specifically, a systemic mechanism has been established to support print media by financing printing and distribution costs. All daily, weekly, monthly and local publications have the right to participate in the public calls, with the procedure being implemented in a transparent and inclusive manner with clearly defined conditions. In this way, the support that was previously implemented through government program measures is now regulated as a systemic solution⁷⁷.

The response to the voluntary registration of internet portals has been very low so far. By August 2025, only 56 portals had registered in the official AAVMS register⁷⁸, which represents about 24% of the total number of internet portals (246) that registered with the State Election Commission (SEC) for paid political advertising for the 2025 local elections⁷⁹. The absence of specific measures and benefits, such as the possibility of paid political advertising only for registered portals or the granting of subsidies following the example of other media outlets, as well as the obligation to regularly submit financial reports on their sources of funding, are the possible reasons for the low interest. Hence, the online media space continues to be a real problem, especially in the context of election campaigns and paid advertising. The lack of clear rules and insufficient control leave room for political influence and limit the transparency of the spending of public funds for media representation in election processes. In this sense, AAVMS assesses the Register as an important first step towards strengthening transparency and trust in the online media space. The regulator expects that by increasing awareness of the benefits and through continuous communication with the media community, interest will gradually grow. In this way, the Register can fully fulfil its function – encouraging transparency, accountability and improving professional standards. At the same time, AAVMS proposes to incorporate into the Electoral Code a condition that only registered portals have the right to paid political advertising, and that data on ownership and finances be integrated into the Agency's regular annual analyses⁸⁰.

⁷⁵ "The Parliament adopted amendments to the Law on Media with more lenient conditions for registration of web portals/news sites", 360 STEPENI, 22.04.2025, available at: <https://360stepeni.mk/sobranieto-gi-donese-izmenite-na-zakonot-za-mediumi-so-poblagi-uslovi-za-registratsija-na-internet-portalite/> (last accessed on 08.09.2025).

⁷⁶ "Web portals have become media: Amendments to the Law on Media have been passed by the Parliament", emagazin.mk, 23.04.2025, available at: [Web portals have become media: Amendments to the Law on Media have been passed by the Parliament - eMagazine](#) (last accessed on 08.09.2025).

⁷⁷ Interview with Viktorija Trajkov, Deputy Minister for European Affairs, 26.09.2025.

⁷⁸ Frosina Dimeska, "Trajchevski: Foreign portals have received budget money for election advertising", Prizma, 20.08.2025, available at: [Trajchevski: Foreign portals have received budget money for election advertising - Prizma](#) (last accessed on 25.08.2025).

⁷⁹ "Candidates for future mayors will be advertised on 329 media outlets", Focus, 23.08.2025, available at: <https://fokus.mk/na-329-mediumi-ke-se-reklamiraat-kandidatite-za-idni-gradonachalnitsi/> (last accessed: 08.09.2025).

⁸⁰ Interview with Zoran Trajchevski, Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services, 26.09.2025.

Media concentration in the country is still high, especially in the audiovisual sector. The television and radio market is highly concentrated, with the four largest TV stations generating 82% of total revenues in the sector, and their combined audience share being around 46%. At the same time, the four largest radio stations generate 53% of total revenues in the radio sector⁸¹, indicating limited competition and significant concentration in this segment as well.

In this sense, expert analyses indicate that the high economic dependence of the media can contribute to excessive political or business influence, which negatively reflects on freedom of expression and freedom of the media.

The current rules for preventing excessive concentration of media ownership are outdated and limited in scope. The Law on Audio and Audiovisual Media Services contains thresholds for preventing horizontal and diagonal concentration of ownership only for radio and television, while print media and digital media service providers remain outside the regulatory framework. Furthermore, neither the LAAVMS nor the Law on Media provide rules for assessing the impact of market concentration on media pluralism and editorial independence⁸². Available information shows that these weaknesses in the regulation have been recorded for a long time, but no substantial changes have been undertaken to overcome them so far. AAVMS also emphasizes that some of the existing legal provisions are outdated and restrictive, i.e. they do not reflect the contemporary media reality and do not cover new media services and platforms. In this regard, the regulator has already indicated to the Ministry for Digital Transformation the necessity of revising this regulation⁸³.

The excessive concentration of revenues in the national audiovisual market is particularly detrimental to media pluralism at the regional and local levels. This is confirmed by the fact that a quarter of citizens, spread over more than half of the country's territory, live in so-called media deserts⁸⁴, which further emphasizes the need for a more systemic approach to ensuring equal access to information for all citizens.

It is important to highlight that in August 2025, the European Media Freedom Act (EMFA) entered into force, which represents a significant step forward in the protection of journalism and freedom of expression within the European Union. Among other things, the new legislation introduces clear standards for transparency of media ownership, so that citizens know who is behind the information they receive. Although this act is directly applicable in EU Member States, its principles are equally relevant for the RNM. For these standards to become a reality in the country, further harmonization of the legal framework and active involvement of all relevant stakeholders in these processes are necessary.

⁸¹ Igor Micevski and Snezana Trpevska, "Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcc4e> (last accessed on 08.09.2025).

⁸² Ibid.

⁸³ Interview with Zoran Trajchevski, Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services, 26.09.2025.

⁸⁴ Ordanche Kostov, "Analysis of Information Coverage in Macedonia - One Quarter of Citizens Live in Media Deserts", Independent Union of Journalists and Media Workers (SSNM), December 2024, available at: [SSNM Analysis: One Quarter of Citizens Live in Media Deserts - SSNM](#) (last accessed on 08.09.2025).

RECOMMENDATIONS

- Amend the Electoral Code to delete Article 76-e, which refers to paid political advertising, and introduce an obligation for election participants to report the social media they will use for paid political advertising. In addition, transparency of the funds spent on such advertising should be ensured⁸⁵.
- If paid political advertising is not abolished, it is necessary to clearly stipulate that only online media that are registered in the AAVMS Registry will be able to publish it. This will ensure transparency, accountability and effective monitoring of the online media space during the election processes.
- Continue with the reforms in the media sector, in particular by adopting a new Media Law that will be aligned with the European Media Freedom Act. This is necessary in particular due to the impact of ownership concentration on media pluralism and editorial independence, but also in order to reduce the risk of excessive political or business influence on the media.

5. The safety of journalists and media workers

The European Commission in its 2024 Report on North Macedonia notes limited progress in freedom of expression. In this regard, the EC again recommends urgently and continuously addressing threats and attacks on journalists, by ensuring swift, impartial and effective investigations and punishment of perpetrators⁸⁶. Similarly, the latest Rule of Law Report highlights that despite some progress in strengthening legal protection, the working environment for journalists has not significantly improved⁸⁷. In addition, the 2023 Journalists' Safety Index published within the SafeJournalists network shows a slight decrease in the overall indicators, but the country still maintains its leading position in the region. Although there is a positive trend in reducing the number of incidents, the situation remains problematic because the policy of impunity persists when it comes to older cases of attacks and threats against journalists and media workers⁸⁸. This clearly indicates that the improvement of the legal regulation is not sufficiently applicable in practice, which is why the risks to the safety of journalists and media workers are still real and present. In this context, it should be emphasized that the formation of an interdepartmental body is underway, which will include government institutions and non-governmental organizations. One of the primary tasks of this body is the development of a National Action Plan for the Protection of Journalists, as a strategic document that will provide a systemic approach to improving the safety

⁸⁵ Valentin Pepeljugoski, Aleksandar Manasiev, Emilija Janevska, "The Rights of Journalists, Freedom of Expression and Media Independence in North Macedonia - Metadata Report for 2023", AJM, 2023, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2024/01/MK-MetaData-Report-121223-web_k.pdf (last accessed on 08.09.2025).

⁸⁶ [European Commission 2024 Report on North Macedonia](#), European Commission, 30.10.2024 (last accessed on 12.09.2025).

⁸⁷ 2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia, European Commission, 08.07.2025, available at: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/ruleoflaw/sites/default/files/2025-07-08_rorlc_north_macedonia_en.pdf) (last accessed 12.09.2025).

⁸⁸ SafeJournalists: Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms, S indicatmedija.me, 10.12.2024, available at: [SafeJournalists: Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms - Trade Union of Media of Montenegro](https://www.safejournalists.org/wp-content/uploads/2024/12/SafeJournalists-Insufficient-Political-Will-for-Essential-Media-Freedom-Reforms-Trade-Union-of-Media-of-Montenegro.pdf) (last accessed on 12.09.2025).

of journalists and media workers, in accordance with the standards and recommendations of the Council of Europe within the framework of the “Safety of Journalists” campaign⁸⁹.

It is also important to emphasize that in the past period, the state has taken significant steps to improve the legal framework for the protection of journalists. With the amendments to the Criminal Code (CC)⁹⁰ in February 2023, an attack on a journalist or media worker was qualified as an attack on an official, which provides for higher penalties and an obligation for public prosecutors to act ex officio in such cases⁹¹. Furthermore, these amendments introduced a new criminal offense – “stalking” (Article 144-a CC), defined as continuous harassment that causes fear or insecurity in the victim⁹². This provision is particularly important for journalists, who are often exposed to online violence.

In addition to the legal amendments, institutional mechanisms for increasing the safety of journalists and media workers were also established in the past period. A prosecutor was appointed in charge of cases related to the safety of journalists in the Basic Public Prosecutor’s Office - Skopje, and additionally, special prosecutors with the same competence were appointed in the appellate areas of Bitola, Shtip and Tetovo,⁹³ which expanded the institutional coverage. At the same time, in October 2024, the Handbook for the Safety of Journalists was promoted, prepared in cooperation between the Public Prosecutor’s Office, the Ministry of Interior and the AJM. This document provides practical guidelines for journalists in cases of physical attacks, violence or online threats, and envisages a more active role for institutions in their protection⁹⁴. The Ministry of Interior has also designated officials as contact points, i.e. persons responsible for attacks on journalists and media workers⁹⁵ who are available for emergency communication and can be contacted immediately if an event occurs that potentially threatens their safety⁹⁶. Additionally, in the interest of transparency, a direct link to the register of attacks on journalists maintained by the AJM has been placed on the Ministry of Interior’s website⁹⁷.

In the past period, there has been a continuous decline in the number of attacks on journalists and media workers, in 2020 14 attacks were registered, in 2021 – 5, in 2022 – 7, in 2023 – 5, while in 2024 the number was further reduced to 4. From the beginning of 2025, until September,

⁸⁹ Interview with Goce Andreevski, spokesperson for the Ministry of Interior, 02.10.2025.

⁹⁰ Law on Amendments to the Criminal Code (“Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 36/23”), 17.02.2023, available at: <https://www.slvesnik.com.mk/issues/75a2a79bf50f4420a995d414a3bb73f1.pdf> (last accessed on 12.09.2025).

⁹¹ Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenieto-na-pravoto-i-slobodata-na-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednost-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 12.09.2025).

⁹² Milan Spirovski, Verche Todorovska-Kostovska, “North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists’ Safety Index 2024”, Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 12.09.2025).

⁹³ “GREATER PROTECTION OF JOURNALISTS AND MEDIA WORKERS Three new prosecutors appointed for cases related to the safety of journalists”, Plusinfo.mk, 02.11.2023, available at: <https://plusinfo.mk/pogolema-zashtita-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici-imenuvani-tro-ca-novi-obviniteli-za-predmeti-povrzani-so-bezbednost-na-novinarite/> (last accessed on 12.09.2025).

⁹⁴ “Violence against journalists takes different forms: how to protect freedom of speech”, radiomof.mk, 17.10.2024, available at: <https://www.radiomof.mk/nasilstvoto-vrz-novinarite-ima-razlichni-formi-kako-da-se-zashtiti-slobodata-na-govorot/> (last accessed on 12.09.2025).

⁹⁵ Milan Spirovski, Verche Todorovska-Kostovska, “North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists’ Safety Index 2024”, Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 12.09.2025).

⁹⁶ Interview with Goce Andreevski, spokesperson for the Ministry of Interior, 02.10.2025.

⁹⁷ Ibid.

only 2 cases were recorded⁹⁸. All incidents were reported to the competent institutions, which indicates growing trust in the system. However, despite the positive trend, the problem of slow processing and impunity remains, which reduces the effect of legal protection and encourages future attacks. In addition to physical attacks and economic pressures, stakeholders also warn of an increase in online campaigns of defamation, intimidation and threats that most often target investigative journalists⁹⁹. Hence, the need to organize regular and specialized training on dealing with online threats and harassment stands out as an important segment, with the aim of improving communication, efficiency in resolving cases, and increasing mutual trust¹⁰⁰.

Despite the increasingly common practice of publicly condemning attacks on journalists, politicians and public figures still used unacceptable language against journalists. In this regard, at the annual assembly of the AJM held in June 2025, a Declaration on the Defence of Professional Journalism was adopted, which emphasizes the need to refrain from insults and discrediting and calls for the creation of conditions for the safe and dignified work of journalists. The document also warns that pressures on the media are a threat to democratic processes and calls on the public, especially in the pre-election period, to recognize the essential role of independent journalism¹⁰¹.

The decriminalization of defamation in 2012 contributed to a significant reduction in the number of court proceedings against journalists and media outlets. An additional positive step was the amendments to the Law on Civil Liability for Insult and Defamation from 2021, which limit the amount of non-pecuniary damage¹⁰², which is an important mechanism for protection against excessive claims and the possible negative impact on freedom of expression. Hence, in 2012, 330 defamation cases were filed, while in recent years the number has been significantly decreasing, i.e. in 2021 there were 20, in 2022 – 54, in 2023 – 19¹⁰³, and in 2024 there were 15 defamation and insult lawsuits¹⁰⁴. This trend indicates that although lawsuits have significantly decreased, they still require careful monitoring so as not to have a discouraging effect on critical and free journalism.

In addition to defamation and insult lawsuits, a trend of so-called SLAPPS (Strategic Lawsuits Against Public Participation) HAS EMERGED IN RECENT YEARS, the aim of which is to silence critical voices. AJM has seen a gradual increase in such cases, with 4 lawsuits registered in 2021, 5 in 2022, 6 in 2023, and 10 in 2024. A record 8 SLAPPs were filed in 2024¹⁰⁵. The country currently does not have a specific legal framework for protection against such proceedings, so they are conducted according

⁹⁸ Register of attacks on journalists, AJM, available at: <https://znm.org.mk/povreda-na-novinari/> (last accessed on 12.09.2025).

⁹⁹ 2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia, European Commission, 08.07.2025, available at: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/euro-justice-communications/media/press_corner/detail/20250708_rule_of_law_report_country_chapter_on_the_rule_of_law_situation_in_north_macedonia) (last accessed 12.09.2025).

¹⁰⁰ Interview with Goce Andreevski, spokesperson for the Ministry of Interior, 02.10.2025.

¹⁰¹ "Adopted Declaration for the Defence of Professional Journalism at the Annual Assembly of AJM", makfax.com.mk, 26.06.2025, available at: [Adopted Declaration for the Defence of Professional Journalism at the Annual Assembly of the Association of Journalists](https://www.makfax.com.mk/adopted-declaration-for-the-defence-of-professional-journalism-at-the-annual-assembly-of-the-association-of-journalists) (last accessed: 12.09.2025).

¹⁰² "Amended Law on Civil Liability for Insult and Defamation Passed", Assembly of RNM, 17.11.2022, available at: <https://www.sobranie.mk/ns-newsarticle-izglasani-dopolnetiot-zakon-za-graganska-odgovornost-za-navreda-i-kleveta.nsp> (last accessed on 12.09.2025).

¹⁰³ Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/ Vesti/izvestaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenje-na-pravoto-i-slobodana-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednosta-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 12.09.2025).

¹⁰⁴ Milan Spirovski, Verche Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 12.09.2025).

¹⁰⁵ Ibid.

to the general rules of civil procedure¹⁰⁶, which further complicates the legal and institutional response. The lack of anti-SLAPP regulation leaves defendants without adequate protection and therefore greater support is needed for SLAPP victims, including legal and financial assistance, as well as psychological support¹⁰⁷. At the same time, relevant stakeholders recommend introducing anti-SLAPP policies in accordance with European and international standards, improving legislation to strengthen protective measures against abuse of legal remedies, as well as implementing legal reforms that introduce stronger protection against abuse of lawsuits. The need to organize training for judges and prosecutors in order to ensure recognition of SLAPPs and their dismissal at an early stage of the procedure is also emphasized¹⁰⁸. In the absence of explicit legal provisions for protection against SLAPPs, the vulnerability of journalists and the media is further increased, which represents a serious deficiency in domestic regulation¹⁰⁹. In this regard, it should be noted that the Ministry of Justice is committed to improving the safety and protection of journalists through additional legislative amendments. In the context of the preparation of documents and activities related to the topic of SLAPPs, representatives of the Ministry participated in the event "Improving Media Regulation in North Macedonia - Harmonization with EU Norms"¹¹⁰. Among other things, during the discussions, it was emphasized that when preparing future legal solutions, all relevant European and international documents will be taken into account, including the European Commission Directive and the Council of Europe Recommendation, in order to synchronize and harmonize them in more detail in the domestic context. In doing so, it should be borne in mind that the country also has an international obligation in this area, as the Council of Europe, in its Recommendation CM/Rec(2024)2 on dealing with SLAPPs, clearly indicates that Member States should provide legal and institutional mechanisms to protect journalists and other stakeholders in the public sphere from such procedures¹¹¹.

In parallel with the increase in SLAPPs and pressures on journalists, the fact that part of the online media still do not show sufficient compliance with ethical norms and responsible reporting remains worrying. In this sense, although according to the annual review of complaints received for violations of the Code of Journalists to the Council for Media Ethics of Macedonia (CMEM), in 2024 the number of complaints decreased by almost a third compared to 2023 – from 132 to 84 cases. However, this year as many as 66 complaints, or about 79%, refer to online media, which indicates that this segment remains the most problematic in terms of compliance with professional standards¹¹². The most frequently violated article of the Code of Journalists is Article 1, which states

¹⁰⁶ Zharko Aleksov, Zharko Hadzi-Zafirov, "ANALYSIS - How to ensure more effective protection from strategic lawsuits against public participation (SLAPPs)", Association of Journalists of Macedonia (AJM), October 2023, available at: [MK_Analiza-SLAPP-02-12.pdf](#) (last accessed on 12.09.2025).

¹⁰⁷ "An upward trend of SLAPPs in North Macedonia: How do we protect ourselves?", Macedonian Centre for International Cooperation (MCIC), 29.07.2024, available at: <https://mcms.mk/en/news-and-publicity/news/2574-tendencija-na-zgol-emuwanje-na-slapp-tuzhbite-vo-severna-makedonija-kako-da-se-zashtitime.html> (last accessed on 12.09.2025).

¹⁰⁸ "Strengthening Media Regulation in North Macedonia: Addressing SLAPPs and Key Challenges", Council of Europe Programme Office in Skopje, March 2025, available at: <https://www.coe.int/mk/web/skopje/-/strengthening-media-regulation-in-north-macedonia-addressing-slapps-and-key-challenges> (last accessed on 12.09.2025).

¹⁰⁹ Igor Micevski and Snezana Trpevska, "Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (last accessed on 08.09.2025).

¹¹⁰ "Improving Media Regulation in North Macedonia - Harmonization with EU Norms", Konrad Adenauer Foundation, April 2025, available at: [Improving Media Regulation in North Macedonia - Harmonization with EU Norms - FOUNDATION OF-FICE IN NORTH MACEDONIA - Konrad-Adenauer-Stiftung](#) (last accessed on 04.10.2025).

¹¹¹ "Council of Europe adopts Recommendation on countering the use of SLAPPs", Council of Europe, April 2024, available at: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/-/council-of-europe-adopts-recommendation-on-countering-the-use-of-slapps> (last accessed 08.09.2025).

¹¹² "Most complaints about violations of the Code continue to be for online media", Council for Media Ethics of Macedonia (CMEM), 21.01.2025, available at: [Most complaints about violations of the Code continue to be for online media - CMEM](#) (last accessed on 12.09.2025).

that “a journalist should publish accurate information, verified as much as possible” (violated in 22 cases, or 34.4%). The second most frequently violated article, as in the previous year, is Article 10 of the Code, which prohibits hate speech, discrimination and incitement to violence. In 2024, the Complaints Commission found that this article was violated in 12 cases, representing about 18.7% of all violations¹¹³. This confirms the assessment that the insufficiently regulated online space is fertile ground for the spread of hate speech and disinformation.

In the context of accelerated digitalization and growing exposure to threats in the online sphere, experts noted that a comprehensive and long-term approach is necessary to strengthen cybersecurity policies. Hence, in January 2025, the Government adopted the National Cybersecurity Strategy 2025–2028¹¹⁴, and in June of the same year, the first Cybersecurity Law was adopted¹¹⁵, hence North Macedonia is no longer the only country in the region without such regulation. Within its competences, the Ministry of Digital Transformation is announcing monitoring of the implementation of the National Strategy, with an emphasis on protection against disinformation and hate speech. The strategy envisages educational campaigns and trainings, strengthening the capacities of institutions, multi-sectoral cooperation and strengthening critical infrastructure. The measures are based on transparency and protection of rights, while fully respecting media independence and freedom of expression¹¹⁶ and ensuring compliance with the European NIS2 Directive¹¹⁷. At the same time, media literacy, i.e. systematic education of citizens, especially young people, to recognize disinformation and critically assess online content, is also of crucial importance. Only through a long-term approach that combines regulation, law enforcement and systematic education can the threats of hate speech and disinformation, which indirectly affect the safety of journalists and media workers, be reduced.

It should be emphasized that women journalists are more often victims of attacks, especially in the online space, where they are exposed to gender-based threats and harassment¹¹⁸.

Overall, despite certain positive legal and institutional developments, the safety of journalists and media workers in North Macedonia remains a vulnerable area that requires continuous and consistent efforts to guarantee their protection and ensure genuine freedom of expression.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Antonija Janevska, “The Government Adopted the National Cyber Security Strategy 2025–2028”, Meta.mk, 21.01.2025, available at: <https://bit.ly/3YB7MUF> (last accessed on 12.09.2025).

¹¹⁵ Mirjana Joveska, “New steps for greater cybersecurity in Macedonia bring new obligations”, Bloomberg Adria, 04.08.2025, available at: <https://mk.bloombergadria.com/tehnologija/digitalizacija/84628/nov-zakon-za-sajber-bezbednost-za-instituciite-i-kompaniite/news> (last accessed on 13.09.2025).

¹¹⁶ Interview with Tanja Milanovska Najdovski, Assistant to the Minister - Cabinet Officer for ICT and Cybersecurity, Ministry of Digital Transformation, 26.09.2025.

¹¹⁷ “NIS2 Directive: securing network and information systems”, European Commission, July 2025, available at: [NIS2 Directive: securing network and information systems | Shaping Europe's digital future](#) (last accessed on 28.09.2025).

¹¹⁸ “Shut up, woman! And focus on your women's duties! Women journalists and women activists silenced through online violence”, licevice.mk, 02.09.2025, available at: [Shut up, woman! And focus on your women's duties! Women journalists and women activists silenced through online violence - Face to Face](#) (last accessed on 12.09.2025).

RECOMMENDATIONS

- Ensure swift and impartial processing of all cases of attacks and threats against journalists, with clear institutional accountability and consistent application of existing laws.
- Organize regular joint trainings for all relevant institutions and journalists, with the aim of improving communication, increasing trust and ensuring faster and more efficient action in cases of threats and attacks against journalists and media workers.
- Adopt special legal provisions for protection against SLAPPs, in accordance with European standards, and introduce a practice for their early dismissal¹¹⁹.
- The National Cybersecurity Strategy 2025–2028 needs to be implemented, in parallel with systemic media literacy programs, in order to more successfully recognize and protect against disinformation in the digital space.

6. Working conditions and rights of journalists and media workers

The European Commission, in its 2025 Rule of Law Report, notes that serious shortcomings in the working conditions of journalists and media workers persist. In particular, it points out fixed-term and freelance contracts without health and social security, unpaid overtime and low salaries, which, according to the EC, contribute to self-censorship and facilitate the influence of media owners on editorial policy¹²⁰.

According to the results of a survey conducted by the SSNM and the RESIS Institute in 2023, the majority of journalists and media workers, i.e. around 71%, have a full-time permanent employment contract¹²¹, which indicates that the majority of journalists and media workers have a relatively stable employment status. However, more detailed analyses reveal significant differences between different media sectors. Job stability is much more pronounced in the audio and audio-visual sector at the national level, where more than half of journalists in the country are employed. Hence, journalists and media workers in the public service broadcaster and in private TV stations with national coverage have the greatest security, while those working in local and regional audiovisual

¹¹⁹ See: Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Council of Europe “On combating the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs)”, 05.04.2024, available at: rm.coe.int/cm-rec-2024-2-slapps-mkd/1680af5b16; and Directive (EU) 2024/1069 of the European Parliament and of the Council of the European Union of 11 April 2024 “on protecting persons who engage in public participation from manifestly unfounded claims or abusive court proceedings (‘Strategic lawsuits against public participation’)”, available at: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401069 (last accessed on 24.10.2025).

¹²⁰ 2025 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia, European Commission, 08.07.2025, available at: [ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en](https://ec.europa.eu/ruleoflaw/sites/default/files/2025-07-08-2025-rule-of-law-report-country-chapter-on-the-rule-of-law-situation-in-north-macedonia_en.pdf) (last accessed 14.09.2025).

¹²¹ Snezana Trpevska “Working conditions in the media sector: Professional status and labour rights of journalists and media workers”, SSNM, RESIS Institute, 2024, available at: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (last accessed on 14.09.2025).

media, print media and especially in the online sector have a far more insecure and vulnerable employment status¹²².

Inadequately regulated working hours and excessive work engagement remain serious problems in the media. Research shows that a significant proportion of journalists and media workers work beyond the legally permitted limit of working hours. This applies to 28% of journalists and 14% of media workers¹²³. In addition, regular or frequent unpaid overtime was reported by 38% of journalists and 36% of media workers¹²⁴. These conditions create a sense of pressure and demotivation, and the impact on mental health is particularly pronounced, i.e. over half of journalists (55%) stated that they very often or often feel stressed due to work obligations, while among media workers this percentage is 31%¹²⁵. Stressful experiences at the workplace contribute to professional burnout and challenges related to the psycho-social stability of journalists. In this regard, in April 2025, with the support of the European Union, the Training - Academy for Journalists and Media Workers - T-AJM began operating. The first training within this Academy was dedicated precisely to dealing with stress, trauma and professional burnout in the journalism profession¹²⁶. This initiative represents a significant step towards strengthening the capacities of journalists and media workers to deal with professional challenges and emphasizes the need for continuous systemic support for their mental health and general well-being.

However, low salaries in the media sector remain one of the biggest problems. According to research by SSNM and the RESIS Institute, about half of journalists and as many as 70% of media workers earn below the average salary in the country, which in the period May–October 2023 was about 37,000 denars¹²⁷. This makes the journalism profession financially vulnerable and susceptible to influence, and at the same time reduces its attractiveness for young people. These trends, together with weak union protection, continuous pressure on journalists and the damaged reputation of part of the media community, contribute to a serious decline in interest in studying journalism. In the 2024 academic year, only six students enrolled in the journalism department at the "Justinianus Primus" Faculty of Law in Skopje, which is the fewest since the journalism department was opened in 1977¹²⁸. This alarming decline in interest indicates that without systemic measures to improve the economic and professional status of journalists, new generations will

¹²² Igor Micevski and Snezana Trpevska, "Media Pluralism Monitor - Results of the MPM 2025 - National Report for the Republic of North Macedonia", European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, July 2025, available at: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/cfe80351-d931-45c1-aa33-bcd830bcca4e> (last accessed on 14.09.2025).

¹²³ Milan Spirovski, Verhce Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 14.09.2025).

¹²⁴ Snezana Trpevska "Working conditions in the media sector: Professional status and labour rights of journalists and media workers", SSNM, RESIS Institute, 2024, available at: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (last accessed on 14.09.2025).

¹²⁵ Milan Spirovski, Verche Todorovska-Kostovska, "North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024", Association of Journalists of Macedonia (AJM), July 2025, available at: https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/Report-2024-MKD-MKD_FINAL_compressed.pdf (last accessed on 14.09.2025).

¹²⁶ "The Academy for Journalists and Media Workers has started its work – the first training was dedicated to dealing with stress, trauma and professional burnout", Association of Journalists of Macedonia (AJM), April 2025, available at: [The Academy for Journalists and Media Workers has started its work – the first training was dedicated to dealing with stress, trauma and professional burnout](https://znm.org.mk/wp-content/uploads/2025/04/The-Academy-for-Journalists-and-Media-Workers-has-started-its-work-the-first-training-was-dedicated-to-dealing-with-stress-trauma-and-professional-burnout.pdf) (last accessed 14.09.2025).

¹²⁷ Snezana Trpevska, "Working conditions in the media sector: Professional status and labour rights of journalists and media workers", SSNM, RESIS Institute, 2024, available at: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/04/rabotnite-uslovi-vo-mediumskiot-sektor.pdf> (last accessed on 14.09.2025).

¹²⁸ Emilija Bunteška Nacoska, "The Image and Salaries are the Cause for the Reduction of the Number of Journalism Students", Radio Free Europe, 11.10.2024, available at: [Image and Salaries are the Cause for the Reduction of the Number of Journalism Students](https://www.rferl.org/a/the-image-and-salaries-are-the-cause-for-the-reduction-of-the-number-of-journalism-students/28124761.html) (last accessed on 14.09.2025).

avoid this profession, which in the long term threatens the sustainability and quality of the media environment in the country.

In order to improve working conditions, SSNM has developed several analyses and proposals for improving the legal framework that regulates the labour rights of journalists and media workers. These findings particularly emphasize the need to guarantee basic labour rights. Hence, in conditions where the current Labour Law is a general law regulating labour rights, additional legal regulation is needed that will respond to the specific needs of the profession¹²⁹. One way to do this is to conclude collective agreements between employers and representative unions, which would guarantee the labour rights of journalists and media workers¹³⁰. Additionally, SSNM, in cooperation with the RESIS Institute, has prepared drafts of individual employment contracts that should serve as a basis that employers in the media industry should use if they want to provide working conditions that guarantee the integrity and freedom of expression of media professionals, as well as their professionalism and objectivity¹³¹. In addition, the SSNM has also developed the Charter on the Professional and Labour Rights of Journalists and Media Workers, which should serve as a guideline for future actions, associations and initiatives aimed at improving labour and professional rights. Thus, the Charter is an instrument that contributes to strengthening the independence and integrity of media professionals and protecting freedom of information¹³².

The first concrete steps were taken in the past period to improve the legal framework. In April 2025, the Macedonian Parliament adopted amendments to the Law on Media, which for the first time included online media in the regulation. With these amendments, web portals were made equal in terms of rights and obligations with other media, and journalists and media workers in the digital sector were given equal status with their colleagues from traditional media¹³³. However, professional associations and the expert public emphasized that this is only a partial solution and that it is necessary to start an inclusive process for adopting a completely new Law on Media¹³⁴. The new law should be harmonized with European regulations (especially with acts such as the European Media Freedom Act) and introduce modern definitions, but more importantly, strengthen the mechanisms for protecting the labour and professional rights of journalists and media workers and ensure editorial autonomy of editorial offices independent of external influences¹³⁵. That is why trade associations and media organizations insist that the new Media Law include provisions that will ensure editorial independence and guarantee the labour rights of journalists and media workers.

¹²⁹ Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom and the safety of journalists and media workers, Initiative for European Perspective (IEP), October 2024, available at: <https://iep.mk/vesti/izveshtaj-za-klaster-1-temelni-vrednosti-so-fokus-na-vladeenje-na-pravoto-i-slobodana-izrazuvanje-mediumskite-prava-i-slobodi-i-bezbednost-na-novinarite-i-mediumskite-rabotnici/> (last accessed on 14.09.2025).

¹³⁰ Maja Atanasova, "Labour Rights of Journalists and Media Workers - Legal Framework of the Republic of North Macedonia", SSNM, RESIS Institute, 2024, available at: <https://cdn.ssnm.org.mk/wp-content/uploads/2024/02/mkd-pravna-ramka-na-republika-severna-makedonija.pdf> (last accessed on 14.09.2025).

¹³¹ Neda Chalovska, "Towards Strengthening Employment Contracts for Journalists and Media Workers", SSNM, RESIS Institute, April 2025, available at: [Towards Strengthening Employment Contracts for Journalists and Media Workers – SSNM](#) (last accessed on 14.09.2025).

¹³² "Charter on the Professional and Labour Rights of Journalists and Media Workers", SSNM, April 2025, available at: [Charter on the Professional and Labour Rights of Journalists and Media Workers – SSNM](#) (last accessed on 14.09.2025).

¹³³ "SSNM: A new law is needed to fully stabilize the media sector", skopjeinfo.mk, 24.04.2025, available at: [SSNM: A new law is needed to fully stabilize the media sector | skopjeinfo.mk](#) (last accessed on 14.09.2025).

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Teofil Blazevski, "Amendments in Media Legislation", metamorphosis.org.mk, 15.04.2025, available at: [Amendments in Media Legislation - Metamorphosis](#) (last accessed on 14.09.2025).

Systematic improvement of working conditions in the media sector remains a key challenge. Therefore, it is necessary to strengthen workers' rights by improving the legal framework, especially for the most vulnerable categories such as freelance journalists and media workers¹³⁶. In this direction, there is also a request to start the process of adopting a new Media Law that would strengthen the working position of media professionals and enable harmonisation with European standards.

RECOMMENDATIONS

- Deepen the cooperation and dialogue with the competent institutions in order to promote and protect the labour rights of journalists and media workers.
- Seize the opportunity to further regulate the rights of journalists and media workers through the exercise of the right to associate in trade unions, collective negotiations and the conclusion of collective agreements, whereby the media should be encouraged to conclude collective agreements with representative unions to guarantee the labour rights of journalists and media workers.
- Amendments to the legal framework are needed in order to include and recognize journalists and media workers engaged on the basis of other contracts, such as for freelance journalists and media workers.
- Initiate an inclusive process for the adoption of a completely new Media Law, which will enable alignment with European standards (including the European Media Freedom Act) and strengthen guarantees for editorial independence and stability of the working status of journalists and media workers.
- Introduce an obligation for the media to adopt internal acts, i.e. internal rulebooks, which will guarantee editorial autonomy and the protection of the rights of journalists and media workers.

¹³⁶ Maja Atanasova, "The Position of Freelance Journalists and Media Workers - Problems and Challenges Arising from Engagements that Do Not Fall Under the Labour Law", SSNM, December 2024, available at: [SSNM Analysis of the Problems and Challenges Facing Freelance Journalists and Media Workers - SSNM](#) (last accessed on 14.09.2025).

FINAL REMARKS

There have been several significant positive developments during the reporting period in several segments that were identified in last year's report as areas requiring priority attention. These positive processes create a real basis for improving the media environment, but their implementation and long-term effect will need to be closely monitored in the coming period, as certain issues remain open and require further refinement.

In the area of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services (AAVMS), after many years of delays, a new composition of the Council was finally elected with the required two-thirds majority in the Assembly. Although the election process was accompanied by certain remarks related to transparency and criteria, this still represents an important institutional step forward that should enable further strengthening of the role of the regulator. In addition, with the full transfer of legally determined budget funds to AAVMS, its financial stability and operational capacities have been significantly strengthened.

With regard to the public service broadcaster (MRT), the election of new members of the Programming Council with a two-thirds majority opened the possibility for this body to function fully in accordance with its legal mandate and competencies. This development is an important prerequisite for monitoring the reform processes and for improving professional standards, as well as for further encouraging programming pluralism. Also, the stability of financing, which is ensured through a legally established framework, creates conditions for further modernization, programming and technical-technological development as well as strengthening the editorial independence of the public service.

An important step forward was taken **in the legal framework for the media** with the amendments to the Law on Media, which for the first time include web portals among the media regulated by law. This legal solution lays the foundation for increased transparency and accountability in the digital media space, which has a growingly dominant influence on the process of informing the public. This is a mechanism for strengthening the responsibility of online media and for preventing the spread of disinformation and the creation of manipulative content.

In the area of the safety of journalists and media workers, positive results have been recorded from the amendments to the Criminal Code and the Law on Civil Liability for Insult and Defamation, which provide a clearer legal framework for sanctioning attacks and threats. In parallel, the established practical mechanisms contribute to the reduction of physical attacks and to a more efficient institutional response in cases of threats and pressure on journalists and media workers. In addition, the Journalists' Association of Macedonia has already recorded two final judgments in favour of injured media workers arising from the new amendments to the Criminal Code.

In the area of cybersecurity, the adoption of the Law on Cybersecurity and the National Strategy establishes a systemic framework that enables journalists and media workers to receive adequate protection from digital threats and risks. These measures also contribute to more efficient handling of disinformation, thereby improving the security and integrity of the media environment.

FURTHER CHALLENGES AND RECOMMENDATIONS

While positive developments have been noted, several areas remain as issues that require further attention and are again noted in this report. This highlights the need for continued and sustained implementation of reforms, as well as for establishing systemic solutions that will ensure predictability and stability in the media landscape.

Independence and efficiency of AAVMS, although the appointment of the new Council is a positive step forward, the process has shown that it is necessary to ensure a higher level of transparency and clearly defined criteria in future elections. In this regard, the upcoming election of the AAVMS Director will be of particular importance, which should be conducted in a transparent manner and based on expertise, professional qualifications and integrity, which will further strengthen the independence and efficiency of the regulatory body. In addition, it is important that media reforms are implemented fully and in a manner that ensures accountability, and for them to continuously improve in accordance with EU recommendations. Only with such an approach can an independent and professional regulatory system be built.

The financial and institutional independence of MRT has been partially strengthened by the election of a new composition of the Program Council, but this in itself is not enough to ensure full autonomy of the public service. Therefore, the need for further improvement of the legal framework and the adoption of a special solution that will guarantee the political and financial independence of MRT is imposed. At the same time, it is necessary to complete the institutional set-up through the election of a Supervisory Board, a Director and a Deputy Director, which will create conditions for long-term stability and more efficient management of the public service.

The reintroduction of state advertising remains a particularly sensitive issue and opens up risks of impacting media independence. Therefore, the recommendation to establish a media pluralism fund, which would enable transparent financing based on clear and objective criteria, is also relevant this year. In this way, the development of the media and the implementation of projects and content of public interest will be supported. In addition, the revision of the Electoral Code, which is part of the Reform Agenda 2024–2027 and whose process, according to EU expectations, must be inclusive and transparent in order to ensure trust in the electoral system and fair competition, is also of utmost importance.

Transparency of media ownership and prevention of concentration remain issues that require additional solutions. Functional mechanisms for monitoring ownership structures and sources of financing are lacking, especially in online media. Therefore, it is necessary to adopt a new Media Law, harmonized with the European Media Freedom Act. Such a legal solution will reduce the risks of excessive concentration and limit political and economic influences on editorial independence and media pluralism. In this regard, it is important to emphasize that harmonisation with the European Media Freedom Act is already included in the Rule of Law Roadmap (Chapter 23) with a timeframe until 2028, and as an additional step, the adoption of the first national Strategy for the Development of the Media Sector (2026–2030) has been announced.

The safety of journalists and media workers remains a significant challenge despite positive legislative changes. Online threats and pressures are increasingly present, and the number of strategic lawsuits against the public interest (SLAPPs) is also growing. In order to reduce this trend, it is necessary to adopt anti-SLAPP regulations and strengthen the capacities and knowledge of judges and prosecutors, in order for these lawsuits to be recognized and dismissed at an early stage of the proceedings. It is also necessary to establish a sustainable model of institutional

coordination between all competent institutions and trade union organizations, which will ensure systemic protection and effective implementation of the established mechanisms for the safety of journalists and media workers. A new positive practice is that the Ministry of Interior has published a register of attacks on journalists that directly leads to AJM's register, thus giving additional importance and transparency to this issue¹³⁷.

The working conditions and rights of journalists and media workers remain a challenge, as noted in last year's report. Unstable (short-term) contracts, low salaries and insufficient protection at work increase their vulnerability and the risk of self-censorship. Long-term solutions through collective agreements, stronger union support and effective mechanisms for the exercise of workers' rights are needed to ensure dignified conditions and strengthen professional integrity.

GENERAL SCORE

The report confirms that significant steps have been taken in the past period in strengthening the rule of law, promoting freedom of expression, strengthening media rights and freedom, and improving the safety of journalists and media workers. The election of the new members of the AAVMS Council and the MRT Program Council, the amendments to the Criminal Code and the Law on Media, as well as the establishment of specific institutional mechanisms for the protection of journalists, are essential advances that contribute to a more systemic approach to media reforms.

The National Strategy and the Law on Cybersecurity, together with the legislative amendments that limit the scope for abuse of defamation and insult lawsuits, expand the scope of institutional protection and prevention in the media sphere. These steps provide a stronger framework for free and safe journalism, especially in the digital space, and represent a concrete contribution towards alignment with European media standards.

However, challenges remain related to the full implementation of existing laws, the consistent application of established protection mechanisms and ensuring the lasting institutional independence of the public service and the regulatory body. In addition, issues related to the reintroduction of state advertising and limited transparency of media ownership continue to create risks of political and economic impacts on media pluralism.

Particular attention in the coming period needs to be paid to strengthening the safety of journalists, dealing with online threats and SLAPPs, as well as improving working conditions and professional standards in the media sector.

The sustainability of the progress achieved will depend on whether the institutional and legal changes will be translated into functional and long-term solutions, which through consistent and inclusive policies will enable a stable democratic framework and the country's credible progress towards the European Union. Only through continued institutional commitment, transparency and accountability in the implementation of reforms can true media independence and the promotion of fundamental democratic values be ensured as an essential part of European integration.

¹³⁷ Ministry of Interior of the Republic of North Macedonia, Register of Attacks on Journalists, available at: <https://mvr.gov.mk/> (last accessed on 24.10.2025).

ANNEX TO

Cluster 1 Report – Fundamentals with a Focus on the Rule of Law and Freedom of Expression, Media Rights and Freedom, and the Safety of Journalists and Media Workers

References

International reports and documents:

- ◆ European Commission Annual Report on the Rule of Law (2025). European Commission, Brussels.
- ◆ European Commission (2024). Digital Services Act (DSA). Brussels: European Union.
- ◆ European Commission (2023). NIS2 Directive: Securing network and information systems. Brussels: European Union.
- ◆ European Union (2024). Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence. Official Journal of the European Union.
- ◆ European Union (2024). Regulation (EU) 2024/900 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 on the transparency and targeting of political advertising. Official Journal of the European Union.
- ◆ European Commission Report on North Macedonia (2024). European Commission, Brussels.
- ◆ Reporters Without Borders (2025). Press Freedom Index. Paris: RSF.
- ◆ Council of Europe (2018). Recommendation CM/Rec(2018)1 of the Committee of Ministers to Member States on media pluralism and transparency of media ownership. Strasbourg: Council of Europe.
- ◆ Council of Europe (2024). Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Committee of Ministers to Member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs). Strasbourg: Council of Europe.
- ◆ European Union (2024). DIRECTIVE (EU) 2024/1069 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 April 2024 on protecting persons who engage in public participation from manifestly unfounded claims or abusive court proceedings ('Strategic lawsuits against public participation'). Official Journal of the European Union.
- ◆ European Parliament (2024). REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on North Macedonia. Brussels: European Parliament.
- ◆ SafeJournalists (2023). Insufficient Political Will for Essential Media Freedom Reforms. Belgrade: Regional Platform for Media Freedom.
- ◆ US Department of State (2024). Country Reports on Human Rights Practices: North Macedonia. Washington, DC

Legal regulations:

- ◆ **Electoral Code** (2024). *Consolidated text – April 2024*. State Election Commission (SEC).
- ◆ **Law on Security of Network and Information Systems** (2025). *Official Gazette of the Republic of North Macedonia, No. 135/2025*.

- ◆ **Law on Civil Liability for Insult and Defamation** [2022]. *Official Gazette of the Republic of North Macedonia, No. 251/2022.*
- ◆ **Law on Amendments to the Law on Audio and Audiovisual Media Services** [2018]. *Official Gazette of the Republic of Macedonia, No. 248/2018.*
- ◆ **Law on Amendments to the Law on Audio and Audiovisual Media Services (LAAVMS)** [2023]. *Official Gazette of the Republic of North Macedonia, No. 154/2023.*
- ◆ **Law on Amendments to the Law on Audio and Audiovisual Media Services (LAAVMS)** [2024]. *Official Gazette of the Republic of North Macedonia, No. 55/2024.*
- ◆ **Law on Amendments to the Criminal Code** [2023]. *Official Gazette of the Republic of North Macedonia, No. 36/2023.*
- ◆ **Law on Amendments to the Law on Media** [2025]. *Official Gazette of the Republic of North Macedonia, No. 87/2025.*

Strategies and decisions:

- ◆ Agency for Audio and Audiovisual Media Services (AAVMS) [2025]. Decision postponing the decision to announce a public competition for the selection of Director and Deputy Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services until the end of the elections.
- ◆ Ministry of Digital Transformation [2025]. Cybersecurity Strategy 2025–2028.
- ◆ MRT – Macedonian Radio Television [2025]. Decision of the MRT Programme Council to postpone the adoption of a decision to announce a public competition for the election of members of the Supervisory Board and the election of a Director and Deputy Director until the completion of the 2025 local elections.
- ◆ Assembly of the Republic of North Macedonia [2025]. Decision to announce a public competition for the appointment of members of the Council of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services.

Interviews:

- ◆ Goce Andreevski, spokesperson for the Ministry of Interior.
- ◆ Mishko Taleski, Head of the Audiovisual Policy Department, Ministry of Digital Transformation.
- ◆ Tanja Milanovska Najdovski, Assistant to the Minister - Cabinet Officer for ICT and Cybersecurity, Ministry of Digital Transformation.
- ◆ Viktorija Trajkov, Deputy Minister for European Affairs.
- ◆ Zoran Trajchevski, Director of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services.

Reports and analyses:

- ◆ Angela Delevska, Beba Zagar [2024]. Shadow Report for Chapter 23. European Policy Institute – Skopje (EPI).
- ◆ Ardita Vejseli, Beba Zagar, Julijana Karai, Petar Barlavovski [2025]. "Rule of Law in the Context of EU Accession - Quarterly Report April-June 2025." European Policy Institute - Skopje (EPI).
- ◆ Valentin Pepeljuginoski, Aleksandar Manasiev, Emilija Janevska [2023]. "Journalists' Rights, Freedom of Expression and Media Independence in North Macedonia – Metadata Report for 2023." Association of Journalists of Macedonia (AJM).

- ◆ Zarko Aleksov, Zarko Hadzi-Zafirov (2024). "Analysis - How to ensure more effective protection from strategic lawsuits against public participation (SLAPPs)." Association of Journalists of Macedonia (AJM).
- ◆ Igor Micevski, Snezana Trpevska (2025). "Media Pluralism Monitor – Results of the MPM 2025 – National Report for the Republic of North Macedonia." European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies.
- ◆ Ivan Breshkovski, Toni Angelovski, Biljana Arsovska (2024). "Journalists' Safety Manual." Association of Journalists of Macedonia (AJM).
- ◆ Davor Pashoski (2024). "Report on Cluster 1 – Fundamentals, with a focus on the rule of law and freedom of expression, media rights and freedom, and the safety of journalists and media workers." Initiative for European Perspective (IEP).
- ◆ Marina Tuneva (2023). "Between Challenges and Solutions – A Guide to Media Integrity in North Macedonia." UNDP.
- ◆ Maja Atanasova (2024). "The position of freelance journalists and media workers - problems and challenges arising from engagements that do not fall under the Labour Law." Independent Trade Union of Journalists and Media Workers (SSNM).
- ◆ Maja Atanasova (2024). "Labour Rights of Journalists and Media Workers - Legal Framework of the Republic of North Macedonia." SSNM, RESIS Institute.
- ◆ Macedonian Center for International Cooperation (MCIC) (2024). "Report on SLAPPs in North Macedonia: How to Protect Against this Growing Threat?"
- ◆ Milan Spirovski, Verce Todorovska-Kostovska (2025). "North Macedonia - Indicators of the Degree of Media Freedom and Journalists' Safety Index 2024." Association of Journalists of Macedonia (AJM).
- ◆ Neda Chalovska (2025). "Towards strengthening employment contracts for journalists and media workers." SSNM, RESIS Institute.
- ◆ Ordance Kostov (2024). "Analysis of information coverage in Macedonia - One quarter of citizens live in media deserts." Independent Trade Union of Journalists and Media Workers (SSNM).
- ◆ Council of Europe Programme Office in Skopje (2025). "Strengthening Media Regulation in North Macedonia: Addressing SLAPPs and Key Challenges."
- ◆ Snezana Trpevska (2024). "Working conditions in the media sector: professional status and labour rights of journalists and media workers." SSNM, RESIS Institute.
- ◆ SSNM (2025). "Charter on the Professional and Labour Rights of Journalists and Media Workers."
- ◆ Konrad Adenauer Stiftung (2025). "Advancing Media Regulation in North Macedonia: Aligning with EU Norms."
- ◆ AJM (2023). "Media Freedom in North Macedonia: Fragile Progress." Report of the Media Freedom Fact-finding Mission.

Media sources:

- ◆ 360 DEGREES, "The Parliament adopted amendments to the Law on Media with more lenient conditions for registration of internet portals."
- ◆ Alsat, "The international factor appeals for the members of the Council of the Agency for Audio and Audiovisual Media Services to be professional and independent."

- ◆ Antonija Janevska, "The Government adopted the National Cyber Security Strategy 2025–2028", Meta.mk.
- ◆ Vasko Maglesov, "A complex party game for the new composition of the media agency", Prizma.
- ◆ Vasko Maglesov, "Parliament reintroduces state advertisements in private media", Prizma.
- ◆ Emilija Buneska Nacoska, "Image and salaries reduce the number of journalism students", Radio Free Europe.
- ◆ Journal.mk, "Journalists face increased number of online threats and hate speech during the election period."
- ◆ AJM, "The Academy for Journalists and Media Workers has started its work – the first training was dedicated to dealing with stress, trauma and professional burnout."
- ◆ AJM, "The process for developing a new Code of Ethics for Journalists and Media in North Macedonia has begun", Association of Journalists of Macedonia (AJM).
- ◆ AJM, "AJM alarm: Lack of rules for paid political advertising in online media creates corruption risks."
- ◆ AJM, "AJM: Political calculations in the election of members of the AAVMS are unacceptable." Channel 77, "SEC: 6.5 million euros for 329 media parties to be spent on the elections."
- ◆ Licevice.mk, "Shut up, woman! And focus on your women's duties! Women journalists and women activists silenced through online violence."
- ◆ makfax.com.mk, "Declaration for the Defence of Professional Journalism Adopted at the Annual Assembly of the Association of Journalists."
- ◆ Meri Jordanovska, "Experts are categorical: Abolish paid political advertising with budget money", Meta.mk.
- ◆ MIA, "The Parliament voted on the decision to appoint members of the MRT Program Council."
- ◆ Mirjana Joveska, "New steps for greater cybersecurity in Macedonia bring on new obligations", Bloomberg Adria.
- ◆ MRT, "Minutes of the Ninth Session of the MRT Program Council".
- ◆ Plusinfo.mk, "6 MEMBERS ELECTED FOR THE COUNCIL OF THE MEDIA SERVICES AGENCY – A two-thirds majority was required for the election."
- ◆ Plusinfo.mk, "GREATER PROTECTION OF JOURNALISTS AND MEDIA WORKERS – Three new prosecutors appointed for cases related to the safety of journalists."
- ◆ Radiomof.mk, "Violence against journalists takes different forms: how to protect freedom of speech."
- ◆ SAKAMDAKAZHAM.MK, "10 million euros of public money were spent on advertising for parties in the election campaign, Anti-Corruption Agency demands that it be abolished."
- ◆ Skopjeinfo.mk, "SSNM: A new law is needed to fully stabilize the media sector."
- ◆ Council for Media Ethics of Macedonia (CMEM), "Most complaints about Code violations continue to be for online media."
- ◆ Teofil Blazeovski, "Changes in Media Legislation", Metamorphosis.org.mk.
- ◆ Focus, "Candidates for future mayors will be advertised in 329 media outlets."
- ◆ Frosina Dimeska, "Trajchevski: Foreign portals have received budget money for election advertising", Prizma.
- ◆ Emagazin.mk, "Web portals have become media: Amendments to the Media Law adopted by Parliament."

